

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasúti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi munkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 708.

Wiener Kabinet — közös kormány

Irta: **dr. Kmety Károly**
egyetemi tanár.

Budapest, november 16.

A lappangó öszbirodalmi törekvés mind sürűbb külsőleges tünetekben kezd megnyilvánulni. E tünetek között nem egészen alárendelt jelentőségűek a szaporodó közjogellenes kifejezések és elnevezések.

A „Wiener Kabinet” új kifejezést méltó visszautasításban részesítette ugyan a magyar delegáció, de a külügyminiszter nem sietett megigérni ennek jövőre való mellőzését. Ez a miniszter ur szokva van ahhoz, hogy közjogi téren igen kicsibe veszi a delegáció felfogását. Három évvel ezelőtt is makacsul megmaradt azon téves felfogása mellett, mely szerint Magyarországnak nincs „nemzetközi jogalanyisága”, hogy csak a „monarchiát tartja nemzetközi jogalanyának.” Bizony ennek dacára akkor csakugy megkapta a többségtől a bizalmi szavazatot, meg a költségvetését, amiképp most, mikor Wiener Kabineté avansziroztatta a közös minisztériumot.

Nem lett volna meglepetés ezek után, hogy a külügyminiszter hivatalos kiadványaiban egy súlyos kifogás alá

eső újabb helytelen kifejezést találunk, t. i. ezt: „közös kormány”, de rendkívül bántó, sőt fellázító azon, sajnos, igaznak bizonyult leleplezés, melyet gróf Esterházy külügyi osztályfőnök tett, hogy ez a kifejezés a volt koalíciós kormánynak kifejezett beleegyezésével került gyakorlatba.

Megállapítjuk, hogy a koalíciós pártoknak, illetőleg a függetlenségi pártoknak ilyen megegyezésről, beleegyezésről tudomása nem volt, az neki semmiféle formában tudtul nem adatott, a párt tehát e megegyezés kérdésében helybenhagyó magatartásával nem fedezte, nem fedezhette a koalíciós kormánynak. Ezért a közjogi vétségért tehát a felelőség egész sulya egyedül és kizárólag a volt miniszter urakra hárul.

Tiltakozni kell az ellen a felfogás ellen, hogy „közös kormány” akármilyen nagy eszmő „közjogi korrektívum” ellenében „kompenzációul” elfogadtassék. Csakugyan „szerencsétlen hiba” volt ez, de nem csak hiba, hanem egyenesen beleütközés az 1867. XII. törvényezikk rendelkezéseibe és nomenklaturájába. Ez az alaptörvény világosan csak „közös minisztériumot” ismer, de soha és sehol „közös kormány”-t. „Közös kormány” nem csak közös kabinetnek nevezhetné magát, de következetesen akár birodalminak, mert közös

kormányja csak közös államnak lehetne, a közös államiság pedig már az „egy államiság”, ez meg már az öszbirodalom.

Aki beleegyezik a közös kormány kifejezésbe, az már akceptálja annak természetsszerű előfeltételeit és következményeit is. Nem kételkedünk, hogy a „közös kormány” elnevezést az egész osztrák közjogász világ és irodalom jól ki fogja aknázni a birodalmi eszme valóstítása érdekében. Szerencse, hogy titkos miniszteri megegyezésekkel törvényt nem lehet megváltoztatni és így nagyobb baj nem származik közjogilag a koalíciós minisztérium szinte hihetetlen botlásából. Ez a „közös kormány” kifejezés egyszerűen jogellenes és semmis; mellőzendő és mellőzése a közös külügyminiszter irtól megkövetelendő, jogi felelőségének teljes terhe alatt. Tanulsága ennek az esetnek az is, hogy mennyire nem szabad a közjogi korrektívumokat miniszteri bürokráciában készíteni, hanem szükséges még a terminologia-változásokat is a nagy nyilvánosságának bejelenteni és annak sokszoros rostáján átbotósítani.

Nem tudni, Aehrenthal ur követelte-e a „közös kormány” elnevezést az ő „Kabinetje” (!) számára, de azt tudjuk, hogy azt „felajánlva” sem lett volna szabad elfogadnia, mert mint közös mi-

Tolstoj halála.

Irta: **Timár Szaniszló.**

Ugy képzem, hogy a földeken és vizeken mindenhol, ahol emberek vannak és küzdenek saját szenvedélyeikkel s a természet legyőzhetetlen elemeivel, egy percze csöndességnak kell beállni. A megdöbbenésnek, a gyásznak a fájdalomnak némaságának ez vagy kérlelhetlen halál előtt való mély borzalomnak kifejezése-e? Mindegy! Csöndnek kellene lenni, ha rövid időre is, mert egy oroszországi vasúti állomás épületében holtan kiterítve fekszik egy aggyastyán, akinek szelleme messze korszakokra vetett világot és világítani fog messze jövő korszakoknak is.

Aki halála hírét hallani fogja, bizonyára elcsöndesül. S talán, ha emberileg következtetni lehet, még a Szent Szinodus fanatikusai is elnémulnak és megszűnnek átkozódni. Mert aki ott holtan, halványra válva fekszik s akinek teste most elemeibe bomlik föl, az Tolstoj Nikolajevics Leó, a gondolkodó, a költő, a nagy világelme, akit eddig a Szent Szinodus csak átkozódva említett, megtagadván tőle minden mennyei üdvösséget, amivel Tolstoj éppen olyan keveset törődött, mint amilyen kevesre becsülte volna azt, ha a Szent Szinodus tömjénnel és mirhával kedveskedett volna neki és meghódolt volna előtte.

Nagyobb dolog volt előtte az, hogy önön-

magát, szellemi produktumait, élete legnagyobb műveit meg kellett tagadnia. Kevés gondolkodó, író és költő volt a világon, aki nagyobb, mélyebb, radikálisabb metamorfózisokon esett volna át, mint ő. A gondolkodás haladásának különféle mértföldjelzőihez érve, nagyon gyakran szemben találta magát önmagával. S túlhaladva bizonyos mesgyéken, tulszárulva az előbbi Tolstojt, azt kérdezte önmagától: valóban én voltam-e az, aki a múltban és közel-múltban még ezeket irtam és közzétettem? Pedig ezek a művek is világhírűvé tehettek volna isten tudja hány író, örök halhatatlanságot biztosítván neki. De ő elfordult saját műveitől, amiuthogy elfordult saját előbbeni egvéniségétől és meggyőződéseitől, amikor új mesgyékhez vagy másképen új világosságokhoz jutott. Elfordult műveitől mondván: „Nem vállalom azokat! Nem az a Tolstoj irta azokat, aki most él, gondolkodik és ír.”

Igy tagadta meg azt a hatalmas munkát, melynek ezime: „Háboru és béke” s melynél szebben, tündöklőbben fölépített regény alig hagyta el a világsajtót. Keleten és Nyugaton, Északon és Délen minden elmében világosságot gyújtott ez a mű. Jellemrajzok és korfestések egész pompás, soha el nem érhető, alighogy megközelíthető sorozata ragadja meg az olvasót. Mégis megtagadta, mondván: „Ez nem az én igazi gyermekem!”

A nagy Tolstoj, akit sokan némileg tévesen, némileg jogosan a szellem legnagyobb

anarchistájának tartottak, világosan látta tévelygéseit, amelyekbe beleesett környezete, helyzete és neveltetése miatt. El lehet-e képzelni Tolstojt katonai uniformisban, aki résztvevett a krimiai hadjáratban, Szebasztopol ostromában? Pedig katonatiszt volt. Megosztva társainak meggyőződését a hazáról, a haza védelméről, a katonai érenek fontosságáról. Az ágyuk bömbölése, a fegyverek csattogása, a tömegmészárlás és mind az a borzalom, amely egy nagy és vérengző háboruval együtt jár, mind nagy és szent dolgoknak látszott előtte s megérlelte benne az eszmét a „Háboru és béke” megírására.

Hogyan bámult később saját magán, amikor ugyszólván leesett a hályog a szeméről és arra a tudatra ébredt, hogy a háboru nem más, mint gyilkosság nagyban, amit a földi igazságszolgáltatás a legszigorubbán és a legkeményebben sújt, ha egyes ember követi el kicsinyben. S gondolkodó elméje szembeállította az egyes embert, aki gyilkosságot követvén el, látja maga mögött a hitó árnyékát azokkal a tömeggyilkosokkal, akik ezer, meg ezer embert mészároltatnak le s jutalmuk borostyán és halhatatlan hírnév.

Volt bátorsága a kérdést fölvetni: valóban áll-e a tétel, hogy „Si duo faciunt idem, non est idem”? A háboru sem egyéb közönséges rablógyilkosságnál. A háborunak is az a ezéjja, hogy az ellenféltől elvegyük azt, ami az övé; megraboljuk birtokától és ha ellen-

niszter legalább úgy tartozik ismerni az 1867. XII. törvényczikket, mely létezésének alapja és működésének bibliája, mint akár egy koalíziós miniszter.

Budapest, november 16.

A képviselőház ülése. A képviselőház holnap, szerdán délelőtt tíz órakor ülést tart, amelyen a ma letárgyalt viczinálisokról szóló törvényjavaslatokat tárgyalják harmadszori olvasásban, s ezután folytatják a perrendtartás ma megkezdett vitáját.

A pénzügyminiszter Budapesten. Bécsből jelentik, hogy Lukács László pénzügyminiszter ma délután 2 óra 55 perczkor visszautazott Budapestre.

A képviselőház bizottságaiból. A közgazdasági bizottság november hó 18-án délután 5 órakor ülést tart. Tárgy: Több vármegye és város közönségének feliratai, valamint a szatmárvármegyei gazdasági egyesületnek és Budapesten 1904. június hó 8-án tartott népgyűlésnek kérvényei az olasz bor beözönlésének meggátolására alkalmas szerződés kötése tárgyában; továbbá a magyarországi bortermelők és borkereskedők országos szövetségének kérvénye Olaszországgal való kereskedelmi viszonyaink rendezése tárgyában. Előadó választás a Szerbiával 1910. évi július hó 14—27-én kötött kereskedelmi szerződés becikkelyezéséről szóló törvényjavaslat tárgyalásához. Az Adria m. kir. tengerhajózási részvénytársasággal kötött egyezmény becikkelyezése.

A képviselőház kérvényi bizottsága ma délután 5 órakor Sándor János elnöklésével ülést tartott. A napirend előtt az elnök fölvetette azt az elvi kérdést, hogy a múlt országgyűlésről visszamaradt 1049 kérvény tárgyalható-e az új országgyűlés kérvényi bizottsága által, avagy azok, mint hasonló esetben a törvényjavaslatok, visszavontaknak tekintessenek. **Blanár Béla** a közérdekű tárgyban kelt kérvényeket tárgyalandóknak véli, ellenben a magánérdekű kérvényekre javasolja a kérvényezőknek leendő visszaadásukat. **Helmecey József** ezzel a felfogással szemben az összes kérvényeket tár-

gyalandóknak véli. **Rakovszky Iván** javasolja, hogy a ház döntése provokáltassék a kérdés eldöntésére. **Rohonyi Gyula** igazságügyi államtitkár javasolja, hogy az igazságügyi bizottság példájára szerezzék be a kérvényi bizottság is a korábbi precedenst, amelyek irányításul szolgálhatnak a döntésnél. A bizottság elhatározta, hogy a precedensről tudomást fog szerezni a ház elnöki irodájában, aminek megtörténte után fog dönteni a felvetett elvi kérdésben. Addig is azonban a bizottságnak kiadott és a múlt országgyűlésről visszamaradt kérvényeket tárgyalja és a háznak teendő jelentéseket elkészíti.

A horvát válság.

— Kész az új Lukács-klauszula. —

Csatározás a perrend körül.

Budapest, november 16.

Tomasics Miklós bán ma délután megjelent az uralkodó színe előtt s bizonyára nagy böbeszédűséggel fejtette ki terveit, azokat a terveket, amelyeknek egyike-másika nagyon is közelről érinti a magyar állam presztizsét. A magyar király azonban nem állhat a horvát tulzók pártjára, még a szeretett és kedves gróf **Khuen-Hédervary** protekciója daczára sem. Mi semmit sem akarunk elvenni a horvátoktól, ami őket az 1868-as kiegyezés keretein belül megilleti, de viszont a magyar nemzet szuverenitását sem engedhetjük megcsorbitani csak azért, hogy **Tomasics** a zágrábi országos gyűlésen könnyű szerrel többéget vásárolhasson össze. Nagyon helyesen mondotta ma pártjának **Kossuth** Ferencz, akit 69-ik születése napja alkalmával a legmelegebben üdvözöltek, hogy az esetben, ha a vasuti pragmatika revíziójával a magyar nyelv jogait akarná a munkapárt áruba bocsátani, akkor a magyarságnak lesznek elkeseredett megvédelmezői a támadással szemben.

Ma a kormány egyik félhívatólosa beismerte, hogy az új Lukács-klauszula csakugyan

bevonta a közös bankot, mint harmadik tényezőzt a készfizetések kezdő-határidejének megállapításába, s hogy a végleges jóváhagyás az osztrák parlamenttől is függ. Ez tehát sokkal rosszabb megegyezés, mint volt akár a Széll-Körber, vagy a Wekerle-Beck-féle. Mert kétségtelen, hogy a legerősebb büntető szankció mellett is a bank nem fog sietni a készfizetések felvételével s a Reichsrath sem lesz valami nagyon skrupulózus az erkölcsi obligó tekintetében, ha arról van szó, hogy a magyaroknak valami kellemetlenséget okozhat. A bank-akta valószínűleg november 22. és 30-ika között egy napon fog a két országgyűlés elé kerülni s bizonyára haladéktalanul meg is kezdik majd a tárgyalását, a bank-ex-lex fenyegető közelsége tudatában. Az ellenzéknek akkor bőven lesz alkalma rámutatni arra, hogy a privilégiumnak két évre való előnyös meghosszabbításával mennyire nincs arányban a magyar érdekek mellözése, vagy hátrányos kezelése.

A bank-javaslat sürgőssége miatt alkalmasint a perrendtartás ma megkezdett tárgyalását is meg kell majd szakítani, mert, az előjelek szerint, a vita igen széles medret fog vajújni, különösen, ha a néppártiak s agráriusok a 31-ik paragrafus miatt csakugyan erősebb ostromot fognak intézni az igazságügyminiszter ellen. A munkapárt ma esti értekezletén ugyanis elfogadta ennek a szakasznak a kereskedők érdekében való módosítását, miután **Hieronymy Károly** kereskedelmi miniszter megnyugtató nyilatkozatot tett. Érdekes volt az is, hogy ugyancsak **Hieronymy** megleczkéztette a párt tagjait, mert a mai házülésen nem jelentek meg a kellő számban s föl-hívta őket szigoruan, hogy ezentul pontosan járjanak el az ülésekre. A munkapártot, úgy látszik, kancsukával kell a munkára biztatni. Szomorú tanulság ez az országra nézve, amely oly könnyelműen bizta ismét a Lloyd-klubra ügyeinek a vezetését.

áll, öljük meg. Ez a cselja a közönséges rablógylkosnak is. A különbséget a világ hatalmasságai állították fel a saját érdekükben, a saját kényelmükre, vagy lelkiismeretük megnyugtatóására. Mert háboruban a haza szent nevében gyilkolnak és fosztogatnak és így lesz a közönséges gyilkos bűnös ember, aki a bitó árnyékába jut és a győztes hadvezér dícső férfiu, akinek homlokát borostyán díszíti.

Abban a pillanatban, amikor arra a megismerésre jutott, hogy a két eszelekedet között lényegben semmi különbség sincs, azzal a radikálizmussal, mely **Tolstoj** Leót mindig jellemezte, föntartás nélkül elfogadta a logikai következtetést. S kimondta a tételt lehetetlen bátorsággal, ezembeszállván egy jól berendezkedett világgal, hogy a háboru bűnös dolog.

És tovább is ment, aminthogy megnyugodni és megállapodni sohasem tudott. A háborúnak, a háboru összes bűneinek, borzalmainak és iszonyatainak legmélyebb forrása és fentartása a patriotizmus. Ha valaki egymással szembeállítja a „Háboru és béke“ ezimű hatalmas munkáját a patriotizmusról írt művével, akkor világosan fogja látni a különbséget az egykori és a későbbi **Tolstoj** Leó között. Körülbelül az a különbség, mint a katonai egyenruhában háboruban hadakozó és a munkásrubnyban járó és dolgozó **Tolstoj** Leó között. Egyik nem érti meg a másikat oly mértékben, mint amily mértékben a későbbi **Tolstoj** megtagadta az egykori **Tolstoj** Leót.

Még emlékszünk arra az ámulatra, arra a szörnyűködésre, amelylyel **Tolstoj**nak a patriotizmusról írt művét az egész civilizált világon fogadták. Nem kevesebbet mondott ebben, mint azt, hogy a patriotizmus magát túlélt fogalom, mely minden rossznak, gonosznak és bűnnek kuforrása. Súlyosabb és nagyobb logikát halandó ember nem követett még, amikor ezeket kimondotta. Logikai következtetést lehet visszautasítani annak, aki erejét a patriotizmusból meríti, lehet érte őt papi fanatizmussal kiátkozni vagy hazfiasságból elítélni. Mindent lehet, csak egyet nem: napirendre térni fölötte nem lehet.

Azóta az artikuláltan beszélő emberiség egy része magáévá tette ezt a gondolatot és egész irodalom támadt, mely ezt variálja, tisztázza akarja és vagy jobban kifejti, vagy összezavarja. Az államok azonban és az államok hatalmassái nyomban észrevették, hogy ebben a gondolatban benne van a veszedelem magva, mely egykor nagyra nőhet és romba dönthet egész világnézeteket és világrendszereket.

Ugyanezeknek a hatalmasságoknak érdekében állt **Tolstoj** Leót következtetlenséggel vádolni, a haza és az emberiség ellenségének feltüntetni. A következtetlenség vádjá elől maga **Tolstoj** nem tért ki s nem is akart kitérni. Nem is tartotta crénynek a következtetlenséget, mely cökönység, vagy legalább is konok megállapodást jelent. Következtetlenség maradni annyit tesz, megtagadni egyszer elfoga-

dott tételek mellett. A konzekvens ember képtelen jobb belátásra jutni. Akármennyi argumentum szól is a mellett, hogy az előbbi meggyőződés vagy felfogás téves volt, az argumentumok mind semmisek, mert a konzekvenszia érvényesülésüket lehetetlenné teszi. Már **Bismarck** is belátta azt, mondván az ő darabos ékes-szólásával: „Csak az öltér konzekvens, mert az mindig szénát eszik.“ S levonta **Tolstoj** a következtetést, megtagadván előbbi műveit.

Vannak más tételei is, amelyek szenvedélyes vitákra és heves polémiákra vezettek és amelyeket vakon, kínálat nélkül, pusztá hódolatból elfogadni nem lehet, de amelyeknek mély vonatkozásait és jelentőségét kétségbevonni szintén nem lehet. Ki nem gondolkozott volna a „Kreutzer-sonátá“ban foglalt teljes lemondási tételben, kérdvén, hogy az emberiség igazi morális eszméit fejezi-e ki ez a mű? Vagy a „Feltámadás“ megújítási kérdésén, mely annál rejtélyesebb és lehetetlenebb színben tűnik föl, mitél erősebb és radikálisabb morált fejez ki? Akárhogy áll a dolog, **Tolstoj** eljutott az erkölcsvilág ama határaihoz, ahová őt a világnak még követnie kell, ha utól akarja érni. Vagy pedig eljutott oda, ahová a világ soha követni nem akarja, mert vagy mérhetetlen távolságig távozott el előre a meglévő erkölcsi világtól, vagy következtetéseiben megtévedt és nem az emberiség eszméit fejezte ki egész teljességükben.

De bizonyos, hogy a ve teség, mely az emberiséget halálával érte, sokkal nagyobb, mint azt én kifejezni tudom és sokkal na-

Aehrenthal bukása.

Egy párisi hír szerint, komoly politikai körökben hire jár, hogy belátható időn belül számolni kell gróf Aehrenthal demissziójával. Oroszország állítólag Aehrenthal elejtésétől teszi függővé Ausztria-Magyarországhoz és Németországhoz való közeledését; azonkívül a hírforrás szerint gróf Aehrenthal egészségi állapota sem kielégítő. Gróf Aehrenthal ugyanis szembeleg és ideges és a múlt évi keleti válság annyira megrendítette, hogy a nehéz hivatásával járó körülményeknek már nem képes megfelelni. Prezumpatív utódja gyanánt gróf Thun Ferenczet emlegetik.

Schönaich és Burián pozíciója.

Mint Bécsből jelentik, osztrák klerikális részről hozták forgalomba azt a híresztelést, hogy báró Schönaich Ferencz közös hadügyminiszteri állása megrendült és lemondása legközelebb, mindenestre még a jövő delegáció előtt be fog következni. Ezzel szemben illetékes helyen azt mondják, hogy a közös hadügyminiszteri pozíciója a lehető legszilárdabb. A hadügyi költségvetés letárgyalása után az osztrák delegációban két delegátus bizalmi szavazatot fog indítványozni és kétségtelen, hogy a többség magáévá teszi az indítványt.

Abból az alkalomból, hogy az osztrák delegáció ma elvetette báró Burián István ellen irányuló bizalmatlansági indítványt, föllevenítik a király állásfoglalását Burián mellett. A hétfői delegációs udvari ebéd után, a cercele alkalmával az uralkodó ugyanis ekként szólította meg dr. Lecher Ottó osztrák delegátust:

— Nagyon örültem beszédének, amelyet Buriánról mondott. Olvastam. Igazán sikerült beszéd volt. Burián megérdemelte ezt az elégtételt, mert éveken át fáradozott Boszniaért.

Lecher megjegyezte, hogy könnyebb kritizálni, mint alkotni.

— Igaza van — felelt a felség s nagy elismeréssel nyilatkozott a boszniai albizottságról, amely méltányolta a közös pénzügyminiszter érdemeit.

Schönaich és Burián pozíciója tehát meg nem ingott. Jó volna azonban, ha Aehrenthalról csak-

gyobb, irt hagy hátra, mint amilyent most a gyász perczében a világ mérlegelni tudna.

Ő eljutott a végső állomáshoz, ahol kénytelen megállapodni és ahonnan tovább már el nem juthat. Az enyészet romboló szelleme hatalmába vette halandó testét. Műveit e romboló szellemek meg nem semmisíthetik soha.

Halála valóban tragikus körülmények közt következett be. A világot ki akarta tanítani a rezignációra. A földi javak egyenlőtlen és igazságtalan feosztását a nagy rezignáció hiányában látta. De a világot nem tudta erre kitanítani. Bámulták tanainak nagyszerűségét és hódoltak neki, a gyakorlatban azonban sem egyesek, sem tömegek nem követték. Lelke mélyéből óhajtott volna, hogy legalább vérei kövessék tanait. De családja inkább gondnokság alatt tartotta, attól tartván, hogy a birtoka valahogy eluszik a kezén, ha eszméinek megfelelően él.

Ezért bujdosásnak indult és elszakadt családjától. Akarta, hogy legalább egyetlen ember, ő maga éljen úgy, amint hirdette: teljes lemondásban. És ebben viszont a kegyetlen sors akadályozta meg. Bujdosása első napjaiban megállította a súlyos betegség és most a halál. Tolstoj Leo maga sem élhetett úgy, amint hirdette.

Ez volt végső akkordja nagyvezéri életének. Olyan szomorú akkord ez, mely sokáig tovább fog rezegni az emberiség emlékezetében.

ugyan igaznak bizonyulna az ellenkező hír. Ez örvendetes esemény volna Magyarország részére.

A bán kihallgatása.

Mint Bécsből jelentik, a kabinetiroda értesítette gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnököt, hogy előterjesztése alapján a király kihallgatáson fogadja dr. Tomasics Miklós horvát bánt. A bán délután két órakor jelent meg a királynál kihallgatáson, amely a horvát országgyűlés egybehívásával kapcsolatos kérdések elintézésének szült. Dr. Tomasics több részlettel kiegészítette azt az általános jelentést, amelyet gróf Héderváry terjesztett minapi kihallgatásán a horvátországi jelenlegi állapotokról a király elé. A bán referált a horvát országgyűlés küszöbön lévő összeülésétől és a legutóbbi választás után előállott politikai helyzetről. A bán azt a javaslatot terjesztette a király elé, hogy az országgyűlést, közvetlenül összeülése után, azonnal napolják el, hogy a kormány időt nyerjen azoknak a tárgyalásoknak a befejezésére, melyek az egyetemes többség alkotása végett megindultak. Ezenfelül a kihallgatáson adminisztratív ügyek is szóba kerültek. Az országgyűlést valószínűleg csak rövid időre fogják elnapolni.

Tomasics, aki háromnegyed óra hosszat volt az uralkodónál, a kihallgatás után az Oesterreichische Hofszállóba levő lakására ment és innen a Magyar Házba, ahol gróf Héderváryval hosszasan tanácskozott. A miniszterelnök és a bán holnap reggel utaznak el Bécsből.

A zágrábi hivatalos lap ma délutáni száma közli a horvát országgyűlésnek e hó 22-iki összehívására vonatkozó legfelsőbb királyi kéziratot.

Kossuth Ferencz üdvözlése.

A 48-as függetlenségi Kossuth-párt tagjai ma este lelkes ünneplésben részesítették Kossuth Ferenczet, a párt vezérét születésének 69-ik évfordulója alkalmából. A pártnak egy képviselő, mint kültagjai igen nagy számmal jelentek meg a pártkörben. Mikor Kossuth a terembe lépett, a párttagjai lelkes órációban részesítették. Szentiványi Árpád alelnök üdvözölte beszéddel a pártelnököt.

— Születésed évfordulója alkalmából — mondotta — üdvözöllek a függetlenségi párt nevében lelket, szívemet egész melegevel, üdvözöllek azzal a szeretettel, bizalommal és ragaszkodással, melylyel egyéniséged iránt nemcsak ez a párt, hanem minden igazán függetlenségi gondolkodású ember országszerte viseltetik. (Lelekes éljenzés.) Tudom azt, hogy szüksége van a vezérnek annak tudatára, hogy a pártja milyen bizalommal viseltetik iránta, de annál nagyobb szüksége van jelenleg, mikor az uralkodó nemzeti munkapárt tisztán abból akar előskölni és abból akarja magát fentartani, hogy a volt koalíciós pártot támadja, kisebbiti és rágalmazza, maga pedig a nemzeti követelményeket minden téren és irányban feladja. Ezért mi a legnagyobb tisztelettel, szeretettel és bizalommal arra kérünk, vezessed ezt a pártot úgy, hogy ne támadottak legyünk, hanem miink legyünk a támadók és erős hitem, meggyőzőlésem, hogy a függetlenségi elveket, ha nem is egészen, de legalább részben diadalra fogjuk vinni. Hogy ez sikerülhessen, arra kérjük az eget urát, hogy kedves vezérünket, becses személyedet édes hazánk és a függetlenségi eszmék érdekében sokáig a legjobb egészségben tartsa meg. (Lelekes éljenzés.)

Kossuth Ferencz az üdvözlésre a következő beszéddel válaszolt:

Kedves barátaim! Szívenből köszönöm azokat a jókívánalmakat, amelyeknek Szentiványi barátom nevetekben kifejezést adott. Tudom, hogy ezek részben az egyénhez, részben a politikushoz szólnak. Az egyén a barátságot a legmelegebb rokonszértséggel viszonozza, a politikus pedig számít a ti

mély meggyőződésre alapított együttműködésekre. Én nagy súlyt helyezek a politikában is az együttműködők közt a rokonszértségre, mert csak ezek biztosíthatják azt a bizalmat, amire egy vezérnek feltétlenül szüksége van. Ha a bizalmát bírom azoknak, akikkel hivatva vagyok együttműködni, több reményt fűzök egy kisebb tábor működéséhez, miut amennyit fűzhetnék egy nagyobbhoz, hogy ha ez utóbbiban nem lenne meg a legteljesebb harmónia és együttérzés. Tudom, hogy ti jól ismeritek az én működésemmel lefolyását és ha megtiszteltetek azzal, hogy vezérnek választottatok, ezt azért tetétek, mert működésem bennetek bizalmat és megelégedést keltett, mert működésemmel volt egy jellemző vonása, még pedig az, hogy a függetlenségi pártot csakis az elvek hirdetése teréről iparkodtam az alkotások terére is vinni át, igyekeztem többséggé tenni és a többséggel járó jogokat a párt számára is megszerezni, amely jogok természetesen bizonyos köteleességekkel is járnak. Meggyőződésem az, hogyha csak kevés is bírjuk előbbrevinni hazánkat a teljes államiság és függetlenség felé, ez a kevés, amit megszerezhetünk, többet ér, mint elveinknek pusztá hosszu hirdetése, de a politikai helyzet már régóta olyan, hogy tényleg valamit elérhessünk, igen gondosan kell megválasztanunk az időt, az alkalmat, a közvetlen célt, a harcmódot, az erőfeszítésnek mértékét és szerintem szükséges kerülnünk azt is, hogy időleges lehetlenségekre bele ne ütközzünk és hogy ezzel kockára ne tegyük ismét a nagy erőfeszítéssel addig elért eredményeket. Amint működtem a múltban, úgy fogok működni a jövőben: féltve hazámat, de bizva jövőjében és megőrizve erős hitemet elveink diadalában, jó és balsors között törhetetlenül. Engem az nem nyugtalanít, hogy a nemzeti munkapárt, mely eddig nem munkálkodni, csak lenyelni tudott, a koalíciós kormány és pártok lerántásából elősködik. Az igazság magának utat fog törni, annál biztosabban, mennél tisztábban fogja látni a nemzet azon szándékainak feltétlen hazafiságát, azon céloknak tökéletes tisztaságát, amelyek a koalíciót és kormányát vezették. A sok kritikában segítségére válik azoknak, akik a méltányosság követelményeit elfelejtik, az a tény, hogy a helyzet abnormis volt, amennyiben a képviselőház többsége függetlenségi párti volt, a kormánynak pedig csak alig egy harmadrésze volt függetlenségi párti. De éppen az a körülmény, hogy ezen abnormis helyzetben is a függetlenségi párt három évig teljesen kormányképes pártnak bizonyult, biztosítéka a függetlenségi párt jövőjének, mert a jövő a függetlenségi eszméké, hogyha a magyar nemzet élni akar, és ha azt akarjuk, hogy ez a haza továbbra is a magyar nemzet hazája legyen. (Élénk tetszés és éljenzés.) Ha a mostani kormánypárt merész kézzel hozzányúl oly alkotásokhoz, amelyek biztosítékát képezték a magyarságnak, mint pl. az u. n. vasúti pragmatika, akkor remélem, hogy lesznek a magyar nemzeti álláspontnak erős és elszánt védelmezői és hogy ismét be fog bizonyulni az, hogy a magyar képviselőházban nem mindig a számarány, hanem sokszor a nemzeti érzelm nagysága dönt. Harczainkban legyetek támaszom és biztatok bennem, mint ahogy én bízom bennetek, akikről tudom, hogy nehéz perczekben nem fogtok engem elhagyni.

Hosszantartó lelkes éljenzéssel fogadták a jelen voltak a vezér beszédét, amelynek lecsillapulta után egyenként is kifejezték jókívánásaikat. Kossuth ezután hosszabb ideig elbeszélgetett jelen volt pártbíveivel.

A készfzetési formula.

A kormányhoz közel álló forrás a készfzetési formulát a következőkben ismerteti:

„A készfzetés fülvételét a bank fogja kezdeményezni, de a bank erre kötelezve lesz még pedig szankcióval. Ha a bank nem teljesítendő, amit a két kormány megállapodása rábiz, akkor a bank ezért súlyosan bünhődik. Olyan súlyosan, hogy a kemény szankció feltétlenül garantálja a bank részéről a megbízás teljesítését. A két kormány most fog a parlamentek elé törvényjavaslatokat terjesztetni s a két parlament

most fogja törvényben kimondani, hogy annak megállapítását, vajjon a készízetések fölvetelének tárgyi előfeltételei bekövetkeztek-e, a jegybankra bizza. Azután, ha a jegybank az előfeltételek bekövetkezését már megállapította, a két kormány a készízetések tényleges megkezdésére vonatkozó indítványt már csak tudomásulvétel végett fogja a két parlament elé terjeszteni. A két parlament pedig erről nem újabb törvényben, hanem egyszerű határozatban dönt. A két parlament a két kormány megállapodása szerint záros határidő alatt tartozik nyilatkozni, s ha ezalatt nem nyilatkoznék, olyanok tekintendők, mint aki a bejelentést, tehát a készízetések megkezdését tudomásul vette."

A félhivatalos kizártak tartja azt az esetet, hogy az osztrák parlament nem venné tudomásul a bejelentést. Ha az osztrák parlament — mondja a lap — egyszer törvényben elvileg hozzájárult a készízetés fölveteléhez, ha az a forum, melyre az előfeltételek bekövetkeztek, megvitathatatlanul megállapította, hogy az előfeltételek bekövetkeztek, ha az osztrák kormány is kötvő van az életbeléptetési rendelet kivételére: erőltetési lehetetlenség az osztrák törvényhozás részéről, hogy akkor még vétőt emeljen.

Hogy ez az optimizmus mennyire nem jogosult, ezt a gyakorlat fogja bizonyítani s ezzel együtt ki fog derülni a ravaszul kigondolt formula egész értéktelensége.

A perrendtartás és a kiscgazdák.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület elnökének, gróf Károlyi Mihálynak vezetésével mintegy száztagú, különböző pártokhoz tartozó képviselőkkel és kiscgazdákkal álló küldöttség tisztelt ma a képviselőházban Székely Ferencz igazságügyminiszternél, hogy állást foglaljon a polgári perrendtartásról szóló törvényjavaslatban a kereskedelmi és ipari körök kívánásaihoz történt módosítások ellen. Különösen a könyvkivonati illetékség dolgában sürgette a küldöttség a törvényjavaslat eredeti álláspontjának föntartását.

Gróf Károlyi Mihály a "gazdák" nevében üdvözölte a minisztert a polgári perrendtartásról szóló javaslat előterjesztése alkalmából, de arra kérte a minisztert, hogy a 31. és 32. szakaszokat eredeti szövegükben tartsák fenn. A külföldön mindenütt megvalósították már ezt a reformot a kisemberek érdekében. Nem a nagybirtokosok nevében beszéltek, ugymond, akik maguk is tudnak védekezni minden jogtalanság ellen, hanem a kisemberek érdekében. (Élénk éljenzés.) Nem a javaslat eredeti szövege igazságtalan, hanem az eddigi gyakorlat.

Herczeg Sándor képviselő az országos kiscgazdapárt nevében. Simonyi-Semadam Sándor a néppárt nevében és Haller István néppárti képviselő a Katholikus Népszövetség nevében az eredeti szöveg föntartását kívánja.

Székely Ferencz igazságügyminiszter válaszában hangoztatta, hogy amikor a javaslatot a bizottságban tárgyalták, azt mondták és azóta is azt állítják, hogy a 32. szakasz szerzett jogokat konfliktál. (Nagy zaj.) Mivel azonban a régi törvény sok visszélésre adott alkalmat, véget kellett vetni annak a rendnek, hogy egyszerű számlakivonat alapján helyben lehessen perelni. De a kereskedelem fontos érdekei megkívánták, hogy az eredeti szöveg szigorúságán enyhítsenek. Ezért azt az intézkedést vette a javaslatba, hogy ha valaki a megrendelést okirattal tudja bizonyítani, ugyszintén az átvételt is, joga legyen a helyben való perlésre. (Zaj.) Visszaélést így is lehet elkövetni, ha a megrendelésnél csalást követnek el. Amde a megrendelést előzetesen vizsgálni, hogy korrekt-e vagy sem, nem lehet.

Hegyi Árpád képviselő közbevág: Az a kérdés, személyesen kell-e a megrendelőnek és az átvételnek történni, sajátkezű írás kell-e?

Székely igazságügyminiszter: Ezt nem lehet kikötni, mert akkor vége volna a kereskedelemnek. Szeretné, ha megnyugvással fogadnák a javaslatot s minél előbb tető alá juttatná. De ha nem, ugymond a miniszter, itt vannak, mint áldozati bárány, tessék széthasogatni. (Derültség.)

Molnár János: Fogjunk is. Gróf Károlyi Mihály: Megnyugvással fogadják a miniszter válaszákat és különösen meg lesznek elégedve, ha a szövegjavaslat meg fog felelni az itt ismertetett intencióknak.

Pollavicini Ede úgróf arra kéri a minisztert, hogy gondoskodjék a visszaélések lehető meggátolásáról.

Székely igazságügyminiszter: Igyekezni fog, de megjegyzi, hogy visszaélés mindenütt lehetséges.

Darányi Ignác: A magyar gazdák nagy többségével akármint alá lehet iratni. Erre tekintettel kell lenni.

Székely miniszter: Ez a legnagyobb baj. A miniszter még egy ideig készletet a küldöttség tagjaival, mire a fogadás véget ért.

A függetlenségi képviselők, ugyszintén az OMGE. emberei méltatlankodva és haraggal beszéltek a tisztelgés után arról, hogy a néppárt hivatalosan csatlakozott a deputációhoz, szónoklatokat mondott, és így a mozgalomnak klerikális színt adott.

A munkapárt értekezlete.

A nemzeti munkapárt ma este hat órakor folytatós értekezletet tartott Thuróczy Vilmos elnök elnöklésével. A kormány részéről jelen voltak az értekezleten Hieronymi Károly kereskedelemügyi és gróf Serényi Béla földmívelésügyi és Székely Ferencz igazságügyminiszter. Az előadói tisztet Plósz Sándor, a javaslat képviselőházi előadója töltötte be. Az értekezlet tárgya a polgári perrendtartás törvényjavaslatának folytatós tárgyalása volt.

A napirendre térés előtt Hieronymi miniszter a kormány részében nyomatékos felhívást intéz a párttagokhoz, hogy a képviselőház ülésein minél nagyobb számban s már az ülések elején jelenjenek meg. A párt imponáló többségének a Ház ülésein meg kell mutatnia, hogy a Ház tanácskozási rendjét és határozatképességét a maga erejéből biztosítani képes. (Élénk helyeslés.)

A napirendhez elsőnek Markhot Aladár szólott. Kifogásolja, hogy nincs intézkedés a javaslatban az ügyvédnek a maga perében való munkadíjára nézve.

Székely Ferencz igazságügyminiszter a tárgyalás rendjére nézve tesz észrevételt s azt ajánlja, hogy először a tegnapi napon már vitába vont hat főpont dolgában döntsön az értekezlet.

Plósz Sándor előadó Markhot felszólalására megjegyzi, hogy a javaslat szerint az ügyvéd részére a maga perében a költségek megítélhetők. Erre nézve ugyan egyenes intézkedés nincs, de a költségek megállapítását a javaslat nem zárja ki.

Sándor Pál szerint sérelmes a kereskedelmi törvénysszék megszüntetése. De ha már a kereskedők lemondanak az intézményről, kéri a pártot, hogy ellenszolgáltatásul a 31. szakaszban a kereskedők érdekében módosított szakaszát fogadja el.

Bujanovich Gyula szükségesnek tartja a könyvkivonati illetékség megszüntetését, mert annak korlátlanága a vidéki szegény elemre valóóság csapás. A 31. szakaszban ezért olyan szövegjavaslatot ajánlja, amely kimondja, hogy a kereskedő és iparos a nála tett megrendelések árértékéért csak akkor perelhet, ha a megrendelő egyidejűleg két tanu előtt kiállított írott nyilatkozatban erre külön feljegyeztette.

Hieronymi a 31. szakasz gazdasági vonatkozásaihoz akar szólni. Utal arra, hogy az eddigi gyakorlatból, mely szerint a kereskedő a maga telephelyén perelhetett, számos visszaélés származott! Különösen az utazók munkája révén. A kereskedő előjoga tehát eddig igen nagy volt. Ezzel az előnyvel azonban az is járt, hogy a jóhiszemű kereskedők és a jóhiszemű vevők között olyan viszony állott be, amely a hitelezést tetemesen megkönnyítette, tehát a jóhiszemű vevő érdekeit is szolgálta. Egyszerre való átmenet azonban a könyvkivonati illetékség teljes megszüntetésére ezért nem észszerű, mert ha a kereskedő sohasem perelhetne a maga illetékségi helyén, akkor ennek az volna a következtése, hogy már az egészszázas alapu hitelviszonyok is felfordulnának. Ha tehát a kereskedőnek adott privilégium megszüntetésével károsodik a kereskedő, de még jobban károsodik a vevő, mert egészen elveszti hitelét. Nem tartja tehát helyesnek a kereskedői privilégium tökéletes megszüntetését, csupán annak a vásárló közönség érdekében való korlátozását ezt a helyes közönyt pedig a 31. szakasz módosított szövege eltalálja, mivel a kiálló visszaéléseknek eljót veszti. Bujanovich indítványa voltaképpen nem áll ellentétben a módosított szöveggel, ugyanaz az intenció van benne, csak erősebb bizonyítást akar. A szóló azonban azt hiszi, hogy a módosított szöveg e tekintetben is teljesen megfelelő. Nagy súlyt helyez arra, hogy a kérdésben a párt egyértelmű határozatot hozzon, mivel ez a kérdés sok szenvedélyt dul föl. Kéri azért a pártot, hogy a módosított szakaszhoz, amely egyformán védi mind a két fél érdekeit egyhangosan járuljon hozzá. (Élénk helyeslés.)

Várady Zsigmond a módosított szöveg elfogadását ajánlja.

Székely igazságügyminiszter megnyugtatta a párt tagjait, hogy jobban és igazságosabban ezt a kérdést a kormány javaslatának szövegénél nem lehet megoldani.

Plósz Sándor előadó az eredeti javaslat mellett szól.

Bornemisza Alajos az igazságügyi és a kereskedelemügyi minisztertől megnyugtatóst kér az utazó ügyvédek visszaélései ellen.

Hieronymi felvilágosításai után, aki megígérte, hogy a kérdéssel behatóan foglalkozni fog, Székely kijelenti, hogy majd az anyagi jog terén lesz lehetőség az orvoslás módjait megtalálni, a perrendtartásban azonban a mostani javaslatnál hatékonyabban eljárni nem volt lehetséges.

Hantos Elemér úgy véli, hogy a jogterületek összehavarása volna, ha a visszaéléseket a perrendtartás keretében akarnák orvosolni. Junktimot ajánl a részletügynökök megrendszabályozásáról szóló javaslat és az illetékség megállapítása közt.

Székely Ferencz igazságügyminiszter nem járulhat hozzá a junktimot indítványozó javaslatához.

Cserny Károly az előadó álláspontjában osztozik.

Kenedi Géza és Blanár Béla felszólalása után Székely Ferencz igazságügyminiszter kéri az értekezletet, hogy e jogi kérdésből ne csináljon pártkérdést.

Az elnök ezután az értekezlet általános helyeslése közben kimondja, hogy a párt a módosított szöveget fogadja el.

A további részletes vita folyamán Bogdán Zsivkó, Markhot Aladár, ifjabb Erdély Sándor és Hantos Elemér szólaltak fel s az értekezlet elhatározta, hogy a járásbírói értékhatar és a kőszáraz koronán aluli váltópereknel az ügyvédi kényszer dolgában az igazságügyi bizottság javaslatát fogadja el.

Függőben maradt még két kérdésnek a megvitatása: a házassági perekben az ügyész szerepének kibővítése és a békéltetésnél az ügyvéd jelenléte. E kérdések tárgyalását az értekezlet az elnök indítványára a holnap délután hat órakor tartandó folytatós értekezleten folytatja. Az értekezlet kilenc óra után ért véget.

A bosnyákok és a közös bank.

A szerajevói tartománygyűlés tegnap délutáni ülésének végén Somogyi (horvát) képviselő az elnökséghez kérdést intézett, mely lépéseket szándékozik tenni az Osztrák-Magyar Bank privilégiumának megújítása alkalmából Bosznia és Hercegovina érdekeinek megóvása végett, különösen abban az irányban, hogy boszniai és hercegovinai jelzőkölcsönökre a jegybank legalább 50 millió korona kontingenst fordítson. Tekintettel továbbá Bosznia közjogi helyzetére, pénzügyi önállóságára és az alkotmányra, egyes módosítások volnának teendők a banktatutumon. Így jogosult volna a szerb-horvát nyelv használata a cég elnevezésében és a bankjegyeken. Végül a bankalapszabályok összes rendelkezései, amelyek a kormányzat autonóm ágaira vonatkoznak, külön törvényjavaslat alakjában a tartománygyűlés elé volnának terjesztendők határozathozatal végett. Megokolt volna végül Bosznia képviselte a bank központi vezetőségében, a mostani szerajevói fiók főintézetébe való emelése, a bécsi és budapesti intézetek analógiájára, a boszniai kormány képviselőjének kiküldése a bank vezetésének ellenőrzésére és az évi nyereség egy részének Bosznia javára való felhasználása. Az interpellációt az egész ház nagy tetszéssel fogadta. A elnök azt válaszolta, hogy még ma tartományi tanácsot fog egybehívni a kérdésben való állásfoglalás céljából.

A néppárt obstrukcióra készül?

Az országgyűlési néppárt ma este hat órakor Molnár János apát elnöklésével értekezletet tartott, amelyen Simonyi-Semadam Sándor előadásában tárgyalás alá vették a polgári perrendtartást. A párt elhatározta, hogy a 31-ik §. miniszteri módosítása miatt a javaslatot általánosságban sem fogadja el és az említett szakaszban eredeti szövegében való megtartásáért erős harcot indítanak. A párt vezérszónoka Simonyi-Semadam lesz, de föl fog szólni még Haller István is, aki a reform gazdasági hátrányait akarja megvilágítani. Huszár Károly is támadó beszédre készül az általános vita során. A néppárt egyik fiatal tagja ma azt jelentette ki tudósítónknak, hogy a párt meg fogja obstruálni a törvényjavaslatot s ha a 31. §-t csakugyan megváltoztatják, mind a 790 szakasz ellen szót fognak emelni. A párt vezetősége azonban — amint jó forrásból értesülünk — ezt a technikai fegyvert nem tartja helyesnek s így az obstrukcióból aligha is lesz valami.

Munkaképtelenség.

— Megkezdtek a pörrend tárgyalását. —

A képviselőház ülése.

Budapest, november 16.

Több mint három havi majdnem szakadatlan szünetelés után a képviselőház ma ismét megkezdte érdemleges tárgyalásait. Szürke, borús idő fogadta a parlamentbe igyekvő honatyaikat. Lehet, hogy az eső tartotta vissza a legtöbbször s azért volt délelőtt tíz órakor 453 képviselő helyett csak 47 jelen, az is nagyobbára ellenzéki. Ez az országgyűlés arculata, amikor oly fontos tárgy van napirendre tűzve, mint a polgári perrendtartás. Így dolgozik a nagy többség, a munkapárt.

Az ellenzék nem volt rest s a Mátyás király lustáit egy kicsit megleckéztette. *Polónyi Géza* módosítást tett a jegyzőkönyvhöz s *Ugron Gábor* nyomban a Ház határozatképességét firtatta. Persze, dehogyan is voltak százan. Még egy félóra múlva is, telefonálások, táviratozások, küldöncz-menesztések után is csak nyolcvanegynéhányra szaporodott a szorgalmas törvényhozók száma. De a baloldal nem bolygatta tovább a szomorú ügyet, mert különben megtörténhetett volna az a csúfos eset, hogy az első érdemleges ülés mindvégig határozatképtelen maradt volna. Ez a határozatképtelenség a munka-kormány munkaparlamentjére rányomta eltörölhetetlenül a munkaképtelenség gyászos bélyegét.

Hieronym Károly benyújtotta a szerb kereskedelmi szerződés becikkelyezéséről s az *Adria* szerződésének egy évi változatlan meghosszabbításáról szóló törvényjavaslatokat. A kereskedelmi miniszter után *Ugron* kifogást tett az ellen, hogy a delegáció elnöke *Zsilinszky Mihály* lemondott tag helyére önhatalmán póttagot hívott be, jól lehet együtt van az országgyűlés. *Berzeviczy Albert* elnök azonban nem engedett e kérdésről vitát s így a Ház végre áttérhetett a napirendre.

Előbb huszonhat vicinális szavaztak meg s csak azután következett a perrendtartás reformja. *Plósz Sándor*, a javaslat voltaképeni atyja, mint előadó ajánlotta elfogadására a törvényt. A jobboldal a szakszerű beszédet megéljenczte, de az ellenzék sem tagadta meg tőle elismerését, amint ezt a *Justh*-párti *Kellemen Samu* igazolta, aki felszólásában méltatta ugy *Plósz*, mint az igazságügyminiszter munkáját. Az ülés végén *Szabó István* interpellált a csilizközi belvizek levezetése tárgyában és gróf *Serényi Béla* földmivelségi miniszter megnyugtató választ adott neki. Tudomásul is vették.

Részletes tudósításunk a következő:

Határozatképtelenség.

Berzeviczy Albert elnök az ülést egynegyed tíz órakor megnyitja.

Rudnyánszky György jegyző olvassa a múlt ülés jegyzőkönyvét.

Elnök: Ha nincs észrevétel...

Polónyi Géza: Van észrevétel. A képviselőház legutóbbi ülésében úgy határozott, hogy a polgári perrendtartásról szóló törvényjavaslatot az esztályok mellőzéseivel tüzi ki tárgyalásra. Ez a jegyzőkönyvből hiányzik. Indítványozom, hogy a jegyzőkönyv ilyen értelemben kiigazítottassék.

Ugron Gábor: A Ház nem határozatképes.

Elnök: Elrendeli a jelenlevők megszámolását, de megjegyzi, hogy a jegyzőkönyv hitelesítéséhez 40 képviselő jelenléte elegendő.

Jegyzők megolvassák a jelenlevőket.

Elnök: Negyvennél több képviselő van jelen, ennek folytán kimondom, hogy a Ház a jegyzőkönyvet *Polónyi Géza* képviselő ur módosításával hitelesíti.

Polónyi Géza felolvassa a házszabály azon világos rendelkezését, hogy amennyiben a jegyző-

könyvhöz indítvány tétel, a határozat meghozatalához legalább száz képviselő jelenléte szükséges. Ő indítványt tett, tehát a házszabály ezen intézkedése alkalmazandó.

Elnök: Azt hiszem, ha a Ház egy véleményen van, el lehet tekinteni a határozatképtelenségtől. Ámde, ha a képviselő ur a házszabályok szigorú alkalmazásához ragaszkodik, úgy az ülést határozatképtelenség hiányában tíz percre felfüggesztem.

Szünet után.

Elnök: Az ülést újból megnyitom és mivel a Ház most már határozatképes, a jegyzőkönyvet *Polónyi Géza* képviselő ur módosításával hitelesítenek jelentem ki. Bejelentem, hogy gróf *Bethlen Sándor* képviselőtársunk meghalt s indítványozom, hogy emléke jegyzőkönyvben megörökíttessék. Jelentem, hogy *Kálmán Gusztáv* zsolnai és kolozsvári mandátuma ellen beadott petíciók visszavonása óta a királyi Kuria átirata szerint 15 nap eltelt és újabb kérvények nem adtak be, ennélfogva *Kálmán Gusztáv*ot végleg igazolt képviselőnek jelentem ki és jelzem, hogy neki máától számított nyolc nap alatt nyilatkoznia kell, melyik mandátumát tartja meg.

A kereskedelemügyi miniszter ur kíván szólni.

Hieronym Károly kereskedelemügyi miniszter betérjeszti a Szerbiával kötött kereskedelmi szerződés becikkelyezéséről és az *Adria* tengerhajózási társasággal kötött szerződés egy évre való meghosszabbításáról szóló törvényjavaslatokat.

Delegációs tultengés.

Elnök: Csak most értesülök, hogy az elnöki előterjesztésekhez *Ugron Gábor* képviselő ur szót kért.

Ugron Gábor: *Zsilinszky Mihály* egy balesetéből kifolyólag lemondott a delegáció-tagságról. Dacára annak, hogy ebben a kérdésben a Ház a múlt alkalommal állást foglalt, ismét az történt, hogy a Ház határozatát a lemondás elfogadása tekintetében nem provokálták.

Elnök: Nekem *Zsilinszky Mihály* lemondását soha hivatalosan nem jelentették s így nem is intézkedhettem.

Ugron Gábor: Ez nem olyan kis dolog, hogy a lemondás tudomásul vételét csak egyszerűen a delegáció elnökének tetszésétől, vagy nem tetszésétől tehetnők függővé. A törvényben lefektetett garanciákat *Láng Lajos* urnak nem engedhetjük könnyelműen elfecserélni. Tiltakozni kell a jogbítorlás ellen annál is inkább, mert ez a Ház multkorai határozata után egyenesen a makacosság és önféjtség jellegét ölti. Ez már nem egyszerű ballépés, ez már tervszerűségnek látszik, tervszerűségnek, amely messze előre néz: — a centraliztikus parlament ideája felé.

Elnök: E kérdésben a Ház már határozott; tehát újabb vitának s határozathozatalnak helye nincs. Tessék indítványt tenni.

Hegedüs Kálmán a munkásügyi bizottság előadója a Ház elé terjeszti a kereskedelemügyi miniszternek a m. kir. iparfelügyelőknél 1909. évi tevékenységéről és a fehér vagy vörös foszfornak a gyufagyárakban való eltiltásáról szóló jelentését.

26 vicinális.

Dobietzky Sándor előadó bemutatja a közlekedési és pénzügyi bizottságok javaslatait több helyi érdekű vasut engedélyezéséről, nevezetesen:

A nagyszében—szentgotthárd; a budapesti helyi érdekű vasutak részvénytársaság által tervezett erzsébetfalva—csepeli; a klostár—virjei; a privigye—németprónai; a czepléd—csemői; a vág-sellye—negyedi; a drávaszőlgyi; az ungvár—vajáni; a hólak—nemsó—ledniczrózai; a nyitra—üzveg—radosnai; a pozsony-országhatárszéki; a rákosszentmihály—rákospalotai; a budapest—buda-foki; a budapesti helyi érdekű vasutak *Kerapés* állomásából kiindulólag a m. kir. államvasutak *Gödöllő* állomásáig vezetendő; a zolyombrezó—breznóbánya—tiszolci helyi érdekű vasut károlytelep—kiszgarami szárvonalának s az ezen vonalból kiágazólag a *Bartelmus-féle* gyárba vezetendő vontatóvágányának engedélyezéséről; a pécs—búttaszéki; a debreczen—nagyvárad; az eszék—vinkovezei; a jászapáti—vámosgyörki helyi érdekű vasut engedélyezéséről és az ujszász—jászapáti helyi érdekű vasutal való egyesítéséről; az aradi és csanádi egyesült vasutak engedélytartamának, valamint adó- és illetékmentességek lejárati idejének egységesítéséről; az arad—hegyaljai helyi érdekű motoros vasut arad—pankócai fővonalából kiágazólag az arad—csanádi egyesült vasutak *Világos* állomáshoz vezető összekötő vonal engedélyezéséről; a nagybéliz—privigyei helyi érdekű vasut részvénytársaság engedélyokiratának és engedély-okiratai függelékének egyesítéséről; a losoncvidéki helyi érdekű vasut részvénytársaság engedély-okiratainak és engedély-okiratai függelékének egyesítéséről; a tátrafüredi helyi érdekű vasut törzsvonalából kiágazólag *Osorhatóság*, illetve *Tátralomniczig* vezetendő helyi érdekű vilamos vasutvonalak; a debreczen—hajdusámsoni

helyi érdekű vasut *Debrecezen*—*Nagyerdő* állomásából kiágazólag a debreczeni helyi érdekű vasut *Baromvásártéri* vonaláig vezetendő összekötő vágányok, valamint a debreczeni külön állomásnak engedélyezésére.

A Ház a törvényjavaslatokat általánosságban és részleteiben elfogadja.

A polgári perrendtartás.

Következik a polgári perrendtartásról szóló törvényjavaslat tárgyalása.

Plósz Sándor előadó ismerteti a javaslatot, mely régi szükséglet kiképzését célozza. Beszél azokról az okokról, melyek szükségessé tették az 1888. évi időpazarló perrendtartás hatályon kívül helyezését és az államegység teljes kifejezésére juttatása céljából a teljes jogegység létesítését involválták. Többször történt kísérlet a perrendtartás reformjára, de az irásbeliség teréről a szóbeliségre való áttérés finanziaális okok miatt is halasztást szenvedett. Beszél a javaslat előjárásáról, ujtásairól és kéri annak eljogadását.

Kellemen Samu elismeri, hogy a javaslat nagy szükséglet pótol. Örömmel üdvözli az igazságügyminisztert, hogy a javaslatot betérjesztette, bár azt készen kapta. Az igazi elismerés azonban azt a férfiut illeti, aki az előadói székben ül s aki egy emberöltőt szentelt ennek a nagy munkának. (Eljenzés.) Ennél a javaslatnál ki kell különböztetni minden pártpolitikai szempontot. Ez volt pártjának nézete s ezért minden politikai vonatkozástól menten foglalkozik a javaslattal. Helyesli, hogy a javaslat a szóbeliséget juttatja érvényre. A törvényjavaslat a járásbírók előtti ügyek értékhatárát 1000 koronáról 2500 koronára emelte fel. Utal arra, hogy ez a határ külföldön sokkal kisebb. A bíróképzés is gyengébb nálunk, mint külföldön. Ennek kapcsán kívánja a bíróképzés reformját. Kifogásolja az, is, hogy az értékhatár felemelése folytán leszállítják a fölbírói bíróságot, a tább helyett a törvénytársáro.

Azt azonban elismeri, hogy az egyes bíróság az eljárás demokratizálását jelenti. Állást foglal az ellen, hogy a kereskedelmi és váltótörvényezék megszüntetessék. Ez a törvénytárszék kifogástalanul működött. Talán az érlelte meg e törvényvezér ellen az állásfoglalást, hogy olyan ember kerüljön a törvénytárszék élére, akinek kinevezése nagy előgületlenséget keltett. Talán az, aki kinevezte, (Felkiáltások: *Polónyi!*) azért tette, mert nem nagy barátja a kereskedelmi törvénytárszéknek. Vagy talán *Berzeviczynek* ez a sora „Sas nem zenek a sasok“ jutott az eszébe. Csakhogy ez a sas csupán keselyű-kölyöknek bizonyult. De lehet, hogy a „Családi Kör“ (Derültség.) inspirálta kinevezésre az illető minisztert, míg azt mondhatjuk, hogy feketén bólingat az operfa lombja. (Derültség.) Egyébként ugy hallja, hogy a kereskedelmi és váltótörvénytárszék elnöke egészségi okokból negy-havi szabadságra ment. Reméli, hogy ez a szabadság a törvénytárszék egészségére fog szolgálni. (Derültség.) Ismétli, hogy egy személy miatt nem szabad egy intézményt megszüntetni. Ezután az illetékesség kérdésével foglalkozott. A részleteknél módosítást fog benyújtani, hogy csak az olyan illetékesség kikötését fogadja el a bíróság, ami irva van. Vigyázni kell, hogy az illetékesség kikötés ne használjon az osztrák iparok. Nem hiszi, hogy a mai bírói létszámmal meg lehessen vutósítani ezt a javaslatot. A javaslat az ügyvédek anyagi érdekeit nagyon fogja érinteni s annál előcséretreméltóbb, hogy mégis az ügyvédek sürgettek e javaslatot. Ismét kijelenti, hogy a törvényjavaslatot örömmel elfogadja. Kívánja, hogy a javaslat a köznek legyen igaz hasznára. (Eljenzés.)

Elnök megállapítja a következő ülés napirendjét s az ülést 5 percre felfüggeszti.

Szünet után.

Elnök az ülést újból megnyitja. Következők az interpellációk.

Interpellációk.

Szabó István (zámolyi) a nyár folyamán kérdést intézett a györmegyei belvizek lecsapására ügyében és honorálja a földmivelségi miniszternek eddigi intézkedéseit. Most azért interpellál, hogy felhívja a miniszter figyelmét az érdekesítő társulat működésének ellenőrzésére. Ismerteti a *Csiliz-köz* néhány községének a belvizek miatti tarthatatlan állapotát.

Gróf *Serényi Béla* földmivelségi miniszter válaszában kijelenti, hogy október 3-án kiadott egy rendeletet a veszélyeztetett községekben a helyszíni szemle tartása céljából és október 29-én ez a szemle az alispán jelenlétében műszaki közlegyekkel meg is tartott. Még ma intézkedni fog, hogy a szemléről felvett jegyzőkönyvet sürgősen megküldjék s ezen jegyzőkönyv ismerete után meg fogja adni a kameritő választ. Mindenesetre azon lesz, hogy a helyzet orvosoltassék, a maga részéről meg fogja tenni a szükséges intézkedéseket.

Szabó István (zámolyi) a választ tudomásul veszi.

Barta Ödön kéri a Ház engedélyét, hogy mivel a miniszterelnök nincs jelen, a horvát politikai helyzetre vonatkozó interpellációját a szombati ülésen terjeszthesse elő.

A Ház az engedélyt megadja.
Elnök az ülést fél hét órákor bezárja.

Khuen a trializmusról.

— Osztrák tömjén Schönaichnak. —

(A delegációk teljes ülései.)

Budapest, november 16.

A magyar delegáció ma teljes ülést tartott, amelyen a bosnyák költségvetést tárgyalta. A kifejlődött vita folyamán, amelyben Chorin Ferencz, Bakonyi Samu és gróf Batthyány Tivadar beszéltek az osztrák részről ismételt hangzatos trializmus ellen, két ízben felszólt gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök is, akinek azonban a trializmusról nem volt megnyugtatóbb nyilatkozata, mint hogy nem jó azt — épp úgy, mint az ördögöt — a falra festeni. Mert bizony még meg talál jelenni.

A magyar delegáció tagjainak az osztrákok riadózával szemben nem éppen nagy gyönyörűségére szolgált ez a kijelentés és az ellenzéki eszónokok iparkodtak is azt a kellő értékre leszállítani. Sokkal kellemesebb benyomást tett azonban gróf Khuen-Hédervárynak egy másik kijelentése, amelyben a dalmát vasuti összeköttetés kérdéséről nyilatkozott és — kénytelen-kelletlen — a Kossuth Ferencz által kontemplált eredeti terv, az ogulin-knini vonal kiépítése mellett tört lándzsát.

Az osztrák delegáció ma, miután a bosnyák költségvetést letárgyalta, a hadügyi költségvetésre tért át és saját áldozatkészségéből, de legfőként a tuzott lojalitás szóvirágaiból, koszorút font Schönaich hadügyminiszter homloka köré. Ebből az alkalomból természetesen egy osztrák szónok sem mulaszthatta el, hogy a magyar követelésekkel szemben ismételt hangzatosan a hadsereg egységességének szükségességét.

A magyar delegáció ma befejezte üléseit és még csak a zárülés van hátra, mely az eddigi dispoziciók szerint az osztrák delegáció zárülésével egyidejűleg szombaton lesz.

Ma felmerült már a következő évi közös költségvetés ügye is és a bécsi hírek azt mondják, hogy ezt a következő évi delegációk Budapesten a farsang idején fogják tető alá juttatni. Érdekes farsangi mulatság lesz ez. A hadügyi költségvetés ezresei fognak vidám táncot járni a magyar paraszt elárverezett párnáival. És erre a Karneválra a király is eljön Budapestre.

A delegációk mai üléséről bécsi tudósítónk a következőket közli:

A magyar delegáció ülése.

A közös ügyek tárgyalására kiküldött magyar országos bizottság mai plenáris ülésében a négyes albizottság jelentését tárgyalta Láng Lajos elnöklésével. Az ülésen jelen van a delegátusokon kívül gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök, Lukács László pénzügyminiszter, báró Burián István közös pénzügyminiszter, gróf Esterházy Pál külügyi osztályfőnök, Hoffmann Hugó altábornagy.

Papp Géza előadó beterjeszti a delegáció négyes albizottságának jelentését. Közli, hogy a közös pénzügyminiszter talált oly megoldást, amely mellett a kmetek szabad gazdálkodása és birtokhoz jutása lehetővé tétetik. Ajánlja a négyes albizottság jelentésének és az általa benyújtott határozati javaslat elfogadását.

Chorin Ferencz sajnálattal látja, hogy míg

Magyarországon nem sok figyelmet szentelnek Boszniának, addig Ausztriában a legelőkelőbb figyelemmel kísérik sorsát. A dualizmus ellen irányuló törekvéseknek alapját akarják ott megvetni. Nem nézhetjük tétlenül, hogy a két tartomány, amelyre annyi pénzt és vért áldozott Magyarország, fészke legyen azoknak a törekvéseknek, amelyek Magyarország alkotmányát sarkaiból akarják kiemelni. A trialisztikus tendenciák azonban a monarchia nagyhatalmi állását és Európa békéjét is veszélyeztetik. Az osztrák delegációban felvetették azt az eszmét is, hogy Boszniának adják meg a képviselőket úgy a magyar, mint az osztrák delegációban. Ez is beleütközik a magyar alkotmány alapelveibe, mert az országgyűlés bizottságában idegen elemek nem foglalhatnak helyet. Kívánja, hogy a központi kormányzatban szerbül tudó magyar honosokat alkalmazzanak.

Bakonyi Samu támadja az osztrák delegációt az ott elhangzott trialisztikus tendenciájú beszédek miatt. Beszéde további folyamán kifejti, hogy elégtelennek találja a tartomány önkormányzatát az alkotmányosság szempontjából és kifogásolja, hogy a népoktatást még mindig nem tették kötelezővé. A középiskolai tantervbe kéri a magyar nyelv fakultatív tanításának felvételét, amire nézve a közös pénzügyminiszter már ígéretet tett. A bosnyák hitelt nem szavazza meg.

Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök:

A dalmát vasutak kérdésében multkor, az albizottságban tett nyilatkozata óta a helyzet teljesen tisztázódott. A magyar kormány azon álláspontra helyezkedett, hogy eltér az unnavölgyi vasut kiépítésének tervétől és megmarad az eredeti terv, az ogulin-knini vasut kiépítése mellett (Általános helyeslés.), mert úgy véli a magyar kormány, hogy a magyar állam kereskedelmi és közgazdasági érdekeit ez a vasutvonal jobban biztosítja. Remélhetőleg, a közel jövőben már hozzá is fognak e vasut megépítéséhez. (Élénk helyeslés.)

Gróf Batthyány Tivadar részletesen foglalkozik Bosznia igazgatásának kérdésével. Felhívja, hogy az osztrák Laenderbank hiteloperációjának óriási előnyére szolgál, hogy igénybeveheti kölcsönköveteléseinek behajtásánál az adóhivatalokat. Ezzel szemben, amikor a magyar Kereskedelmi Bank lement Boszniába, a közös pénzügyminisztert e miatt Ausztriában folytonos támadások érték, mivel egy magyar vállalatot mert az igazságosságnak megfelelően jóakarattal támogatni. Kérdi továbbá a minisztert, gondolkodnak-e azon, hogy Bosznia autonómiáját kijerjesszék? Példákat hoz fel azután annak bizonyítására, hogy Boszniában a magyar zászlók és jelvények alkalmazása tekintetében folytonos sérelmek történnek. Beszéde további során kifogásolja, hogy Boszniában katonatiszt végű a politikai funkciókat is, már csak azért is, mert ez könnyen a trialisztikus törekvések javára volna félremagyarázható. Ezeket a trialisztikus törekvéseket már csirájukban el kellett volna fojtani. Ez pedig csak akkor lehetséges, ha végleges állapotokat teremtenek. A költségvetést nem fogadja el.

Több szónok nem lévén, elnök konstatalja, hogy a költségvetést általánosságban elfogadták.

Báró Burián István közös pénzügyminiszter az elhangzott beszédekre válaszolva kijelenti, hogy a lobogókérdés úgy van elintézve, hogy olyan hivatalos épületeken, ahol a kormányzattól függ a lobogózás elrendelése, szabály az, hogy a dalmát zászlót húzzák fel a annak két oldalán az osztrák és a magyar zászlót. A magánosok lobogózására a kormány nem gyakorolhat befolyást. Ami a templomok lobogózását illeti, erre megjegyzi, hogy a katolikusok használhatják a horvát, az orthodoxok pedig a szerb zászlót, mint egyházi lobogót. A városház felloboogózása a tartománygyűlés hatáskörébe tartozik, amely úgy intézkedett, hogy egyáltalában nem lobogóztatja fel a városházát. A kmet-megváltásra vonatkozólag kijelenti, hogy a fakultatív megváltási rendszernek híve. A kényszerű népoktatást nem lehetett Boszniában behozni. Behozta azonban a relatív népoktatási kötelezettséget. Ez fog átmenetet képezni a teljes népoktatási kötelezettségre. A magyar nyelvet teljes mértékben alapban fogják kezelni a középiskolákban a német nyelvvel. A középiskolákban kötelesek a tanulók vagy a magyar vagy a német nyelvet, mint kötelező tantárgyat tanulni, de a választás a tanulókat illeti. A Gotterhaltéra vonatkozólag megjegyzi, hogy az Boszniában ugyanazt a szerepet játszza, mint bárhol másutt a katonaságnál.

Gróf Batthyány Tivadar azon megjegyzését illetőleg, hogy ő felségének Boszniában létekor a magyar ezimert elfavoltották volna a díszítésekről, kijelenti, hogy erről senkinek tud, dacára annak, hogy ő maga is ott volt és ha ez így lenne, akkor valószínűleg másnak is feltűnt volna. A bankkérdésre vonatkozólag megjegyzi, hogy a magyar bankoknak az ottani szereplést örömmel fogadta, amint hogy minden tisztességes vállalatot akár Ausztriából, akár Magyarországból jöjjön, szívesen lát. A hivatalok betöltésére vonatkozólag azt

mondja, hogy a magyarokat mindig szívesen látják, a hiba csak az, hogy nem jelentkeznek kello számban.

Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök: Azt hiszi, hogy nemcsak minisztertanács, hanem az osztrák kormány nezetével is találkozik az a kijelentése, hogy trialisztikus törekvésekről sehol annyit nem hallott beszélni, mint éppen e teremben. Ovjá a bizottsági tagokat, ne fessék az ördögöt a falra, mert még elhiszik az emberek, hogy ilyen törekvések vannak. Azt hiszi, egyik kormánynak sem lehet érdekében, hogy a mai közjogi állapotokat megváltoztassák.

Gróf Batthyány Tivadar kijelenti, hogy ő nem akarja az ördögöt a falra festeni, de konstatalja, hogy igenis Ausztriában vannak pártok, amelyek ezeket a törekvéseket támogatják.

Bakonyi Samu rámutat arra, hogy az osztrák delegáció bosnyák albizottsági jelentésében is jelöltek az az óhaj, hogy Bosznia-Hercegovina a delegációban közvetlen képviselőt nyerjen s ebben a tényben is a trialisztikus törekvéseknek egyik előjelét látja.

Több szónok nem lévén, áttérnek a részletes vitára és a költségvetés egyes pontozatait vita nélkül elfogadták. A jegyzőkönyv hitelesítése után az ülés délután 3 órákor véget ért.

Az osztrák delegáció.

Az osztrák delegáció mai ülésén a boszniai költségvetés folytatólagos tárgyalása során

Sustersic fentartja a Burián ellen beadott bizalmatlansági indítvány aktuálitására vonatkozó nezetét. A monarchiánk bel- és külügyi politikájára érdekében szükséges, hogy mihamarabb rendezzük Boszniának a monarchiához való végleges közjogi viszonyát. A boszniaiaknak mint szabad polgároknak, szoros összeköttetésbe kell lépniök a monarchiában élő testvéreikkel.

Axmann hangsúlyozza, hogy sem ő, sem pártja a Biscovic-interpellációban való intervenczióból semmi anyagi előnyt nem húznak.

Masaryk a közös pénzügyminiszterrel polemizál és nonsensnek mondja, hogy a boszniai tartománygyűlés által elhatározott és a király által szentesített költségvetést a delegáció elé terjesztik. Stadler püspök politikáját ártalmasnak tartja. Végül kijelenti, hogy Boszniában nagyszerb mozgalom nincs.

Gróf Latour pártja nevében kifejti, hogy a közös pénzügyminiszterium által a boszniai tartománygyűlés elé terjesztett, a kmetek megváltására vonatkozó indítvány folytán Sustersic erre vonatkozó indítványa elvesztette aktualitását és ezért nincs oka, hogy a határozati javaslat mellett szavazzon.

Seitz újból az Axmann-Biscovic-esetről szól és újból vizsgálóbizottság kiküldését javasolja. Az indítványt keilöképpen támogatják.

A delegáció ezután elfogadta a bosnyák költségelőirányzatot, elvetette Sustersic azon javaslatát, hogy a közös pénzügyminiszternek a boszniai agrárbank engedélyezése miatt bizalmatlanságot fejezzen ki és szintugy elvetette Seitz javaslatát, hogy a Biscovic-Axmann-ügyben bizottság küldessék ki. Ezután megkezdtek a hadügyi költségvetés tárgyalását.

Koslovski előadó szól a hadsereg vezetőségének feladatairól, a véderőreformról, egyes hiányokról és végül azon óhajnak ad kifejezést, hogy a kipróbált miniszter még soká maradjon hivatalában. A költségvetést elfogadásra ajánlja.

Schillinger kijelenti, hogy a nacionalizációt helyesli ugyan, de a hadsereg egységét azonban meg kell óvni.

Teltschik kívánja, hogy a hadsereg további kifejlesztésénél az ország teherviselő képessége is figyelembe véttessék.

Tomaschek óhajtanódnak tartja, hogy szakításnak az eddigi politikával, amely a lázas fegyverkezések által hozzájárul a drágaság fokozásához. Elitéli a munkások létszámnyolását a Stabilmento Techniconál, a Skoda-műveknél és különösen Vitkoviczbán. Megújítja a tisztek létszámának csökkentésére vonatkozólag az albizottságban tett indítványát.

Gróf Latour az előtte szólóval szemben megjegyzi, hogy nálunk nem a tisztek létszáma nagy, hanem a legénység létszáma kicsiny és ezt a bajt a várható újonclétszámemelés fogja eltüntetni.

Schönburg herceg az Ausztria és Magyarország közti viszonyban jelenleg észlelhető kedvező konstellációt alkalmasnak tartja a véderőjavaslat előterjesztésére. A véderőreform és az újonczkontingens emelése nélkül az osztrák-magyar hadsereg nem tarthatná meg jelenlegi pozícióját és nem védhetné meg a hazát.

Klofac képviselő azt kívánja, hogy a hadseregben a szolgálati nyelv megváltoztatása nélkül az egyes nemzetiségek nyelve is egyenjogúsítottasson. Germán, Horský, Heilmayer és Nemetz felszólalásai után a tanácskozást holnap délelőtt fél tíz órára halasztották.

A delegációk záróülései.

Az osztrák delegáció, amint *Zavorka* osztrák delegátus a magyar delegáció elnökével közölte, szombaton lefejezi tárgyalásait. Üzenetváltásra a két delegáció között szükség nem lesz, mert a tengerészeti vezetőség törli a költségvetésből azt az ötvenezer koronás tételt, amelyet az osztrák delegáció megszavazott. Az egyeztető hetes albizott-
ság vasárnap délután 1 órakor ülést tart, hogy a két delegáció határozatainak azonosságát megállapítsa. Félórával később a magyar delegáció plénuma záróülését tartja meg.

Farsangi delegációk.

Bécsből telgrafalják: A delegáció december második felében ismét összeül, hogy a költségvetési provizóriumot 1911-re megszavazza. A delegáció ülésezésének pontos határidejét a legközelebbi közös minisztertanácson fogják megállapítani. A delegáció tulajdonképpen ülésszaka, melyben az 1911-iki költségvetést megvitatják, előreláthatólag márczius elején Budapesten kezdődik.

A Zeit értesülése szerint a király február második felében Budapestre utazik és több napot fog tölteni a budai várakban. A király budapesti tartózkodása összefügg a delegációk ülésezésével, amelyek a jövő év elején Budapesten fognak tanácskozni. A budai várakban több fényes udvari ünnepnap és a trónbeszéd alkalmából két delegációs ebéd is lesz, sőt *farsangi mulatság is készül*. Addig azonban — úgy lehet — még sok víz fog lefolyni a Dunán.

Budapest, november 16.

Serényi a választói között. Gróf Serényi Béla földművelésügyi miniszter két napot választói között Besztercebányán töltött, mely alkalommal összehívta a város vezető férfait, hogy megismerje a város kívánságait. A város vezető férfai a polgármester vezetésével tisztelegtek a miniszternél és ismertették a város ügyeit a miniszterrel, aki megígérte, hogy a város kívánságait támogatja és azokat tőle telhetőleg teljesíti. A minisztert ott tartózkodása alkalmával lelkes ovációkban részesítették.

Uj horvát főispán. A király Beleszevic Istvánt, Lika-Krbava vármegye főispánját Varasd város és vármegye főispánjává nevezte ki. Dr. *Bresinec* Milánt, Varasd megye alispánját elmentették a főispáni ügyek vezetésétől.

A szinnai járásbíróság. A nemzeti munkapárt országos körében ma este harmincztagú küldöttség tisztelegte a homonnai választókerület szinnai járásából *Székely* Ferencz igazságügyi miniszternél. A küldöttséget a kerület képviselőjének, gróf *Andrássy* Sándornak távollétében és megbízásából *Molnár* Béla országgyűlési képviselő vezette. *Lehoczky* Endre ezimzetes kanonok és esperes plébános arra kérte a minisztert, hogy Szinnán járásbírósgát létesítsen. A miniszter válaszában kijelentette, hogy a kérdést alapos tanulmány tárgyává fogja tenni és annak lehetőleg méltános elintézését kilátásba helyezte.

A Justh-párt új klubhelyisége. Az országgyűlési Justh-párt ma este foglalta el új otthonát a Rákóczi-ut 10. sz. ház felemelétén levő körhelyiségében. Ebből az alkalomból nagy számban gyűltek össze a Justh-párt képviselő és kültagjai. Hat szobából áll az új klubhelyiség, amelynek homlokzata a Rákóczi-ut és Sip-uteza sarkára esik. A nagy tárgyalóból egyik oldalon az olvasóterembe és onnan a játékszobába lehet jutni, a másik oldalon pedig az értekezleti terem és az elnöki tanácskozó szoba van. Az este folyamán még több munkás dolgozott különösen a felszereléseken, azonban az egész munkával még az éjjel folyamán elkészülnek úgy, hogy a pártkör tagjai holnapról kezdve zavartalanul látogathatják az új körhelyiségeket.

A városok államsegélye. A belügyminisztériumban már elkészült a városoknak juttatandó államsegélyről szóló felosztási tervet. Az 1910. évre járó államsegély utalványát a belügyminisztérium már áttette a pénzügyminisztériumhoz, ahol az ügyet soron kívül fogják elintézni.

Az egyetemi tanács küldöttsége a kultuszminiszternél. A budapesti kir. magy. tudományegyetem tanácsa nevében dr. *Genersich* Antal rektor, dr. *Doleschall* Adolf dékán és dr. *Magyary* Géza prodekan küldöttségileg tisztelegtek ma délután gróf *Zichy* János vallás- és közoktatásügyi minisz-

ternél. A küldöttség vezetője felhívta a miniszter figyelmét azokra a visszaszámításokra, amelyek az egyetemi könyvtárban uralkodnak, mivel a könyvtár szűk és a hallgatók csak elenyésző számban kaphatnak ott helyet. A kultuszminiszter megígérte, hogy a kérdést sürgősen tanulmány tárgyává fogja tenni és tőle telhetőleg mindent el fog követni, hogy az egyetem megfelelő modern könyvtárt kapjon.

Az angol válság.

— A kormány bukása. —

Budapest, november 16.

Angliában egyszerre nagyon válságos lett a helyzet. Hogy a miniszterelnök a királynál Sandringhamban mit végzett, azt nem lehet ugyan e pillanatban tudni, de Londonban általában azt hiszik, hogy a király beleegyezését adta ahhoz, vagy fogja adni ahhoz, hogy Asquith miniszterelnök a parlament legközelebbi ülésén a parlament feloszlatását és új választásokat jelentson be arra az esetre, ha a felsőház nem járulna hozzá az alsóház vétő-határozatához.

Az angol sajtónak az a része, mely a kormányt támogatja a felsőház elleni harcában, sürgeti a képviselőház feloszlatását, sőt még a budgettárgyalást sem tartják fontosabbnak az új választásoknál.

Most úgy áll a helyzet, hogy az alsóház már határozott a vétőjog kérdésében, de a felsőház hivatalosan még egyáltalán nem foglalkozott a kérdéssel s határozata nincs. A tavaszszal ugyan lord Rosebery szóba hozta a reformot, de akkor határozatot nem hozott, de kimondta, hogy a felsőházi reform kérdésének aktuálisvá válása esetén, nem fog semmiféle olyan reformjavaslatot tárgyalni, mely a kormánytól ered, míg le nem tárgyalja azt az esetleges javaslatot, melyet erre nézve Rosebery dolgozott ki. Ha ehhez ragaszkodik a felsőház, akkor is, ha némi jóindulat van benne, november végéig már szavazhat a kormány esetleges javaslatára felett is, s akkor a parlament feloszlatásának semmi sem áll többé útjában, feltéve, hogy a feloszlatáshoz a király is hozzájárul.

Bizonyos az, hogy a kormánynak nagy nehézségei vannak. Mert a liberális párt tömören áll ugyan mellette, de ez még nem elégséges. A liberális párt ugyanis az írek, s a munkáspárt nélkül nincs többségben, tehát erre a két pártra rá van utalva. Ezt az írek ki akarják használni a maguk javára. Vezérük, Redmond, néhány nappal ezelőtt Corkban és Dublinban kijelentette, hogy a dolgok ma már odáig fejlődtek, hogy az ír home-rule diadala napról napra kétségtelegbé válik. Most Londonban van, hogy az írek támogatása fejében a kormánytól minél fontosabb ígéreteket csikarjon ki. Szerinte, ha az írek most okosan kihasználják a taktikai helyzetüket, akkor végül is egy külön ír parlament felállítására lesz küzdelmük eredménye.

Ez nem fog bekövetkezni, de Redmond bizakodása mindenestre jellemző arra, hogy minő nélkülözhetetlenek ma az írek a kormánynak.

Az angol alsóház tegnap ült össze hosszú szünet után ismét, de egyáltalán nincs tisztában azzal, hogy mi fog történni. A miniszterelnök nem hamarkodhatja el a dolgot, mert az egész angol kereskedelemre válságos volna, most a karácsony előtt egy választás. A kereskedő-körök nem tudnak belenyugodni abba, hogy a választás karácsony előtt legyen. A kereskedők panaszkodnak, hogy nyáron az udvari gyász majdnem tönkretette üzletüket s most az a veszedelem fenyegeti őket, hogy karácsonyi üzletük is tönkremegy. Angliában, hol a kereskedelem érdekei iránt oly nagy az érzék, ez a körülmény is minden bizonynyal nagy súlylyal esik a latba. De azonkívül is Asquith csak akkor oszlathatja fel a képviselőházat, ha a királytól garanciákat kap a jövőre nézve. Csakis akkor, ha a király kijelenti neki, hogy arra az eset-

re, ha a mostani választási harcából ismét a liberálisok s a felsőház reformjának hívei kerülnének ki győztesen, akkor a felsőház további ellenállását annyi új peer kinevezésével fogja megtörni, amennyi csak kell ahhoz, hogy a felsőházban is a vétőjog eltörlésének hívei legyenek többségben.

Ma még aligha van Asquith ezeknek a garanciáknak birtokában, azért helyezte csak péntekre kilátásba, hogy a parlamentben hosszasan fog nyilatkozni a további lépésekről. Így, ha nem is valószínű, e pillanatban még az sincs kizárva, hogy pénteken a kormány lemondását fogja bejelenteni. Ha ugyanis a királytól a kért és szükséges garanciákat meg nem kapja, akkor igazán nincs számára más tenni való, mint a lemondás. De még a kormány lemondása sem változtatna a helyzeten. Mert akkor az utána következő konzervatív Balfour-kormány nem tudná, mit csináljon a mai parlamenttel, amelyben a liberálisok vannak többségben. Egy új, konzervatív kormány is kénytelen volna tehát feloszlatni a képviselőházat, s akkor is végeredményében a polgárság mondaná ki a döntő szót a vétőjog kérdésében.

Egy ideig abban reménykedtek a lordok, hogy a döntés egy ideig még huzódhatik, de a liberálisok harci kedve oly nagy, s annyira siettetik a kormányt, a felsőház elleni támadásra, hogy a napokban a döntő lépésnek meg kell történnie.

Az angol választási krízisről a következő tudósítást adjuk:

A felsőházban *Earl of Creve* *Landsdowne* lord kérdésére kijelentette, hogy a kormány ügyeiről fölvilágosítással csak akkor szolgálhat, ha az alsóházban megtörtént ez a nyilatkozat. *Landsdowne* lord erre bejelentette, hogy holnap határozatot javasol, mely felszólítja a kormányt, hogy határozat nélkül nyújtsa be azt a javaslatot, mely a vétő-rezolúciót tartalmazza. A vétő-konferenciát illetőleg kijelenti, hogy helyesli, ha a tárgyalások tartalmát titokban tartják. Alapítan azonban a lapoknak az a jelentése, hogy a konferencia terve megrekedt, mert az unionisták nem akarják megengedni Balfournak, hogy ott bizonyos föltételeket elfogadjon.

Több lap értesülése szerint még novemberben feloszlatják az alsóházat, úgy hogy december második hetében lesz az új választás, amely nem fogja zavarni a karácsonyi üzletet.

Komoly politikai körökben ma az a hír terjedt el, hogy a király megtagadta Asquith miniszterelnöktől a vétő-bill keresztülvételére kívánt garanciákat s így a kormány lemondása elkerülhetetlen lett. A garanciák abban állottak volna, hogy a király már most ígéretet tegyen Asquithnak, hogy megfelelő számú szabadlevű peert fog kinevezni s ezzel biztosítsa, hogy a förendi ház nem kerekedhetik a képviselőház fölébe s nem vethet gátat a népképviselők által megszavazott törvényeknek. A kabinet tagjai semmit sem árulnak el abból, ami a király és Asquith között Sandringhamban tegnap történt. A felsőház mai ülése előreláthatólag késő éjszakáig fog elhuzódni s ettől az üléstől várják a politikai helyzet tisztulását.

A kincstár első lordjának lakásán tegnap a válságról tanácskoztak és fontos határozatokat hoztak. Azt hiszik, hogy a miniszterelnök azt fogja tanácsolni a királynak, hogy az alsóházat azonnal osszlassa föl. Asquith pénteken ily értelmű nyilatkozatot fog tenni az alsóházban. Ehhez természetesen a király hozzájárulása szükséges és *Knolly*nek, a király magántitkárának Asquithnál tett két magánlátogatását ezzel hozzák kapcsolatba. Azt hiszik, hogy az új választást még karácsony előtt, talán már december 18-án be fogják fejezni.

A választás legkorábbi határideje december 3. Asquithnek és *Curchill* *Winstonnak* nyilatkozataiból azt következtetik, hogy a király a válság lefojlyását és befejezését siettetni akarja. Ha a király november 28-án aláírja az alsóházat feloszlató rendeletet, akkor 29-én kiírják az új választást és néhány nagyobb városban már december 2-án lesz a választás. Ezek az első választások természetesen

nem fogják megváltoztatni a helyzetet. A kereskedők körök nem tudnak belenyugodni abba, hogy a választás karácsony előtt legyen. A kereskedők panaszkodnak, hogy nyáron az udvari gyász majdnem tönkretette üzletüket, s most az a veszedelem fenyegeti őket, hogy a karácsonyi üzletük is tönkre megy.

Londonból érkező délutáni jelentés szerint a politikai helyzet még változatlanul bizonytalan. A *Globe* azt hiszi, hogy az a terv, amely ismét az országot akarja döntésre felhívni, háttérbe szorult. A király délután 1 órakor Sandringhamból Londonba érkezik, a Marlborough-palotában fogadja *Asquith* miniszterelnököt és valószínűleg *Balfour* is és azután visszatér Sandringhambá. Politikai körökben élénk eszmecsere folyik. *Grey* külügyi államtitkár és több más miniszter látogatást tett a miniszterelnöknél. Röviddel 12 óra után *Lord Knollys* a király titkára is megjelent *Asquith* miniszterelnöknél. A kabinet délután félégyszer, *Asquith* audienciája után tanácskozássra ült össze. *Asquith* miniszterelnök délután 3 órakor a Buckingham-palotába ment, hogy a királyljal tanácskozzék. Az audiencián *Earl of Greve* is résztvett. Az ellenzék vezetői *Balfour* lakásán tartottak tanácskozást. A király a Buckingham-palotában tanácskozott *Lord Knollyssal*. Délután ugyanott a titkos tanács is ülést tartott. Délután félégyszer órakor a minisztertanács is ülést tartott.

Ennek a hírnek a kiegészítéseül éjszaka kapjuk a jelentést, hogy a politikai helyzetben új stádium állott elő. A király ma délelőtt váratlanul Londonba jött. A válság lélesedett, mert a király semmi áron sem hajlandó néhány száz szabadelvé *peer* kinevezésével megtörni a felsőház ellenállását ha az általános választásokból nagy szabadelvé parlament többség kerül ki. A kormány lemondása befejezett dolog és ha ez bekövetkezik, akkor az alsóház feloszlására nem kerül sor.

Éjjeli jelentés szerint *Earl of Creve* utalással *Lansdowne* lord határozati javaslatára kijelentette, hogy a kormány ma este benyújtja a *peerek* házában a vétőjogra vonatkozó törvényjavaslatot.

Lansdowne mai nagy beszédében kifejtette, hogy mindnyájan érzik, hogy a parlament feloszlásának előestéjén vannak. Most már minden parlamentáris munka halasztást fog szenvedni és a kész ügyekben is zavarok fognak beállni. Hajlandó a *peerek* számának csökkentéséhez hozzájárulni annyiban, hogy kizárólag örökösödési jog alapján ne üthessenek a felső házba. Ezt pedig vagy kinevezéssel, vagy választással kellene erősíteni. Pártja kész a mérlegelésre. Tudni kívánja, hogy mi készítette a kormányt, hogy a sürgős feloszlással mindent elvágjon. *Earl of Creve* törvényjavaslatot nyújtott be, melyben közeledést ajánl a reformkérdésekhez. A kormány a javaslatot elfogadta. Vita nem lesz felette.

KÜLFÖLD.

A Reichsrath megnyitása. Politikai körökben úgy tudják, hogy a kormány e hónap 22-ére vagy 23-ára hívja össze a Reichsrathot s az ülészek közvetlenül karácsonyig fog tartani. A pénzügyminiszter a képviselőház legelső ülésén elő fogja terjeszteni az 1911. évi költségvetést. Minthogy azonban nincs kilátás rá, hogy a költségvetést a legközelebbi pénzügyi év kezdetéig elintézzék, a pénzügyminiszter egyttal indemnitást fog kérni 1911. évi júliusig. A költségvetés deficit nélkül zárul, mert az egyes távezék körében nagy mérséklést tanúsítottak és mert a máskor jelentékeny építési hitelt nagyon megszorították. Az államvasuti beruházást hitelművelet által fogják fedezni és erre a célra a kormány száztiz millió hitelt fog kérni.

Cseh-német egyezkedés. Prágából jelentik: A szabadelvé nemzeti párt (ifjú-cskek) képviselő klubja ma délután *Skarda* képviselő elnökletével ülést tartott, amelyen a parlamenti bizottsággal egyetértőleg elhatározták, hogy a német képviselők tegnapi határozatát elfogadhatatlannak jelentik. L.

A parlamenti bizottságnak a további eljárásra vonatkozó indítványait elfogadták.

A vallásos császár. Berlinből jelentik: Az a beszéd, amelyet *Vilmos* császár *Beurenben* a benecésekhez intézett, így szól:

— Igen tisztelt főpát ur! Fogadja legmelegbő köszönetemet a barátságos szavakért, amelyekkel engem üdvözölt. Uralkodásom kezdete óta mindig nagy örömet találtam abban, hogy a benecéseket törekvéseikben támogathattam, mert megfigyeltem, hogy mindenütt, ahol működnek nemcsak a vallást tartották fenn és erősítették, hanem mint a kultúra terjesztői nagy érdemeket szereztek az egyházi ének, a művészet és a tudomány terén és más tereken is. Elvárom önöktől, hogy elődjek pályáján tovább fognak dolgozni és támogatni fogják abban a törekvésben, hogy a nép számára a vallást fentartsam. Ez annyival fontosabb, mert a huszadik században oly eszmék terjedtek el, amelyeknek visszaszorítása csak a vallás segítségével és az ég támogatásával lehetséges. Ez szilárd meggyőződéseim. A korona, amelyet fejemen hordok, csak úgy biztosítja nekem a sikert, ha az Ur igényére és személyére támaszkodik. Ennek jeléül alapítottam ebben a templomban a keresztet, hogy megmutassam, hogy a keresztény fejedelmek csak az Ur kedve és értelme szerint uralkodhatnak. Az oltár és a trón tisztelete egyívű tartozik egymástól el nem választható. Ezért szívünkkel mozdítjuk elő azokat a törekvéseket, amelyeknek megvalósításán önök fáradoznak. Miként eddig, úgy ezután is biztosítom önöknek kegyelmemet és jóindulatomat.

Franciaország boldogsága. Torinóból jelentik: *Viktor Napoleon* herceg tegnap öt francia újság kiküldött tudósítóját fogadta, akiknek a többi közt ezt mondta:

— Szívemben mindig francia polgár maradok, de mindenképp a haladás és a liberalizmus embere vagyok. Én csak az ország javát akarom. Anélkül, hogy neveket említenék, azon az állásponton vagyok, hogy a mostani francia kormány két tagja van, akik különben figyelemre méltók és Franciaországra nézve becsesek. Nem arról van szó, hogy kicsoda teszi Franciaországot boldoggá, én-e vagy más, a földolog, hogy boldog legyen. Nem mondtam le reményeimről s terveimről, de azt hiszem, hogy még nem érkezett el a pillanat, hogy terveimet megvalósíthassam.

Liberia köztársaság. Párisból jelentik felhívatatosan: *Pichon* külügyminiszter a kamara külügyi bizottságának tegnapi ülésén a többi között megerősítette, hogy *Liberia* köztársaság ügyében a tárgyalások megegyezést hoztak létre a következő kérdésekben: 1. *Liberia* köztársaságot a jövőben a külföldön az Egyesült-Államok egyik diplomáciai hivatalnokja fogja képviselni. 2. Németország, Franciaország, Anglia és az Egyesült-Államok egymás között megegyezést fognak kötni a *Liberia*-i államadósság likvidálása és *Liberia* köztársaság vámbévételeinek közös pénzügyi ellenőrzése végett. Az erre vonatkozó egyezményt rövid időn belül alá fogják az érdekeltek írni.

EGYHÁZAK.

— (Református lelkészek a kultuszminiszternél.) A református lelkészek fizetésrendezőse dolgában az öt református egyházmege lelkészeinek küldöttsége tisztelgett ma délelőtt gróf *Zichy* János vallás- és közoktatásügyi miniszternél. A küldöttséget dr. *Balthazár* Dezső esperes, az Országos Református Lelkészegyesület elnöke vezette és tagjai voltak *Kiss* Ferencz (Püspökladány), *Kocsis* József (Sónkádi), *Kovács* Sándor (Vajdahunyad) s *László* Zsigmond (Kisbácsa). A küldöttség vezetője előadta, hogy az ország református lelkészei még 1908-ban kérvénnyel fordultak a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez és fizetésük rendezését kérték, mivel az oly csekély, hogy abból megélni nem lehet. A fizetésjavítások dolgában azt az intézkedést kérik, amit az 1848-ik évi XX. t.-ez alapján a református zsinat már régen elhatározott és amit a király jóváhagyott, hogy t. i. a református lelkészek minimális fizetése 2400 korona legyen (állami kiegészítéssel) és hogy hat ízben 200 koronás ötdéves pótlékban részesüljenek. Hivatkozott arra, hogy a magyar református lelkészi kar mindig előljárt az áldozatok meghozatalában, valahányszor azt a magyar haza, a magyar kultúra érdeke kívánta. Hivatkozott továbbá arra, hogy a miniszter az 1909. évben mondott egyik beszédében maga is szükségesnek tartotta a református lelkészek fizetésrendezését. Gróf *Zichy* János kultuszminiszter válaszában hálásan megköszönte, hogy a református lelkészek öt felkeresték és kíván-

ságaikról informáltak. Majd utalt arra, hogy ő a lelkészek működését mindenkor a legnagyobb érdeklődéssel kísérte és kíséri és a legnagyobb simpatíával viseltetik a református lelkészek iránt. Örömeire szolgálna, hogy ha fizetésrendezésüket kívánságukhoz képest eszközölhetné. Pozitív ígéretet azonban erre nézve nem tehet, de annyit megígér, hogy a legnagyobb jóindulattal és szeretettel fogja az ügy elintézését szorgalmazni és oda fog törekedni, hogy a küldöttség kérése teljesítést nyerjen.

— (Az erdélyi katolikus státuszgyűlés.) Az erdélyi róm. katolikus státuszgyűlés november hó 17-én tartja *Kolozsváron* ez évi gyűlését. A gróf *Mailáth* Gusztáv erdélyi püspök által összehívott gyűlés tárgysorozata a következő: Az igazgatótanács évi jelentése; titkárválasztás és a kilépő igazgatótanácsosok helyeinek választás utján való betöltése.

Sétálunk

és

Bachó muzsikál.

(Történik a Mücsarnokban.)

Pál ur: Oh, csókolom a kezét Nagysádotoknak... Ismét találkozunk e helyt...

Pityu k. a. (boszusan): E helyt, e helyt... az ördög vigye el e helyt... az első, akibe beledobtam, a *Stefanits Rózi* egy nagy fekete bársonykalappal, szük szoknyában, balján a tavalyi vélegényemmel... Minek is engednek be ide mindenféle népséget?

Pál ur: A lelkemből beszél. Ez tulajdonképpen egy igen szép hely, a katonák is finoman muzsikálnak, mégis két nagy hibája van. Először ide egy pár hatosért mindenki bejöhet, másodsor a falakat mindig teleakasztják képekkel.

Pityu k. a.: Maga is észrevette? Az ember szívesen járna ide egy kicsit korzózni, egy kicsit zenét hallgatni, de elmegy a kedve a sok kép miatt. Teleakasztják a falakat mindenféle mázolásal, aztán van smokk, aki megáll a képek előtt és akadályozza a forgalmat.

Pál ur: Érthetetlen gyöngéje ennek a vigalmi bizottságnak, hogy valahányszor itt hangverseny és séta van, a falakat telekenik ezekkel a mázolásokkal. Ki a csudának az ötlete lehet ez?

Pityu k. a.: Ezt már magam is kérdeztem. Végre az ember idejár korzózni és zenét hallgatni, de nem hajlandó a szerencsését kockáztatni az ilyen zöltségek miatt.

Pál ur: Stimmt. Az embert direkt zavarják ezek a dolgok a falon. És ennyi? Azt még értem, hogy egy koncerttermet is kicsinosítanak, de ennyi kép, az már egy kicsit sok.

Pityu k. a.: Söt egyenesen káros. Ismeri a *Horthy Lenczit*? No hát, kijött ide a tántijával *Lehárt* hallgatni. Vele van egy fiatal ember, aki másnap okvetlenül megkérte volna a kezét. A *Lenczi* rámutat egy képre és így szól: mit gondol erről a *plein-air*ről? A fiatal ember feleli: halottakról csak jót vagy semmit: *Plein-air* tavaly meghalt, ne bánjunk. — Hogy érti ezt? — kérdi *Lenczi*. — Ugy, hogy *Plein-air* egy elhunyt festő. — *Plein-air* egy fajta olaj, amivel festenek — feleli *Lenczi*. — *Ka Spur* — mondja a fiatal ember — az egy festő. — Egy olaj — egy festő — és másnap a fiatalember nem jött. Hát nem butaság, hogy ide, ahova az ember a *Bachót* jön nézni, ilyen rongyokat akasztanak, amin az emberek összevesznek.

Pál ur: Butaság hát. De mit csináljon az ember? Nálunk mindent rosszul rendeznek. Ha nem volnának itt ezek a buta képek és egy pár kiváncsi nem torlódnék folyton, akkor itt pompásan lehetne táncolni.

Pityu k. a.: Hallgasson, *Bachó* kezd... Ez a *Luxemburg grófja*... Ezt mink zwei schrittben táncoltuk a *Keresztessyvel*.

Pál ur: Bostonra jobb, de itt sehogy se lehetne. Az ember egyet rugna és lesne egy ilyen *plein-air*.

Pityu k. a.: Azt pedig nem lehet, mert az meghalt.

Pál ur (bizalmasan): Tudja, ezt nem merem állítani. Nekem is úgy rémlik, hogy ez egy olajkockoskedőnek a neve.

(A zene szél.)

Ray.

Tolstoj meghalt.

Pétervár, november 16. (Érkezett éjjel 2 órakor.) Moszkván keresztül érkezett távirat szerint gróf Tolstoj Leó ma este Astapovóban meghalt.

A világirodalom nagy tragédiája megtörtént. Néhány téves hír és az utóbbi napok eseményei után az egész világ el volt készülve erre a szomorú, megrázó eseményre és most mégis nagy meglepetéssel fogadják a hírt, hogy a világirodalom és talán a világtörténelem egyik legnagyobb és legemberibb alakja meghalt. Önmagával és a világgal meghasonolva menekült az agg költő jasnajapolyanai magányából és menekülése közben, keresve a végső nyugalmat, érte őt utól a mindennel kibékítő és a mindennel megnyugtató halál. Az a kiesiny, elhagyott vasúti állomás pedig utolsó állomása lett az egész emberiség boldogságáért élt és feláldozott életnek.

„Örítették, mint madarat a kalitkában!” — ezekkel a szavakkal jellemezte a Tolstoj-család egyik tagja azt a helyzetet, mely elől Tolstoj élete alkonyán az idegenbe menekült. Míg az egész művelt világ kegyeletes hálával tekintett a jasnajapolyanai remete felé, aki annyi szépséggel és tévedéseiben is mely gondolatokkal ajándékozta meg a világot, odahaza, mint az arany tojást adó tyukot örítették az öreget. Folytonosan azért zaklatták, hogy több pénzt keressen, viszont ott-hon megvonták tőle azokat az összegeket, amelyeket a szegényeinek szokott volt juttatni.

Ezek elől a zaklatások elől menekült Tolstoj, akit a családi vonatkozások megakadályoztak abban, hogy a maga izlése és a saját elvei szerint éljen. Tragikus sors, hogy ez a menekülés a halálos ágyhoz vezetett.

Az utolsó nap történetéről ezeket íelik még:

Tolstaj rosszabbul van.

Tolstoj állapota rosszabbodott. Időnkint elveszti eszméletét és deliriumban félrebeszél. Tegnap egész nap magas láza volt, délután kirázta a hideg és folyton delirált. Mivel utóbbi időben gyakran voltak ilyen rohamai s mégis felépült, a család reménykedik, hogy most is kiheveri a bajt, ámbar ezuttal állapota nagyon súlyos s magas kora miatt is készen kell lenni a legrosszabbra.

Makovecki házi orvos azt táviratozta Tolstoj családjának, hogy hivassanak azonnal több orvost a beteg ágyához, mert a beteg állapota szükségessé teszi, hogy az orvosok konziliumot tartassanak felette.

Tolstoj kérte, hogy moszkvai barátját, Szerckowot hozzá hívassák.

Egy másik távirat Tulából jelenti, hogy Tolstoj eszméletlenül fekszik, nagy láz gyöttri és rémlátományai vannak. A család aggódik életéért.

Ezek után a jelentések után igen kevésbé lehet hinni annak a táviratnak, melyet Tolstoj legifjabbik leánya, Alexandrovna küldött pétervári barátjának, Csorkajevnek. Ez a távirat így szól:

„Atyám gégehurutban megbetegedett, nincs közvetlen veszedelem, de utazását félbe kellett szakítania. A beteg jó helyen van, csak a kíváncsiak ne zavarnák annyira.”

Ujabb jelentések szerint az orvosok Tolstoj Leó grófnál véglegesen megállapították a lappangó tüdőgyulladást. Állapota igen komoly, de nem reménytelen. Ma reggel hőmérséklete 37 volt. Estefelé Tolstoj vért köpött. Családja Jasnaja-Poljanába akarta visszavinni, de Tolstoj ellenkezett. A költő még mindig Ostapovóban van.

Tolstoj betegségének oka.

Tolstoj háziorsosa a varsói lapokhoz levelet intézett, amelyben azt írja, hogy

Tolstoj betegségének oka az a nagy izgalom volt, amelyet az idézett elő, hogy rejtekhelyét a samardinski kolostorban felfedezték. Mikor ő megmondta a grófnak, hogy egy hírlapíró a zárdában megtalálta nyomát és táviratozott a grófnak, Tolstoj annyira felbőszült, hogy az orvos katasztrófától félt. Nagy szivgöres vett erőt a költőn és toporzékolva dühöngött. Azt mondta, hogy most már egy pillanatig sem marad a zárdában. Azonnal összeesongoltak, hogy Moszkvába utazzanak. A vasúton Tolstoj keservesen panaszkodott az örökös zaklatás miatt, amelytől nincs nyugta és újból olyan izgatott lett, hogy esapzott az izzadságtól. Közben az utasok többször rányitották az ajtót, nem esoda tehát, hogy meghült és olyan lázt kapott, hogy le kellett vele szállni Astapovóban.

A kormány és a papok kegyelme.

Tolstoj családja nagyon félt attól, hogy a csendörök és a hatóságok kellemetlenkedni fognak, mert Tolstoj utlevél nélkül utazott. Ez az aggodalom megszűnt, mert a kalugai kormányzó utasította a rendőrséget, hogy a beteget ne zavarják.

A permi püspök nyilvánosan kijelentette, hogy Tolstojt nemcsak mint vezeklőt, de mint üdülést keresőt is szívesen felveszik a kolostorba.

Eulogius, Chelm püspöke pásztorlevelet bocsátott ki, amelyben figyelmezteti a papságot, hogy Tolstoj megtért Istenhez s nemcsak vezekelni akar, de gyógyulásra is szüksége van, tehát fogadják szívesen, ha kolostorba akar vonulni.

Miért menekült el Tolstoj?

Tolstoj teljesen eszméletlenül fekszik és lázálmaiban folyton az élet semmiségéről beszél, miközben folyton ezt kiáltja:

— Ne keressetek!

Ez a delirium is mutatja, hogy az agg költő hatalmas kedélyrázkódások után szánta rá magát arra, hogy elbujdosszon s komoly oka volt arra, hogy a magányt keresse.

Cserkov, a család legjobb barátja, kijelentette, hogy Tolstoj már rég készült erre a lépésre. Elő akar készülni a halálra, melynek ugylátszik közelését éri.

A Csas Tolstoj családjától arról értesült, hogy csakugyan a feleségével való viszálykodás bírta Tolstojt a szökésre. Felesége az utóbbi időben intézkedett, hogy a gróftól hívei és tisztelői ne keressék föl és gazdasági és pénzügyi tekintetben valóságos gyámság alá helyezte férjét. Ha a gróf valakinek valamit ígért, akkor a grófné lehetlenné tette ennek az ígretnek teljesítését és a férjével a viselkedésével a legnagyobb zavarba hozta. Ez az örökös viszálykodás szinte lehetlenné tette a grófnak a kastélyban való tartózkodást és megérte benne a szökés gondolatát.

Gróf Tolstoj Leó meghitt barátja a következőkben erősítette meg a jasnaja-poljanai próféta gyötréseiről szóló híreket:

— Tolstoj barátom csak családi belviszályainak esett áldozatul. Jasnaja-Poljana ura nem volt a birtok igazi gazdája. Felesége és hozzátartozói hatalmában állott, örítették, mint madarat a kalitkában. Családjának a komédiáját nem viselhettem el tovább. Végzetes lépésért csakis családja felelős. Felesége nem az embert látta a grófnak, hanem az író. Tolstoj az utolsó időben már csak azért dolgozott, hogy ölje az időt... És dolgozott, mert a családja kényszerítette rá. Jasnaja-Poljanában még több időt akartak belőle kisajtolni.

Tolstojné is beteg.

Tolstoj felesége és gyermekei kétségbe vannak esve. A grófné állítólag Astapovoba utazott, jóllehet maga is nagyon beteg. Csütörtök óta alig evett egy falatot, egészen össze van törve. Zsófia grófné tegnap olyan rosszul érezte magát, hogy felvetto az utolsó kenetet.

TÁVIRATOK.

Mexikó Amerika ellen.

Newyork, november 16. A Texas állambeli Rockspringből jelenti, hogy 3000 fegyveres mexikói vonul Lasegas ellen, hogy Rodriguez mexikói polgárnak a meglincselése miatt bosszút álljanak. Nagy vérontástól tartanak. A mexikóiak ellen es-

patokat küldtek, hogy behatolásukat a városba megakadályozzák.

Elítélt bolgár vezérek.

Konstantinápoly, november 16. A monasztiri haditörvényszék Acso Dereff, a hasonló nevű képviselő fivérét és a monasztiri bolgár komité három másik vezetőjét élethossziglani, tizenegy másik bolgárt, akik a komité vezetésében és a bandamozgalmakban résztvettek, 15 évi kényszermunkára ítélte.

UJDONSÁGOK.

Oltár és trón.

Próbáljuk meg mérlegre tenni a két mondat: „Szeretném, ha minden alattvalómnak fazekában minden vasárnap egy tyuk főne.” — „Szeretném, ha minden katonám ajkáról mindennap egy Miatyánk hangzanék el...” Ez az utóbbit, tudniillik a miatyánkos kijelentést Vilmos császár tette. Az előbbit, a tyukra vonatkozót tudvalevően IV. Henrik, francia király.

Az ember azt hinné, hogy a haladó világban élő császár ebben a korszakban, amikor a gazdasági problémák egész sorozata merül föl, tulhaladja az emberséges francia királyt és minden vasárnap helyett mindennapra kíván alattvalóinak fazekába egy tyukot. Vagy, ha már oly nagyon ragaszkodik a Miatyánkhöz, így variálná a dolgot: „Legyen minden vasárnap az ajkon egy Miatyánk és mindennap egy tyuk a fazekban.” Kétségtelenül gazdaságosabb óhajlás volna és ha megvalósulna, az életet könnyebben lehetne elviselni.

Azonban a német császár a tyukról ezuttal teljesen megfeledkezett s a Miatyánkot helyezte előtérbe. Lehet, hogy profécziái meglátás szolgáltatta meg; lehet az is, hogy végzetes tévedésbe esett. Boldog Isten! Császárok és királyok oly könnyen tévedhetnek. A korona fénye oly intenzív, hogy a valóság képe nem igen tud áttörni rajta. Ritkán látják uralkodók az életet és a fejlődést a maga igazi képeben.

A német császár főnn akarja tartani a nép számára a vallást. Annál inkább óhajtja ezt, (saját szavait idézem) mert a huszadik században oly eszmék merülnek föl, amelyeket csak a vallás segítségével lehet visszaszorítani. Az oltár és trón tisztelete — mondja tovább — egyivé tartozik és egymástól el nem választható.

Lehet, hogy igaza van. Valamikor az oltárba vetett hit csakugyan legbiztosabb fundamentuma volt a trónoknak. De akkoriban a népeknek még nem nyílt meg a szemök és nem tudták, hogy az oltárok körül állók politikát és hatalmi kérdéseket csinálnak a népek vakhitével. Azért szövöztek fejedelmek és egyházak és tartották egymást még az inkvizíció eszközeivel is.

De abban a pillanatban, amikor a népek eszméltek és rájöttek, hogy az egyházak szándékosan állják el a világosságot, nehogy a népek a világosság és megösmérés forrásaihoz eljussanak, hitök az egyház isteni eredetében megrendült. És abban a pillanatban egyszerűen mind a trónok fundamentuma is megrendült. Ha az egyik összeomlik teljesen, követi ezt a másiknak összeomlása. Láttuk ezt legutóbb Portugáliában, ahol a sorrend igen furcsa volt. Előbb megrendült a hit az oltárban. Az oltárok öreinek büne rendítette meg ezt a hitet. Csakhamar összeomlott a trón s közvetlen utána összeomlott ottan az egyház hatalma. Lehet, hogy a szomszédos Spanyolországban fordított lesz a sorrend és előbb össze fog omlani az egyház hatalma és azután a trón. Mivelhogy az oltárok öreinek ott is nagy és súlyos büneik vannak.

Ez a következménye annak, hogy az oltár és trón tisztelete oly nagyon egyivé tartozik és egymástól el nem választható.

S minthogy ma már oly korszakban élünk, amelyben a népek már gondalkozni tudnak,

talán mégis nagyobb providenciát tanusítana a német császár, ha gazdaságosabb fundamentumra támasztaná a trónt. Sokkal erősebb volna minden trón, ha a népek jólétére, kulturájára, a világhossz felé való törekvésére alapítaná, mint a Miatyánkra. Mert ma már igazán gyöngye alapon áll az a trón, amelyet a felborulástól csak a Miatyánk tud még megmenteni.

(t.)

NAPIREND. Naptár: csütörtök, november 17. — Róm. kath.: Csodat. Gerg. — Prot.: Leila. — Görög-orosz: november 4. N. Joannic. — Zsidó: Marchesván. — A nap két reggel 7 óra 8 perczkor, nyugszik délután 4 óra 21 perczkor. — A hold két reggel 4 óra 48 perczkor, nyugszik este 7 óra 32 perczkor. — Az igazságügyminiszter fogad délelőtt 10 órakor, A honvédelmi miniszter fogad délelőtt 10 órakor, A közoktatásügyi miniszter fogad délután 4-kor, A közoktatásügyi államtitkár fogad délután 4-kor, A képviselőház ülése délelőtt 10 órakor. — Petőfi-ház (Bajza-utca 21.) Nyitva 10—2-ig. Belépődíj, kedd kivételével, egy korona. — Uránia múkiállítás (Kigó-tér 1.) Nyitva egész nap. Belépődíj nincs. — Házipari Szövetség kiállítása (Kigó-tér 1.) Nyitva egész nap. Belépődíj nincs. — **Nyitvalevő múzeumok:** Nemzeti Múzeum allattára 9—2. — Erzsébet Múzeum 9—4. — Földtani Múzeum 10—1. — Iparművészeti Múzeum 9—1. — Mezőgazdasági Múzeum 10—1-ig. — Ráth Múzeum 10—4. — Széchényi Múzeum 10—12. — Tanszermúzeum 9—7. — **Nyitvalevő könyvtárak:** Akadémiai Könyvtár 3—7. — Egyetemi Könyvtár 9—6. — Fővárosi Könyvtár 9—2. — Iparművészeti Múzeum Könyvtára 9—12 és 6—8. — Kereskedelmi Múzeum Könyvtára 9—2. — Nemzeti Múzeum Könyvtára 9—4. — Pedagógiai Könyvtár 9—7. — Statisztikai Könyvtár 9—2. — Technológiai Könyvtár 9—1. — **Nyitvalevő képtárak:** Műcsarnok téli tárlata. Nyitva 9—4-ig. Belépődíj 1 korona. — Nemes Marcell képeinek kiállítása a Szépművészeti Múzeumban. Nyitva 10—2. — Paul László-kiállítás a Könyves Kálmán művészeti szalonjában. Nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér. — Pesti Ferenc magángyűjteményének kiállítása a Nemzeti Szalonban. Nyitva 9—5-ig. Belépődíj 1 korona. — Tibor Ernő gyűjteményének kiállítása a Művészházban. (Fasor 6.) Nyitva egész nap. Belépődíj 40 fillér. — Szépművészeti Múzeum régi képtára 10—2.

— **A szász király bécsi látogatása.** Frigyes Ágost szász király ma reggel Bécsbe érkezett. Mint-hogy a király inkognitóban utazik, a pályaudvaron testvére, *Mária Jozefa* főhercegnő, ennek fia, *Károly Ferencz József* főherceg, valamint *Rea* gróf szász követ és *Biedermann* báró követségi titkár fogadták. A szász király, aki polgári ruhát viselt, üdvözölte testvérét és unokaöccsét, majd a főhercegnő és főherceg társaságában az augarteni palotába ment. A szász király azonnal megérkezése után fogadta a melléje beosztott diszkisérőket jelentkezését. Délelőtt kilenc órakor őfelsége az Augarten-palotába ment és meglátogatta a szász királyt. A szász király a felség látogatása után a kapuczinusok kolostorába ment és *Erzsébet* királyné, *Rudolf* trónörökös és *Otto* kir. herceg sirjaira koszorút tett. Innen a Hofburgba hajtatott, ahol őfelsége fogadta. A király szerencsevívait fejezte ki őfelsége előtt. — Majd átadta ajándékát, gyönyörű meissenai porcelánból készült nagy vázát, melyet őfelsége köszönettel fogadott és a királynak átadta a Marshall tanár által készített plakettet, ugyanolyan kivitelben, aminőben Vilmos császárnak ajándékozta. Felőra mulva a szász király a városházára hajtatott, ahol megtekintette a szövetséges uralkodók bódolatát feltüntető képet. Majd a Kranz-szállóba ment, ahol osztrák és magyar dragonyos-czredének tisztikarát fogadta. A király ezután résztvett a tisztikarnak tiszteletére rendezett reggelijén. — Este udvari ebéd volt, amelyen a szász király és kísérete, valamint a diszszolgálat, több főherceg és főhercegnő, a külügyminiszter, a két miniszterelnök, a szász követ a követség uraival, a közös pénzügyminiszter, a tengerészeti parancsnok és több udvari főméltóság vett részt. Este a szász király több napi vadászatra Taraisba utazott.

— **A czári család otthon.** Pétervárról jelentik: A czár és a czárné ma délelőtt gyermekeikkel Carskoje-Szelóba tértek vissza.

— **Főhercegi udvartartások.** A király Ceschi a santa Croce Ferencz gróf kamarást és 5. sz. Landwehr dzsídászezedbéli nem tényleges államnyu hadnagyot *Károly István* főherceg fődvarmesterévé nevezte ki és neki a titkos tanácsosi méltóságot díjmentesen adományozta, egyuttal *Bylandt-Rheidt* Gabriella grófnőt — *Mária Terézia* főhercegnőnek, *Károly István* főherceg nejének udvarhölgyévé nevezte ki.

— **Páris újabb árvízveszedelme.** Újabb árvízveszedelem fenyegeti a szajnaparti városrészeket. A Szajna áradására való tekintettel a párisi rendőrprefektus elrendelte, hogy a fenyegetett pontokon nagvobbszabású esónakokat tartanak készenlőben. A sietve beszerzett esónakokat már el is helyezték a legveszélyesebb helyeken.

— **Erzsébet királyné emléke.** A budapesti tudományegyetem dícsült Erzsébet királyné emlékére november 19-én, szombaton délelőtt 10 órakor ünnepi gyászistentiszteletet tart az egyetemi templomban, ahol ez alkalommal testületileg jelennek meg az egyetemi tanács tagjai, a tanárok, valamint az egyetemi polgárok. Az alapítványi szentmisét dr. *Walther Gyula* cz. püspök, a központi papnevelő-intézet kormányzója mondja. A gyászünnep napján a szokásos doktoravatás elmarad és az előadások az egyetem mindanegy karán szünetelnek. — E napot megünnepeli a Magyar Urinók Egyesülete is. November 18-án, pénteken, Erzsébet-nap előestéjén, a régi képviselőház nagytermében, *Erzsébet* királyné emlékére, művészestét rendez, melynek keretében gróf *Kinszkyné Palmay* Ilka, *Berkes* zenekarának kísérete mellett, a boldogult királyné kedvelt nótáit fogja elénekelni. Az előadásokban részt vesznek még: *Ascher* Istvánné, *G. Miklóssy* Ilona, *Baló Irén*, *Posszert* Emma s az egyetemi ifjuság ének-kara, *Hackl* Lajos karnagy vezetésével. Az ünnepély fél hat órakor kezdődik.

— **Herczel tanár állapota.** A napokban szerencsétlenül járt Herczel tanár állapota most már semmi aggodalomra nem ad okot. A beteg tanárt ma délelőtt meglátogatta József főherceg és hosszabb ideig tartózkodva nála, örömet fejezte ki a gyógyulás gyors haladásán.

— **A középiskolai tanárok gyűlése.** A mult héten tartott II. országos középiskolai tanárkongresszus lefolyta óta ma este gyűltek egybe először a középiskolai tanárregyesület igazgató-választmányi tagjai. A kongresszus keretében fölhangzott az a kívánság, hogy a középiskolai tanárok mennél nagyobb számban lépjenek be tagokul az orsz. középiskolai tanárregyesületbe, hogy ezzel lehetővé tegyék az egyesület általi segélyének visszatartását és a tanárságnak teljes függetlenségét. Ez a kívánság volt a mai gyűlés főtárgya. *Négyessy* László elnök a gyűlést megnyitván, néhány folyó ügyről tett jelentést. Utána dr. *Székelly* István főtitkár bejelentette, hogy a kongresszus megtartása óta a tanárregyesület kötelekőbe körülbelül 400 tanár lépett be. Az igazgató-választmány ezután áttért a kongresszus ama éhájának tárgyalására, hogy a miniszteri szubvenzió visszatartásáért. Az elnök mindenekelőtt konstataulta, hogy az egyesület nem miniszteri segélyben részesül, hanem költségvetésileg megállapított államsegélyt élvez. Épp ezért megfontolandónak tartja ebben az ügyben ezidőszert határozni. Müller József pénztáros rámutatott arra, hogy a katolikus tanárregyesület 500 korona államsegélyt kap évente a közvagyonból, de e nagy összeg dacára sem trzi magát a kormánytól függő helyzetben. Lévy Ede, Mikola Sándor és mások felszólalása után a választmány Balogh Mór indítványára ezt a kérdést a napirendről levette és elhatározta, hogy ebben az ügyben csak a jövő évi költségvetés tárgyalásakor fog állást foglalni. Az igazgató-választmány ezután ovációit rendezett az elnöknek és a kongresszus tisztikarának.

— **A hatvani rejtély vége.** Lapunk legutóbbi számában említett tettünk, hogy a Kocka-czirkusz egyik tagjának rejtélyes és különös körülmények között bekövetkezett haláláról. A holttestet ma *Gróf* Filop dr. községi orvos és *Polareczky* Endre dr. járásorvos boncolták fel. A boncolás folyamán kiderült, hogy az asszony halálát asztmatikus fuladás okozta. Az őrizet alatt tartott *Stepanek* Vendelt és *Csucsay* Lászlót szabadlábra helyezték.

— **Aki Hentzi tábornok holttestét őrizte.** Pozsonyban érdekes ember idözik. Egyike a szabadságharc, a nagyidök kiváló katonájának. Nagy cselédséggel, két vagonra menő podgyászszai érkezett Pozsonyba a dsggazdag amerikai farmer Nyolczvanhároméves aggyastán a hóföher yeké. Richmondból jött, Virginia államból, nagyobb egfiát meglátogatni. A neve: bedi Bedöházy József. Hatvanegy esztendővel ezelött, a szabadságharc leverése után ment ki az ujjvilágba Bedöházy. Mint főhadnagy végülküdötté a 48-as szent idök, szárnysegéde volt Görgey Arturnak. Ott harcolt Budavár bástyái alatt. Amikor már diadalmasan lobogott a legmagasabb bástyán a Mária-szövetség zászló és Hentzi halálos sérüléssel fetrengett a sáncz utján, Görgey Bedöházyt bizta meg, hogy őrt álljon a haldokló ellenfélnél. Kivont karddal nézte végig Hentzi utolsó perzeit... Azután emigrált. Ittkagyta Europát, tanyát vett magának a richmondi mezőségeken és farmerré lett. Most visszajött a tengorentulról pozsonyi lakos beteg fiának a látogatására.

— **Aki nyert Montecarloban.** Londonból jelentik nekünk: Egy husz éves ember tért vissza Monte-Carloból, aki azzal az elhatározással ment oda, hogy vagyont fog szerezni. Félév alatt 1 millió 250,000 frankot nyert és megfogadta, hogy soha sem megy többé Monte-Carloba.

— **Az egyetemi magántanárok tanítási jogosítványának elvesztése.** Gróf Zichy János vallás- és közoktatásügyi miniszter a budapesti tud. egyetem tanácsához elvi jelentőségű rendeletet intézett a magántanári szabályzat helyes értelmezése ügyében. A szabályzat szerint ugyanis oly magántanárok, kik képesítüktől számított négy és fél év alatt lezokéiket meg nem kezdték, vagy azok megkezdése után egyfolytában négy és fél év alatt legalább egy fél évi előadást nem tartanak, tanítási jogosítványukat elvesztik. Az eddig követett gyakorlat szerint azonban az egyes karok megokolt kérelem alapján egyetemi magántanároknak egy vagy több fél évre is adtak felmentést. Ezt a gyakorlatot a miniszteri rendelet tovább is fentartja, azonban elvi szempontból különbséget tesz a következő esetek közt: Először: Ha valamely egyetemi magántanár négy és fél éven át nem hirdet előadást, avagy másodsor: előadást ugyan hirdet, de előadásait nem tartja meg azért, mert hallgatóság nem jelentkezett, vagy más okból, avagy harmadsor: ha az egyetemi magántanár a hirdett és meg is kezdett előadásokat magánkörülmény, hivatalba kiküldetés vagy bármely más oknál fogva megszakítani vagy abban hagyni akarja. Ez esetekre vonatkozólag a miniszteri rendelet részletesen intézkedik a követendő eljárásra nézve.

— **Nyári zivatarok télen.** Rozsnyóról jelentik: Délután három órakor villám és menydörgés kíséretében nagy zivatar volt. A villám többször leütött, majd egy negyed órán át mogyorónagságu jégeső esett. A környékbeli erdök telve vannak hóval. Az enyhe időjárás következtében a hegységben a hó olvad és a patakokba óriási mennyiségű víz hömpölyög alá. — Dobsináról jelentik: Több napi havazás után, mely ötven centiméteres hóréteggel vonta be a hegyeket, ma váratlanul lágy idő állott be. Sűrű záporosó esik villámlással és dörgéssel.

— **Leégett postahivatal.** Ipolyságon az elmúlt éjjel éjfél után 2 órakor kigyulladt a postahivatal levő *Kohlmann*-féle üzlet. A tűz a padlásra is elterjedt, úgy, hogy mire a tűzoltóság odaérkezett, az egész tetőzet lángban állott. Csakhamar égni kezdett a postahivatal csomagraktára is, amelynek az ajtaját, minthogy a kulcsot a nagy zürzavarban nem tudták megtalálni, be kellett törni. A tűzoltók munkáját igen megnehezítette az a körülmény, hogy a postahivatal valamennyi ablakán vasrács volt. A csomagraktárt és a postafőnök egyik szobáját nem lehetett megmenteni. Azok teljesen beégtek. Reggel félhat órakor a tetőről slábulott zsarútnokok áttüzésítették a nagy kezelési terem mennyezetét. Itt volt elhelyezve a táviró és a telefon-központ. Csakhamar tönkrement a távbeszélő és táviró-készülék. Az egyik postakiadónó alig tudott kimenekülni, akkor is egy óriási kalapskatulyát mentett ki a tűzből. *Nickel* Róbert postatiszt a legnagyobb lángtengeren keresztül hatolt be *Mándoky* Miklós postafőnök lakásába és a postafőnök nejét és kis leányát az ablakon keresztül hozta ki. A budapesti postaigazgatóságtól dr. *Tóth* Lajos titkár és *Véghelyi* Dezső mérnök automobilon érkeztek meg délelött Ipolyságra és erőlyes és gyors intézkedésük eredményeképen már ma az összes leadási és feladási forgalmat a városháza nagytermében bonyolítják le, a táviró és távbeszélő szolgálatot pedig úgy-ahogy a leégett postahivatal épület épen maradt szolgáló lakásában látják el.

— **A trieszti árvízveszedelem.** Trieszthöl jelentik nekünk: A tegnapi vihar rémes pusztításokat vitt végbe és a tengerpart közelében levő városrészek viz alá kerültek. A Canale Grande, a Piazza Giuseppina egészen el volt árasztva. A Verdi színházba betódultak a tenger hullámai, egyes kőházakban a mólók környékén a víz a pamlagokig ért. Velenceében is borzasztó orkán dühöngött és a forgószél a hullámokat porra vetette. A Markattéren magasan állott a víz.

— **A szombathelyi kulturpalota.** Szombathelyről jelentik: Az 1907-ik évi 28-ik tez. értelmében államsegélyvel létesült közművelődési házak elseje Szombathelyen elkészült és november 20-án lesz az ünnepies felavatás, amelyre a kulturpalota meghívta Zichy János kultuszminisztert, *Székelly* Ferenc igazságügyminisztert, a kerület képviselőjét, *Náray* Szabó Sándor és Molnár Viktor államtitkárokat, valamint más személyiségeket.

— **A vasut áldozata.** Borzalmas szerencsétlenség történt Pozsony város határában. *Bukorszky* Ferencz nevű kocsis jól megrakott kocsijával át akart hajtani a Schuckert-művek telepe mögött levő vasuti átjárón. Ugyanakkor robogott arra egy mozdony, amely a szerencsétlen embert kocsijával együtt szétronsolta. A vizsálat fogja megállapítani, hogy vajjon *Stiglicz* Márton váltóórt, aki a sorompót nem eresztette le, vagy pedig *Pombol* Mihály segédmozdonyvezetőt, aki a rendesnél gyorsabban vezette a mozdonyt, terheli-e a felelősség.

— **A kolera.** A belgák védekeznek a „magyarországi kolera“ ellen. A brüsszeli hivatalos lap mai száma a következő kommunikát hozza: „Mint hogy Magyarországon a kolera igen elterjedt, az egészségügyi ellenőrzésre vonatkozó ellenőrzéseket a mai naptól kezdve a Magyarország felől érkező utasokkal szemben szigorúan fogják alkalmazni.“ Tudunkkol koleraesetek csakis Torontálmezejében és a Bácskában fordulnak elő szörványosan és így érthetetlen, hogy a belga kormány honnan vette információját. — Konstantinápolyból jelentik, hogy a második hadtestben *ijesztően terjed a kolera.* A legutóbbi huszonnégy órában nem kevesebb, mint 300 új megbetegedés fordult elő, melyből 186 halálosan végződött. — A belügyminisztériumhoz érkezett jelentés szerint a bácsmezei Temerin községből két koleragyanus megbetegedésről érkezett jelentés. — Nagybecskerekéről jelentik: A Bégnán a 639. sz. uszályhajón Kis Györgyné, a kormányos felesége koleragyanus tünetek között megbetegedett. A hajót zár alá vették. A Bégát katonai őrizet alá helyezték. — Rómából jelentik: A legutóbbi 24 órában Caserta kerületben három kolera megbetegedést, Palermo kerületben négy megbetegedést és egy halálesetet, Tivoliban (római kerület) egy megbetegedést és egy halálesetet és Salerno kerületben egy megbetegedést és egy halálesetet jelentettek be.

— **Agyonvert egyházi.** Véres szenzáció történt ma reggel Brassóban. Srof Pétert, a száz egyház öreg szolgálóját ma reggel cselédje véres fejjel, holtan találta meg ágyában. Az áldozat bal hátfélénél, valamint az arcán két hatalmas, valószínűleg fejszétől eredő hosszú vágás van, amelyek közül az egyiket oly erővel irányozták az öreg szolgáló fejére, hogy az utas következtében majdnem összes fogai kihullottak. A gyilkosságot először is Srof cselédje vette észre, ki a szoba mellett levő konyhában aludt, amelyben a gyilkosság történt. A cseléd előadása szerint egész éjjelen át gyanus zajt nem hallott, sőt a kutya, mely máskor a házbelleket is megugatta, egész éjszaka egy hangot sem adott. A cseléd feljelentése alapján azonnal megindította a brassói rendőrség a nyomozást, melynek során beigazolódott, hogy Srof Péter perverz hajlamu ember volt, aki, mióta felesége meghalt sokat barátkozott katonákkal és síhederekkel. Az elmúlt éjjel is egy Keller József cipészsegéddel mulatott lakásán, majd egy tűzérzedszakkaszvezetővel. A cipészsegéddel este kilenc órakor eltávozott hazulról, de hogy mikor tért vissza, nem tudja senki sem. A gyanu a tűzérzedszakkaszvezető ellen irányul, aki ellen letartóztatást rendeltek el. A gyanut megerősíti az a körülmény, hogy kabátján friss mosást észleltek, ami arra enged következtetni, hogy a vérmocokkat mosta le. A tűzér állhatatosan tagad és azzal igyekszik alibit bizonyítani, hogy kilenc órakor már a kaszárnyában volt. A nyomozás most abban az irányban folyik, hogy nem szökött-e ki kilenc óra után a kaszárnyából. Srof holttestét ma délután szállítják a kórházba és holnap délután tizenegy órakor boncolják. A brassói rendőrség az ügyben erőlyesen nyomoz.

— **A vándor cigányok ellen.** Bécsből jelentik: Az alsóausztriai tartománygyűlés mai ülésén Wagner és társai képviselők a helytartóhoz azt az interpellációt intézték, vajjon hajlandó-e utasítani a csendőrséget, hogy a magyar cigányok ellen teljes szigorral lépjenek fel és a magyar határt szigorúan őrizték és az esetleg átvándorolni kívánó magyarországi illetőségű cigányokat azonnal űzzék vissza. Követelik továbbá, hogy az Alsó-Ausztriába illetékes cigányok a jövőben zenejátszási engedélyeket és lovakkal való kereskedésre engedélyt ne kaphassanak, hanem kényszerítsék őket rendes kézművesfoglalkozásra.

— **A labdarugás áldozatai.** Newyorkból jelentik: Még csak néhány napja, hogy megkezdődött a footballsport idénye és máris két halottja és husz sebesültje van a labdarugásnak. Egy matchen egy diák öklével úgy halántékon ütött egy másik diákot, hogy a szerencsétlen nyomban holtan rogyott össze. A gyilkos elmenekült, de kézrekerítették.

— **Leszámolás revolverrel.** Garkó András napszamos már régebben 200 koronát adott kölesön Laky József napszamosnak. Laky többszöri felszólítás dacára sem akarta a pénzt megadni. Ma emiatt szóváltásba keveredtek a Tisza Kálmántéren. Garkó elkeseredésben revolvert rántott és Lakyra süttette. A golyók csak könnyebb sérülést ejtettek rajta. Bevitték a Szent István-kórházba. Garkó ellen a rendőrség eljárást indított.

— **Tűzek.** Az éjszaka Prenka Pál asztalosnak Ujpesten, az Árpád-ut 85. szám alatt levő műhelye kigyuladt és az ott felhalmozott áru elégett. A tüzet az újpesti tűzoltók oltották el. — Ma délután a Károly-köruton levő Beifeld-bankházban nyomtatványok gyuladtak meg. Az előhívott tűzoltóknak dolguk nem akadt, mert a házbellek oltották el a tüzet.

Nagy képes karácsonyi melléklet

Felkérjük olvasóinkat, kiknek előfizetésük lejárt, hogy azt idejekorán ujítsák meg, mert az

EGYETÉRTÉS

karácsonyi ajándékát

csak állandó előfizetőink kapják. Karácsonyi meglepetésünk igen díszes kiállítású, művészi

nagy képes melléklet

lesz, amelyet már előre az ujságpiac szenzációjává jának jelezhetünk. ::

— **Együtt a halálba.** Szabó György három évvel ezelőtt került Pinczehelyről Budapestre. Itt a Ganzgyárban kapott alkalmazást. Mielőtt szülőfaluját elhagyta, jegyet váltott Szuplics Annával. Eltelt egy pár év; a szerelmesek állandóan leveleztek. A leány később feljött Budapestre cselédnek, csak azért, hogy vőlegénye közelében lehessen. Amikor a fővárosba ért, a pályaudvaron egy elegáns ur azonnal megfogadta cselédnek; gazdája azonban egy rossz házba vezette. Itt kezdődik a szegény leány kálváriája. Budapestről elhúzózták Belgrádba, Szerajevóba, Triestbe, majd Amerikába; később visszakerült. Vőlegénye ez idő alatt folyton nyomozta, de sikertelenül. Három évi fásztó hajsza után végre ráakadt Szerajevóban. Hazavitte a leányt szülőfalujába, ahol a leány sirva mondta, hogy egy becestlen leány nem lehet becseletes ember felesége. Szabó György rávette jegyesét, hogy haljanak meg együtt. Három nappal ezelőtt két ölmogyó csakugyan véget vetett a szerencsétlen mátkaságnak. A pinczehelyi hatóság kutatja azt a kegyetlen lélekűfárt, aki okozója volt két ember tragikus halálának.

— **Házasság.** E hét végén házasságra lép Forgács Rózi, a Magyar Színház drámai színésznője, Grossmann Miksával, az országos munkásbiztosító pénztár aligazgatójával.

Puncengruber Samu eljegyezte Moskovits Anuska dohánytözsde tulajdonosnőt.

Essősy János, budapesti cipészmeister e hó 13-án tartotta esküvőjét Tuli Annával a józsefvárosi plébánia-templomban.

— **Panaszkönyv.** A következő sorokat kaptuk: Igen tisztelt szerkesztő ur! Már másodszer történik meg velem, hogy midőn a pápa-csornai h. é. vasuton Pápára utazom „Ihász“ állomáson órahosszat vesztelnem kell. Ide-oda tolatják az utasokat, ami egészségügyi szempontból sem kívánatos, azondíjvíl késés nélkül alig juthat az ember rendeltetési helyére, így legutóbb este fél 9 óra helyett éjjeli 11 órakor értünk Pápára. Mikor az utas a vasuti személyzetnél panaszkodik, azt válaszolják neki, ja hát nincs kitérő, ezért kell elcsenvedni az órahosszáig tartó tolatást. Igen kérem t. szerkesztő urat, legyen szives e panaszomnak helyt adni, talán sikerül ez által a h. é. vasutak igazgatóságát e tarthatatlan állapotok orvoslására reábirni. Kiváló tisztelttel G. K. kereskedő.

— **Kilakoltatások.** Ma délelőtt a VIII.—IX. kerületi járásbírószágon dr. Bun járásbíró a Dugonics-utca 4. számú házában kilencz nemfizető lakójának kilakoltatását rendelte el. Az V. kerületi járásbírószágon a Hétház kilencz lakójának kilakoltatása tárgyában történt döntés.

— **Öngyilkos nő.** A farkasréti temető egy elhagyott árkában Browning-revolverrel ma délután kétszer jobb halántékon lötte magát egy husz év körüli, rendkívül választékosan öltözött urileány. Délután három órakor történt az öngyilkosság. A közelben posztoló rendőr egymásután két revolverdörrenést hallott. Berohant a temetőbe és ott találta az utolsó perceit élő leányt. Kezében a Browning, jobb halántékából ömlött a vér. A rendőrmegmentőkért telefonált, mire azonban visszatért az öngyilkoshoz, már halott volt. A rendőrség megindította a nyomozást a titokzatos urileány kiléte iránt.

— A mexikói vérboszu. A mexikóiak és észak-amerikaiak között újból nyíltan kitört a gyűlölködés. Rio-Grandeből jelentik, hogy háromszáz mexikói Las-Varrasból elindult Texas felé, hogy boszút álljon egy honfitársának haláláért, akit a texasiak megölték. A kormány csapatokat küldött a mexikóiak elé. Véres összeütközés készül.

— Öngyilkosság a szanatóriumban. Ma reggel az egyik Városligeti fasorban levő szanatóriumban a kertben összezuzott testtel holtan találták Mezei József kajászószentpéteri születésű ötvenéves czinkolai aljegyzőt. Mezei e hó 10-ike óta volt a szanatóriumban, ahol súlyos idegbaját gyógyították. Tegnapi este beárkózott a szobájába és valószínűleg éjjelében, amikor már mindenki elaludt a szanatóriumban, a szobája ablakán keresztül leugrott. Csak reggel találták meg a holttestét. Bevitték a törvényszéki orvostani intézetbe.

— Halálos szerencsétlenség a homokbányában. Hedrahely község homokbányájában Pálfi Bo diszár jómódu gazda együtt esték a homokot anyósával, Dömsödi Lidivel. Munkaközben rájuk szakadt az óriási üregű homokbánya s a falusiak már csak ésszerűen holttesteiket áshatták ki.

— Elvesztet óra és láncz. Kurz Alajos magánzó tegnap éjjel elvesztette duplafedelű ezüst óráját, nehéz tiszti aranylánczát és annak végén egy drága arany medaillont. A becsületes megtalálót arra kéri, hogy az órát tartsa meg ajándékba, a lánczot és medaillont, vagy legalább a zálogcédlőjét küldje el a főkapitányságra, vagy a lakására, Király-utca 35—37. szám alá.

— Kirabolt templom. Sopronból jelentik: Nagyhöflányban éjjel a templomot teljesen kifosztották. A kismartoni esendőség és a tetes közrekerítésére erőfeszítést indított.

— Fővárosi Orfeum. Csütörtökön, november 17-én d. u. fél 4 órakor mérsékelt áru családi előadás lesz, amelyen természetesen a zsonglirózók főkéi is részt vesznek. Ezt az újítást azért rendeztesítik az igazgatóság, hogy a csodálatos főkéi megtekintését ama gyermekek részére is lehetővé tegye, akik a vasárnap délutáni előadásra a nagy érdeklődés miatt nem tudnak jegyet kapni. A novemberi műsor eddigelő minden este zsúfolt házat vonzott. Nagyon ajánlatos minden jegyet lehetőleg már napokkal megelőzőleg megvenni, mert az esti pénztárnál rendszerint alig kapható már jobb jegy. Az esti előadások mindig 8 órakor kezdődnek.

— A Royal-Orfeum nagyszerű operettje, „A palatinus leánya” ma érkezik ötvenedik előadásához. Ez a dohányos színháznál ritka és így kétszeres értékű jubileum vonzereje és népszerűsége jut ki az *Ascher* operettnek, amely mellett a *Niardi* csoport a műsor legszebb száma a variété-részben, de vetekszik vele a nyolcz *Marcell-lány* gyönyörű táncza és a *Charles* Baron burleszk állatidomítása. A színházi rész pompás bohózata a *Zéró bácsi* nagyon tetszik, de még ennél is több kacagás kíséri a *Szép Ernő* Uj czirkuszának végtelenül burleszk mókáit, főleg a *Petőfi-utczát* és a két új attrakciót: *Satanét* és *Evire Obert-t*. Az igazgatóság megszerzte *Szemere* Györgynek, a kiváló íróknak legújabb művét: *A vadászó című* egyfelvonásost.

— Halálozás. Özv. jakói Fegyverházy Elekné Vida Róza e hó 14-én, 78 éves korában meghalt.

Dr. Demkó Béla fővárosi tisztiorvos édesanyja, özvegy belánszki Demkó Antalné, kunasti Krümlé Eleonora, hosszas szenvedés után meghalt Nagyszébenben.

Özv. *Bascher* Györgyné, *Hortáth* Emerencia 77 éves korában meghalt.

Vojátsék Antal, a szegedi füzletvezetéség főellenőre, 60 éves korában, Szegeden meghalt. Holttestét Verseczre szállítják és ott helyezik örök nyugalomra.

Wiszt Károly nyug. járásbírósi tisztviselő, volt 48-as honvéd, Kecskemét városnak egy közszeretében álló tipikus alakja, 75 éves korában Kecskeméten meghalt.

Sándor Károlyné, *Lárány* Jolán 47 éves korában meghalt Székesfehérváron.

Kosztaneczki Szaniszló tanár Würzburgban tegnap vaktél-operáció közben 59-ik évében meghalt. *Kosztaneczki* 1890 óta a berni egyetemen a szerves kémia tanára volt.

x Ha öszül a haja, használja a *Stella-vizet* Ára 2 K. Kapható egyedül Zoltán B. gyógyszerárban Budapest, V., Szabadság-ter.

x Hób hashajtó a legkellemebb, 10 fillér.

x Mi a Novicium? Székely-havasi gyomor keserű *hátszó*. Melynek egyetlen háttartásból sem szabad hiányoznia. Ez az ideális új hátszó rögtön enyhíti a gyomorbajt, gyomorgörsöt, gyomorgéget, gyomormérgést, hányingert, étvágytalanságot és minden egyéb gyomortól származó bántalmakat. Ára nagy üveg 2 korona, középnyag 1 korona 20 fillér, kis üveg 60 fillér, 3 nagy, 5 közép vagy 10 kis üveget utánvét mellett hármentve szállít a készítő, Kárpáti József Árkosszentgyörgy 11. szám vagy a központi főraktár, Balla Sándor „Hunnia” gyógyszerháza Budapest, Erzsébet-körút, 56. szám.

x Legjobb és legújabb harisnya-árúk Rösler-né, Budapest, V., Harminczad-utca és József-ter sarkán.

x Fodor-féle vívóterem a Koronaherczeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

x Royal-Orfeum, Budapest, Erzsébet-körút 31. színházi és variété-műsor. Kezdeté 8 órakor.

REPÜLÉS ÉS LÉGHAJÓZÁS

© Vilmos császár és Wright. Vilmos német császár *Wrightot*, a híres amerikai aviatikust, a maga hadseregének akarja megnyerni. *Wright* decemberben jön vissza Amerikából, ahol egy újságnak a következőket mondotta:

— A német hadügyminiszter felszólítására Berlinbe megyek s a német császár valószínűleg rám bizza az aviatikai osztály szervezését, amelyet eddig Németországban nagyon elhanyagoltak. — Franciaország aviatikájának fejlesztését csak nekem köszönheti. Franciaország az egyetlen állam, amely az aviatika terén vezet.

© Az eltűnt német léghajó. Wilhelmshaveni jelentés szerint a német katonai léghajós körök végleg letettek az utolsó reményről is, hogy még valaha megkerüljön a Saar. A léghajó nyomtalanul eltűnt. Még akkor is hirt kellett volna róla kapni, ha lakatlan sivatagban vagy öserdőben szállt volna le, vagy szárazföldön ment volna tönkre. Szinte bizonyos, hogy a léghajó a tengerbe veszett utasával együtt.

© Zepplin Amerikában. Az európai kudarc után, amely a kereskedelmi léghajózást érte, most Amerika próbálkozik meg ennek a merész vállalkozásnak nyelbevitésével. Clevelandban a minap *Navigation Compagnie* létesült 25 ezer dolláros alaptőkével, ennek a vállalatnak léghajói az Eris tavon át fognak teher- és személyforgalmat lebonyolítani. Nem lehetetlen, hogy Zepplin-léghajókat fognak használni.

© Repülőgépek az orosz hadseregben. Párisból jelentik nekünk: Néhány hét óta orosz vezérfőnökök álló bizottság van itt, amely repülőgépeket válogat ki az orosz hadsereg számára. A bizottság a *Pischof-féle* osztrák rendszer mellett döntött és a francia gyárban *Pischof* aeroplánokat rendelt meg. Már dolgoznak is az orosz hadsereg új repülőgépein. Csak így, Franciaországban át lehetett biztosítani az osztrák aeroplánok megrendelését Oroszországban.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) *Karenin* Anna huszonötödösör. Tolstoj és Guirand nagyszerű drámája ma huszonötödösör került előadásra a Magyar Színházban. Zsúfolt nézőtér és lelkes ünneplés bizorították ma is, hogy a közönség a nagy orosz zseni iránt mily közvetlen érdeklődéssel viseltetik Góthék játéka ma is ugyanazt az elsőrendű kvalitást nyújtta, mint az első előadásban és a közönség ma is tüzető elismeréssel és zafas tapsai honoralta őket.

(*) *Schnabel* és *Vecsey* szonáta-estélye. A szonáta tudvalevőleg egészen megérett művészeknek és igazi kultúrközönségnek teremtett műfaj, a legteljesebb zenei odaadást igényli s a legmélyebb elmélyedést. Nem elegendő hozzá sem sokéves elméleti alapoás; nem jelent kvalifikációt ide királyok elismerése és világok megjárása; nem lehet reál és technikával elintézni ezt a kérdést. *Vecsey* Ferenc sokkal jelentősebb valaki, semhogy érdeklődéssel ne kísértük volna mai próbálkozását, bár előre meggyőződve arról, hogy az ő részéről — ma még és ezen a téren — nem is lehet szó másról, mint érdekes próbálkozásról. Az egész ügyet mindössze az a kellemetlen véletlen tette egy kicsit rikitóvá, hogy a zongoránál egész ember ült, sok vihart látott, a zenei vízekben régen kalandozó valaki, akinek vigyáznia kellett magára, néha szinte le kellett intenie saját magát, hogy ezt a zseniális, de még „szonáta-estélyek”-hez ki nem forrott fiút a maga pompás felsőbbiséggel valahogy ne blamirozza. *Schnabel*, *Arthur* kvalitásban nemesak az évek és az évek természetes értékbeli különbségei választják el *Vecsey*től, hanem egy fix egyéniséget jelentő és meghatározó nagy uralkodás a hangszer és a saját-je fölött, amelyet sem az összejátszásban, sem az értelmezésben nem tudunk *Vecsey*nél feltalálni. *Beethoven* második (C-moll) szonátájával például annak, aki csak

gentlemanlike hűséget és eleganciát kívánt meg ettől a gyönyörű opustól, teljes kielégülést szerezhetett; csak aki megfigyelte és megfigyelés nélkül is értékelte azt az arisztokrata fölényt, amelyvel a *Scherzo* vagy a *Finale* a zongorán megcsinálódott és összehasonlította ezzel a hegedűszólam virtuóz, de a *Beethoveni* lelket át nem fogó *garde-ját*, az hiába kereste a szonáták finom illatát a levegőben. És ez a diszharmonia az egész estén át kísértett: *Brahms* D-moll-jának elietett adagióját és kotta-szagu prestóját nehezen tudjuk megbocsátani *Vecsey*nek épp azért, mert a feladat méreteivel nem volt tisztában, illetve tulbecsülte azokat. A *Schubert* impozáns fantáziája sem neki íródott és *Schnabel* magas vezetése alatt nyikorogva igyekezett a mesterhez simulni, elpalástolni az apró fuldoklási rohamokat, amelyek bravuros technikai ügyességei ellenére is el-fogták. Ugyanazt a nyivellatlanságot, ugyanazt a klasszis-különbséget kellett konstatálnunk, mint *Mische* *Elman* és *Friedmann* *Ignác* között: a most férfiasodó csodagyerek és a befejezett zenei intellektus különbségét. *Vecsey* Ferit ezután is nagyra tartjuk és más mezőkön szívesen látjuk s ünnepléssel kísérfük, de ahhoz már nem lehetünk elég fiatalok, hogy minden muzeikális vállalkozásra megtermétnék ítélhessük csak azért, mert fiatal és talentum. A közönség sok szeretettel üdvözölte és talán maga sem vette tudomásul, hogy a tapsok java önkéntelenül is *Schnabel* felé tévedt. k. m.

(*) *Darabváltás az Operaházban*. Erdős *Richard* megbetegedése folytán a „*Hugonották*” mai napra hirdetett előadását a jövő hétre halasztották és helyette ma a „*Bajazzo*”-kat és a „*Piros cipő*”-t adják.

(*) *Vernissage a Műcsarnokban*. Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat téli kiállítását ma délután öt órakor nyitotta meg nagy és előkelő meghívott közönség jelenlétében gróf *Zichy* János vallás- és közoktatásügyi miniszter. A Műcsarnok palotájának összes termeit, dacára a rossz időnek, zeufolásig töltötte meg az előkelő közönség, és a nyüzsgő eleven sokaság elragadóan színes képet nyújtottak. A hivatalos világ részéről jelen voltak: *Wlassics* Gyula a közigazgatási bíróság elnöke, *Molnár* Viktor, *Náray-Szabó* Sándor és *Stettina* József államtitkárok, *Fülepp* Kálmán főpolgármester, *Bárczy* István polgármester, *Boda* Dezső főkapitány, *K. Lippich* Elek, *Szencsényi* Miklós, *Radi-sics* Jenő, *Pulszky* Garibaldi és *Gonda* Béla miniszteri tanácsosok, *Szinyei* *Merse* Pál, gróf *Vay* Péter, *Térey* Gábor, *Wodianer* Hugó és *Arthur* és *Lázár* Pál udvari tanácsosok, *Csánky* Dezső, *Pecz* Samu, *Morelli* Károly, *Czaló* Elemér, *Nemes* *Marczell* királyi tanácsos, teljes számmal a művészek és igen sokan az irodalom képviselői közül. Nagyban hullámozott már a sokaság a termekben, amikor gróf *Zichy* János miniszter megérkezett, akit a Képzőművészeti Társulat részéről *Forster* Gyula báró főrend, alelnök, *Benkő* Kálmán udvari tanácsos igazgató, *Jendrassik* Jenő helyettesigazgató, *Zala* György és *Wagner* Géza igazgatósági tagok, dr. *Ambrozovics* Dezső titkár és *Lesskó* János helyettes titkár fogadták. Az üdvözlés után a miniszter szép beszéd keretében megnyitotta a kiállítást. Ezután *Jendrassik* Jenő és *Róna* József előadók kalauzolása mellett megtekintette a képeket. Az első nagyterem hatalmas méretű festményeiben és szobraiban sokáig gyönyörködött. Sorra járta ezután gróf *Zichy* János a többi termeket s minden ismeretlen festményről érdeklődött a művész iránt, s bemutatatta magának, gratulált neki. A közel két óráig tartó szemle alatt a miniszter kijelentette az előadónak és környezetének, hogy ez a kiállítás messze felülmúlja az eddieket. — A szemle végén elismerését nyilvánította a rendezőségnek a fáradságos munkájáért és kijelentette, hogy belátja annak szükségességét, hogy a művészet palotáját feltétlenül ki kell bővíteni, hogy igazán méltó hely legyen. *József* főherceg a Képzőművészeti Társulat védnöke, gróf *Szapáry* József főudvarmester titkos tanácsos utján közölte, hogy megjelenésében akadályozva van s jelentette, hogy a főherceg *Vajda* Zsigmondnak egyik szép kis festményét megvásárolta. A székesfehérvárosi és a Lipótvárosi Kaszinó és a földművelésügyi minisztérium képviselő bizott-

sága a legközelebb összeül és elhatározza, hogy milyen képeket vásárolnak meg. A kiállítás reggel 9-től 3-ig tekinthető meg egy korona belépődíj mellett. Vasárnap délután 1 órától a belépődíj negyven fillér.

A kiállítás megnyitása alkalmából ma este a „Fészek” művészek klubjában fényes vacsora volt, melyen gróf Zichy János vallás- és közoktatásügyi miniszter képviselőjében Molnár Viktor államtitkár jelent meg. Az egybegyűlt művészeket Zboray Miklós, a Fészek igazgatója üdvözölte, majd utána Molnár Viktor államtitkár ismertette megkapó beszédben a művészet kulturális jelentőségét.

(*) Az Operaházban holnap, csütörtökön, kerül színpadra második Rákai-Tardos új dalműve: „György barát”. Szereposztása a következő: Izabella királyné — Dömötör L. György barát (Martinuzzi) — Szemere, palotahölgyek — Ambrusné, N. Valent, apródok — Payer, N. Bodor K., udvarhölgy — Hardy H., Frangepán — Székelyhidvígy F., páter — Venczell B., Török Bálint — Várady S., a szultán követe — Dalnoki V., János Zsigmond — Kertész V., orvos — Hegedűs, Dallos diák — Róza S. Lajos, muzsán — Déri J., Castaldo — Ney B., pápai követe — Kertész Ö., bérencz — Zolnai. Az előadást Rákai Nándor zenevezető vezényli és Alszeghy Kálmán főrendező rendezi. (Évi bérlet 155. sz. Kezdeté hét órákor.) — Pénteken „Sába királynője”-t adják V. Frammer, Szamosi, R. Berts, Arányi, Takáts, Erdős Mihályi közreműködésével. (Évi bérlet 154. sz. Kezdeté hét órákor.)

(*) Magyar író a bécsi egyetemen. Az a rendkívüli siker, amely tavaly Diner-Dénes Józsefnek, a kiváló magyar ironikának és esztétikusnak a bécsi egyetemen tartott előadását nyomon követte, arra indította a bécsi diákok szabad egyesületét, hogy most már sorozatos előadás megtartására kérje föl Diner-Dénes Józsefet, aki a meghívást elfogadta és máris megtartotta első két előadását annak a sorozatnak, amelynek keretében az individualizmus fejlődését mutatta be az olasz rinaszccimentóban. Az egyetem egyik nagytermét zsúfolásig megtöltötte a hallgatóság, amely mindvégig feszült figyelemmel kísérte az érdekes fejtegetéseket. Diner-Dénes József ennek az előadásnak, amely bécsi tudományos körökben nagy feltűnést keltett, a folytatását megtartja, magyar nyelven is az irodalmi szalon kölcsönkönyvtárnak, amelynek tudvalevőleg ő a vezetője, egyik felolvasó estéjén, amikor is előadásának tárgya a velencei művészet forradalma a XV. század végén lesz.

(*) Növendék-előadás. Az Országos M. Kir. Színművészeti Akadémia e hó 19-én, szombaton, saját színpadán (Uránia) vizsgálati előadást tart növendékeivel. Császár Imre tanár vezetése mellett. Színpadra kerül Musset „Ne tréfálgass a szerelemmel” című három felvonásos vígjátéka, Császár Imre fordításában, ugyiszintén Musset „Ne fogadj fel soha semmit” című három felvonásos vígjátéka.

(*) Ifjúsági színpad. Berczik Árpád gyermekek számára való hét kis vígjátékát adta ki egy kötetben. Valamennyi vidám, kedves dolog és ami fő, gyermekek nagyon jól adhatják elő, mert könnyű őket betanulni, játékszerűen nem kell semmi különös kellék és mégis hatást érnek el velük. A csinos kötet a Franklin-Társulat kiadásában, A Jó Pajtás Könyvtára című vállalatban jelent meg. Ára 1 korona 40 fillér.

(*) Az Uránia-színház mérlege. Az Uránia magyar tudományos színház-egylet részvénytársaság december 3-án tartja XI. rendes közgyűlését. A részvénytársaság június 30-án végződött üzleti évének mérlege már most megjelent. A nyereségszámla legfőbb tétele a jegyelárusításból és terembérlételek folyó bevétel, amely 120.509 korona 40 fillért tett ki. A vidéki előadások 16.864 korona 64 fillért jövedelmeztek. A nyereségszámlán szerepel természetesen a színház aránylag csekély, 3000 korona szubvenciója is. A kiadásokból az írói tiszteletdíjak tételeit említjük fel, amely szerint a színház 10.323 korona 71 fillért fizetett ki a szerzőknek tantámjában. A színház tiszta nyeresége az elmúlt szezonban 7743 korona 36 fillér volt.

(*) Hangverseny a Mücsarnokban. A téli tárlaton a Mücsarnokban az első hangverseny 17-én, csütörtökön este lesz, amelyen a honvédzenekar játsszik Bachó István vezetésével. A tárlat délután öt órákor nyílik, a hangverseny 1/28—11 óráig tart. Arra a tag- és családtagok kivül csakis az egykoronás pénztárjegyek érvényesek. Az 1910-es jegyek csak a kiállítás végéig használhatók.

(*) Hangversenyek. Erkel Ferenc századik születésnapja alkalmából rendezett III-ik filharmoniai hangversenyen a mester következő műveit adják elő: „Magyar ünnepi nyitány”, Zápolya áriája „Dózsa György”-ből (Takács Mihály); Elek áriája (Környey Béla) és „Verbunkos” a „Névtelen hősök”-ből. Zolnai áriája (B. Sándor Erzsébet) és „Induló” az „István király”-ből. A hangverseny befejező száma Beethoven III-ik szimfóniája (Eroica) lesz.

Bossi Enrico orgonaestélyét nem november 17-én, amint hirdetve volt, hanem november 30-án tartja a Zeneakadémiában s mutatja be legújabb a még kiadatlan legújabb orgona-szerzeményeit. Ezen a hangversenyén Magistretti Luigi hárfaművész is közreműködik. Jegyek 3—10 koronáért a Harmónia R. T.-nál (IV., Váci-utca 20.) kaphatók.

Casals Pablo, a jelenkor legünnepeltebb alkotója, aki Bécsben az idén kilencz hangversenyt rendez és Szántó Tivadar, a Párisban élő jeles zongoraművész nov. 18-án a Zeneakadémia termében tartják szonátá-estélyüket a következő műsorról: I. Beethoven: Szonáta A-dur. II. Liszt: Don Juan Fant. (Szántó.) III. Bach: Suite, a) Preludium, b) Allemande, c) Curante, d) Sarabande, e) Bourrée, f) Gigue, (Casals). IV. Brahms: Szonáta E-moll. Jegyek a Harmónia R. T.-nál (IV., Váci-utca 20.) 3—10 koronáért kaphatók.

Hubay Jenő és Popper Dávid első trió-estélyüket december 6-án rendezik a Zeneakadémia termében. A zongorasólamot Lhevinne József, az ünnepelt orosz zongoraművész fogja vezényelni. Jegyek 3—10 koronáért a Harmónia R. T.-nál (IV., Váci-utca 20.) kaphatók.

Dohnányi Ernő zongoraestélyét november 25-én tartja a Royal-teremben. Műsor: I. Bach: Englische Suite, C-moll, Prelude, Allemande, Curante, Sarabande, Gavotte, Gigue. Mozart: Allegro és Andante, Rondo. Schumann: Kinderszenen: op. 15. Brahms: Variációk és Fuga egy Haendel-théma felett, p. 24. Jegyek a Harmónia R. T.-nál 4—10 koronáért kaphatók.

A Wiener Konzertverein két első zenekari hangversenyén december 9. és 10. Löwe Ferdinánd a következő műsört fogja vezényelni: I. Beethoven: VII. Simf., Ducas: Polyuete-nyitány (először.) Tschajkovsky: V. Simf., II. Beethoven Egmont-nyitány, Bruckner: IV. Simf. (romantikus.) Berlioz: Lidércz-tánc. Jegyek a Harmónia R. T.-nál (IV., Váci-utca 20.) kaphatók.

Burmeister Willy hegedűestélyét december 2-án tartja a Vigadó nagytermében a következő műsorról: I. Brahms: Szonáta A-dur. II. Goldmark: Versenyűnő, A-moll. III. Balakrow: Die Lerche Grieg: Ballada. IV. Bach: Gavotte, Beethoven: Menuette, Hayd: Rondo, Hummel: Deutsche Tanz, Mendelssohn: Capricciotto, V. Schumann: Abendlied; Pagini: Capriccio, A-moll. Jegyek 3—10 koronáért a Harmónia R. T.-nál (IV., Váci-utca 20.) kaphatók.

Szekely Arnold zongoraművész november 22-én tartja hangversenyét a Royal-teremben a következő műsorról: I. Beethoven: Son. op. 109, E-dur. II. Schumann: Dávidsbünder táncok. III. a) Debussy: Prelude, b) Brahms: Raps. G-moll, c) Brahms: Raps. Es-dur. IV. Rameau: Godovsky: Sarabada. Locilly-Godovsky: Gigue, Strauss-Ráth: Ständchen, Brahms-Szekely: Der Schindler, Brahms-Szekely: Meine Liebe ist grün. Jegyek 3—10 koronáért a Harmóniánál (IV., Váci-utca 20.) kaphatók.

Salzer Marcell előadestélye. December 1-én meglátogat bennünket, Németország legkedveltebb humoristája és előadóművésze Salzer Marcell, a Royal-teremben tartja vidám estélyét. Jegyek 3—10 koronáért a Harmónia R. T.-nál (IV., Váci-utca 20.) kaphatók.

A Brüsszeli vonósnégyes kedden, november 29-én rendezi a Royal-teremben első kamarastélyét, amely a Méry-csög kamarabérlésének 2. száma lesz. Előadásra kerül Schubert, Ravel és Grieg egy-egy vonósnégyese.

Gerhardt Elena szerdán, november 30-án tartja a Royal-teremben egyetlen dalestélyt a pártatlan ének-művésznőhöz méltó válogatott műsorról.

Anheuer Ottó, a Párisban élő fiatal magyar ének-művész hétfőn, december 5-én mutatkozik be először a fővárosi közönségnek önálló dalestélyén, amelyen Holzberger Mariska zongoraművésznő is részt fog venni.

December 11-én Koenen Tilly, az európai hírnevű kitűnő hollandi ének-művész tartja egyetlen dalestélyét a Royal-teremben hosszabb távlat után. Jegyek a Brüsszeli, Gerhardt, Anheuer és Koenen hangversenyére kizárólag Méry Bélánál váltandók.

A II. Grünfeld-hangverseny vasárnap, november 20-án délután 4 és fél órákor lesz a Royal-teremben Barza-Moiret Lujza énekesnő és Hacker Mária zongoraművésznő közreműködésével, következő műsorról: Schumann-est. 1. Vonósnégyes (a-dur); 2. a) „Weit-Weit . . .”, b) „Jemand”; c) „Waldegespräch”. 3. Zongoranégyes; 4. a) „Schöne Wiege . . .”; b) „Nussbaum.”

Az Országos Szimfóniai Zenekar vasárnap, e hó 20-án, délelőtt 11 órákor rendezi a Zeneakadémiában ez idényben második ifjúsági matinéját a következő műsorról: I. Weber: Oberon-nyitány. II. Siklós Albert: „Perkő szórakozásai”. Suite. 1. Az automobil. 2. Szere-nád a babának. 3. A maczó. 4. A tánc. 5. A körhinta. (Második előadás. Az ifjúsági hangversenyeken először.) III. Wagner Richard: Császár-induló. IV. Mozart: 39-ik szimfónia. (Es-dur.) I. Adagio. Allegro. 2. Andante. 3. Menuette. Allegretto. 4. Finale. Az ifjúsági hangversenyeken minden egyes jegy ára csupán 40 fillér. A ruhahatár használata díjmentes és a tanulók ingyen kapják a magyarázó szöveggel ellátott műsört is. Jegyek eskis tanintézetekben kaphatók. A szimfónikusok legközelebbi (harmadik) bérleti estélye december 4-én lesz.

Nyiltter.

Ha szívesen költöztetné nem válassza letelepedését a szomszédokhoz.

Üzletelhelyezés.

Latzko Testvérek

császári és kir. udvari ékszerészek

üzlethelyiségeit a mai napon IV. ker., Váci-utca 1. sz. alól

IV., Váci-utca 32. alá

(Klgyó-utca sarok) helyezték át.

KÖZIGAZGATÁS.

Visszahelyezett községi jegyző. Részletesen megírtuk annak idején, hogy Hatzelhoffer Ádám aradszentmártoni községi jegyző ellen karmadéve egy *vészbizottság* szervekedett, mely összeküldött arra, hogy a jegyzőt tönkre teszik. Kezdték az aknamunkát azon, hogy a jegyzőnek minden lépését megfigyeltették és mint ők mondták: „gyűjtötték ellene az adatokat”, holott lelkiismeretlenül félre-magyarázták minden tettét s az igazságot a hazugsággal keverve keresték azokat a köröket, ahol fondor jelentéseiket szívesen fogadták. És aknamunkájuknak meg is lett a fogantatja: a nyolcz gyermekes családapát, a megye egyik legrégebbi jegyzőjét a mesterségesen felépített hazug vádakkal sikerült annyira befeketíteni, hogy két év előtt az alispán felfüggesztette s egyuttal fegyelmi eljárást indított ellene. Közél 2 évig volt a jegyző állásától felfüggesztve. A vármegyei fegyelmi választmánya azonban a mult évben felszabadította a sokat meg-hurczolt jegyzőt kinos helyzetéből. Károlyi Gyula gróf akkori főispán elnöklote alatt ugyanis Hatzel-hoffer Ádámot csupán kisebb pénzbüntetésre ítélte és állásába visszahelyezte. E hó 5-én érkezett le a belügyminiszter döntése ebben a fegyelmi ügyben. A belügyminiszter egész terjedelmében helyben hagyta a vármegyei fegyelmi választmány ítéletét. És ezzel aztán végleg lezárultak a méltatlanul meg-hurczolt jegyző fegyelmi ügyének aktái. Örömmel közöljük e ritka esetet és várjuk folytatását.

Megyebizottsági tagválasztás Pestmegyében. A pestmegyei megyebizottsági tagválasztásnak eredményéről a következő jelentések érkeztek a megye főispáni hivatalához: Nyolczvanöt ismeretes választási eredmény közül ötvenegy kerületben munkapárti, harmincnyegy kerületben pedig függetlenségi jelöltet választottak meg. Fazekas Ágoston pestmegyei alispán *Kislaunfélegyházán* két kerületben jelölték, de mind a kettőben megbukott. Az egyik kerületben Szabó Sándor, a munkapárt elnöke 116 szavazattöbbséggel győzött vele szemben, a másik kerületben pedig a függetlenségiak buktatták ki. Fazekast egyébként *Sükösdön* megválasztották. *Félegyházának* hat kerületében 744 szavazattal esett a munkapárti és 689 a függetlenségi jelöltekre, ami annyiban egyetlenül áll, hogy a multban mindig ezeken alul szavaztak le. *Halasz* három választókerületéből két régi függetlenségi kerületben Szatmári és Nagy nemzeti munkapárti vezérem-berek győztek, a harmadik halasi kerületben a munkapárt nem állított jelöltet.

ÉKSZEREK

EZÜSTNEMŰEK

egyházi szerek, órák, angol, francia és kínai stílusú dísz tárgyak gyári áron a legújabb angol rendszer szerint: be-szereshetők részletfizetésre

Sárga János
ékszergyártó Kézdivásár
Képez nagy árjegyz. ingyen

Reggelizés előtt fél pohár
SCHMIDTHAUER-féle
használatra valódi áldás gyomorbajosok-
nak és székrekedésben szenvedőknek

Igmándi

keserűvíz

az elrontott gyomrot
2—3 óra alatt tel-
jesen rendbe hozza.
Kis üveg 40 fillér,
nagy üveg 60 fillér.

— **A mexikói vérboszu.** A mexikóiak és észak-amerikaiak között újból nyíltan kitört a gyűlölködés. Rio-Grandeből jelentik, hogy háromszáz mexikói Las-Varrasból elindult Texas felé, hogy boszut álljon egy honitársának haláláért, akit a texasiak megölték. A kormány csapatokat küldött a mexikóiak elé. Véres összeütközés készül.

— **Öngyilkosság a szanatóriumban.** Ma reggel az egyik Városligeti fasorban levő szanatóriumban a kerben összeszűzött testtel holtan találták Mezei József kajászószentpéteri születésű ötvenéves czinkotai aljegyzőt. Mezei e hó 10-ike óta volt a szanatóriumban, ahol súlyos idegbaját gyógyították. Tegnap este beábrkózott a szobájába és valószínűleg éjjeltájban, amikor már mindenki aludt a szanatóriumban, a szobája ablakán keresztül leugrott. Csak reggel találták meg a holttestét. Bevitették a törvénytörési orvostani intézetbe.

— **Halálos szerencsétlenség a homokbányában.** Hedrahely község homokbányájában Pálfi Bo diszár jómódú gazda együtt ásták a homokot anyósával, Dömsödi Lidivel. Munkaközben rájuk szakadt az őriási üregű homokbánya s a falusiak már csak összeroncolt holttesteiket áshatták ki.

— **Elvesztet óra és láncz.** Kurz Alajos magánzó tegnap éjjel elvesztette duplafedelű ezüst óráját, nehéz tiszti aranylánczát és annak végén egy drága arany medaillont. A becsületes megtalálót arra kéri, hogy az órát tartsa meg ajándékba, a lánczot és medaillont, vagy legalább a zálogcédlőjét küldje el a főkapitányságra, vagy a lakására, Király-utca 35—37. szám alá.

— **Kirabolt templom.** Sopronból jelentik: Nagyhöflányban éjjel a templomot teljesen kifosztották. A kismartoni csendőrség a tettes kézrekerítésére erőlyes nyomozást indított.

— **Pövärosi Orfeum.** Csütörtökön, november 17-én d. u. fél 4 órakor mérsékelt árú családi előadás lesz, amelyen természetesen a zsonglirózók főkéi is részt vesznek. Ezt az újítást azért rendszeresíti az igazgatóság, hogy a csodálatos főkéi megtekintését ama gyermekek részére is lehetővé tegye, akik a vasárnap délutáni előadásra a nagy érdeklődés miatt nem tudnak jegyet kapni. A novemberi műsor eddigelé minden este zsufolt házat vonzott. Nagyon ajánlatos minden jegyet lehetőleg már napokkal megelőzőleg megvenni, mert az esti pénztárnál rendszerint alig kapható már jobb jegy. Az esti előadások mindig 8 órakor kezdődnek.

— **A Royal-Orfeum** nagyszerű operettje, „A palatinus leánya” ma érkezik ötvenedik előadásához. Ez a dohányos színháznál ritka és így kétszeres értékű jubileum vonzóereje és népszerűsége jutt ki az *Ascher* operettnek, amely mellett a *Niardi* csoport a műsor legszebb száma a variété-részben, de vetekszik vele a nyolcz *Marcell-lány* gyönyörű táncza és a *Charles* Baron burleszk állatidomítása. A színházi rész pompás bohózata a *Zéró bácsi* nagyon tetszik, de még ennél is több kacagás kíséri a *Szép Ernő* új cirkusának végtelenül burleszk mókáit, főleg a Petőfi-utczát és a két új attrakciót: *Satanét* és *Evire Oberit*. Az igazgatóság megszerezte *Szemere* Györgynek, a kiváló írónak legújabb művét: *A vadászó című* csejvelvadászt.

— **Halálozás.** Özv. jakói Felegyházy Elekné *Vida Róza* e hó 14-én, 78 éves korában meghalt.

Dr. *Demkó Béla* fővárosi tisztiorvos édesanyja, özvegy beljénszki *Demkó* Antalné, kúpnasti *Krümle* Eleonora, hosszas szenvedés után meghalt Nagyszébenben.

Özv. *Baacker* Györgyné, *Horváth* Emerencia 77 éves korában meghalt.

Vojátsék Antal, a szegedi üzletvezetéség főellenőre, 60 éves korában, Szegeden meghalt. Holttestét Verseczre szállítják és ott helyezik örök nyugalomra.

Wiszt Károly nyug. járásbírósi tisztviselő, volt 48-as honvéd, Kecskemét városnak egy közszeretében álló tipikus alakja, 75 éves korában Kecskeméten meghalt.

Sándor Károlyné, *Lárány* Jolán 47 éves korában meghalt Székesfehérváron.

Kosztanecki Szaniszló tanár Würzburgban tegnap vakbél-operáció közben 59-ik évében meghalt. *Kosztanecki* 1890 óta a berni egyetemen a szerves kémia tanára volt.

— **Ha öszül a haja,** használja a *Stella-vizet* Ára 2 K. Kapható egyedül Zoltán B. gyógytárában, Budapest, V., Szabadság-tér.

— **Hob hashajtó a legkellemebb,** 10 fillér.

— **Mi a Novium?** Székely-havasi gyomor keserű *házi*szor. Melynek egyetlen háttartásból sem szabad hiányoznia. Ez az ideális új *házi*szor rögtön enyhíti a gyomorbajt, gyomorgörsöt, gyomórégést, gyomorérelgést, hányingert, étvágytalanságot és minden egyéb gyomortól származó bántalmakat. Ára nagy üveg 2 korona, közepnyagy 1 korona 20 fillér, kis üveg 60 fillér, 3 nagy, 5 közep vagy 10 kis üveget utánvét mellett bérmentve szállít a készítő, Kárpáti József Árkosszentgyörgy 11. szám vagy a központi főraktár, Balla Sándor „Hunnia” gyógyszertára Budapest, Erzsébet-körút, 56. szám.

— **Legjobb és legújabb harisnya-áruk** Rösler-né, Budapest, V., Harminczad-utca és József-tér sarkán.

— **Fodor-féle vívóterem a Koronaherceg-utca 3. szám** alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

— **Royal-Orfeum, Budapest, Erzsébet-körút 31.** színházi és variété-műsor. Kezdeté 8 órakor.

REPÜLÉS ÉS LÉGHAJÓZÁS

— **Vilmos császár és Wright.** Vilmos német császár *Wrightot*, a híres amerikai aviatikust, a maga hadseregének akarja megnyerni. *Wright* decemberben jön vissza Amerikából, ahol egy újságírónak a következőket mondotta:

— A német hadügyminiszter felszólítására Berlinbe megyek s a német császár valószínűleg rám bizza az aviatikai osztály szervezését, amelyet eddig Németországban nagyon elhanyagoltak. — Franciaország aviatikájának fejlesztését csak nekem köszönheti. Franciaország az egyetlen állam, amely az aviatika terén vezet.

— **Az eltűnt német léghajó.** Wilhelmshaveni jelentés szerint a német katonai léghajós körök végleg letettek az utolsó reményről is, hogy még valaha megkerüljön a Saar. A léghajó nyomtalanul eltűnt. Még akkor is hirt kellett volna róla kapni, ha lakatlan sivatagban vagy öserdőben szállt volna le, vagy szárazföldön ment volna tönkre. Szinte bizonyos, hogy a léghajó a tengerbe veszett utasával együtt.

— **Zepelin Amerikában.** Az európai kudarc után, amely a kereskedelmi léghajózást érte, most Amerika próbálkozik meg ennek a merész vállalkozásnak nyelbeütésével. Clevelandban a minap *Navigatio Compagnie* létesült 25 ezer dolláros alapítékkel, ennek a vállalatnak léghajói az Eris tavon át fognak teher- és személyforgalmat lebonyolítani. Nem lehetetlen, hogy Zepelin-léghajókat fognak használni.

— **Repülőgépek az orosz hadseregben.** Párisból jelentik nekünk: Néhány hét óta orosz vezérkari tisztokból álló bizottság van itt, amely repülőgépeket válogat ki az orosz hadsereg számára. A bizottság a Pischof-féle osztrák rendszer mellett döntött és a Franciaországban Pischof-aeroplánokat rendelt meg. Már dolgoznak is az orosz hadsereg új repülőgépein. Csak így, Franciaországban át lehetett biztosítani az osztrák aeroplánok megrendelését Oroszországban.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

— **Karenin Anna huszonötödösör.** Tolstoj és Guirand nagyszerű drámája ma huszonötödösör került előadásra a Magyar Színházban. Zsufolt nézőtér és lelkes ünneplés bizonyították ma is, hogy a közönség a nagy orosz zseni iránt mily közvetlen érdeklődéssel viseltetik Góthék játéka ma is ugyanazt az elsőrendű kvilitást nyújtotta, mint az első előadáson és a közönség ma is tüzető elismeréssel és zafis tapsai honorálta őket.

— **Schnabel és Vecsey szonáta-estélye.** A szonáta tudvalevőleg egészen megérett művészeknek és igazi kulturközönségnek teremtett műfaj, a legteljesebb zenei odaadást igényli s a legmélyebb elmélyedést. Nem elegendő hozzá sem sokéves elméleti alapoás; nem jelent kvalifikációt ide királyok elismerése és világok megjárása; nem lehet reál- és technikával elintézni ezt a kérdést. *Vecsey* Ferencz sokkal jelentősebb valaki, semhogy érdeklődéssel ne kísértük volna mai próbálkozását, bár előre meggyőződve arról, hogy az ő részéről — ma még és ezen a téréen — nem is lehet szó másról, mint érdekes próbálkozásról. Az egész ügyet mindössze az a kellemetlen véletlen tette egy kicsit rikitóvá, hogy a zongoránál egész ember ült, sok vihart látott, a zenei vizeken régen kalandozó valaki, akinek vigyáznia kellett magára, néha szinte le kellett intenie saját magát, hogy ezt a zseniális, de még „szonáta-estélyek”-hez ki nem forrott fiut a maga pompás felsőbbbségével valahogy ne blamirozza. *Schnabel* Arthurt kvilitásban nemesak az évek és az évek természetes értékbeli különbségei választják el *Vecseytől*, hanem egy fix egyéniséget jelent és meghatározó nagy uralkodás a hangszerre és a sajátje fölött, amelyet sem az összejátszásban, sem az értelmezésben nem tudunk *Vecsey*nél feltalálni. *Beethoven* második (C-moll) szonátájával például annak, aki csak

gentlemanlike hűséget és eleganciát kívánt meg ettől a gyönyörű opustól, teljes kielégülést szerezhettek; csak aki megfigyelte és megfigyelés nélkül is értékelte azt az arisztokrata fölényt, amelylyel a *escher* vagy a *finale* a zongorán megcsinálódott és összehasonlította ezzel a hegedűszólam virtuózá, de a *beethoveni* lelket át nem fogó *garde-ját*, az hiába kereste a szonáták finom illatát a levegőben. És ez a diszharmónia az egész estén át kísértett: *Brahms* D-moll-jának elstetett adagióját és kotta-ésagu prestóját nehezen tudjuk megbocsátani *Vecsey*nek épp azért, mert a feladat méreteivel nem volt tisztában, illetve tulbecsülte azokat. A *Schnabel* imponáns fantáziája sem neki íródott és *Schnabel* magas vezetése alatt nyikorogva igyekezett a mesterhez simulni, elpalástolni az apró faldoklási rohamokat, amelyek bravuros technikai ügyességei ellenére is el-elfozták. Ugyanazt a nyivellátlanságot, ugyanazt a klasszis-különbözetet kellett konstatálnunk, mint *Mischa Elman* és *Friedmann Ignác* között: a most férfiasodó csodagyerek és a befejezett zenei intellektus különbségét. *Vecsey* Ferit ezután is nagyra tartjuk és más mezőkön ezívesen látjuk s ünnepléssel kísértjük, de ahoz már nem lehetünk elég fiatalok, hogy minden muzikális vállalkozásra megtermettnek ítélhessük csak azért, mert fiatal és talentum. A közönség sok szeretettel üdvözölte és talán maga sem vette tudomásul, hogy a tapsok java önkéntelenül is *Schnabel* felé tévedt. k. m.

— **Darabváltás az Operaházban.** Erdős *Richard* megbetegedése folytán a „*Hugonották*” mai napra hirdetett előadását a jövő hétre halasztották és helyette ma a „*Bajazó*”-kat és a „*Piros cipő*”-t adják.

— **Vernissage a Mücsarnokban.** Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat téli kiállítását ma délután öt órakor nyitotta meg nagy és előkelő meghívott közönség jelenlétében gróf *Zichy* János vallás-és közoktatásügyi miniszter. A Mücsarnok palotájának összes termeit, daczára a rossz időnek, zsefolásig töltötte meg az előkelő közönség, és a nyüzsgő eleven sokaság elragadóan színes képet nyújtottak. A hivatalos világ részéről jelen voltak: *Wlassics* Gyula a közigazgatási bíróság elnöke, *Molnár* Viktor, *Náray-Szabó* Sándor és *Stettina* József államtitkárok, *Fülepp* Kálmán főpolgármester, *Bárczy* István polgármester, *Boda* Dezso főkapitány, *K. Lippich* Elek, *Szmeccsányi* Miklós, *Radics* Jenő, *Pulszky* Garibaldi és *Gonda* Béla miniszteri tanácsosok, *Szinyei* Mersé Pál, gróf *Vay* Péter, *Tórey* Gábor, *Wodianer* Hugó és *Arthur* és *Lázár* Pál udvari tanácsosok, *Csánky* Dezso, *Pecz* Samu, *Morelli* Károly, *Czakó* Elemér, *Nemes* Marcell királyi tanácsos, teljes számmal a művészek és igen sokan az irodalom képviselői közül. Nagyban hullámozott már a sokaság a termekben, amikor gróf *Zichy* János miniszter megérkezett, akit a Képzőművészeti Társulat részéről *Forster* Gyula báró főrend, alelnök, *Benkó* Kálmán udvari tanácsos igazgató, *Jendrassik* Jenő helyettesigazgató, *Zala* György és *Wagner* Géza igazgatósági tagok, dr. *Ambrozevics* Dezso titkár és *Lesskó* János helyettes titkár fogadták. Az üdvözlés után a miniszter szép beszéd keretében megnyitotta a kiállítást. Ezután *Jendrassik* Jenő és *Róna* József előadók kalauzólása mellett megtekintette a képeket. Az első nagyterem hatalmas méretű festményeiben és szobraiban sokáig gyönyörködött. Sorra járta ezután gróf *Zichy* János a többi termeket s minden ismeretlen festménynél érdeklődött a művész iránt, s bemutatatta magának, gratulált neki. A közel két óráig tartó szemle alatt a miniszter kijelentette az előadónak és környezetének, hogy ez a kiállítás messze felülmúlja az eddieket. — A szemle végén elismerését nyilvánította a rendezőségnek a fáradtságos munkájáért és kijelentette, hogy belátja annak szükségességét, hogy a művészet palotáját feltétlenül ki kell bővíteni, hogy igazán méltó hely legyen. *József* főhercege a Képzőművészeti Társulat védnöke, gróf *Szapáry* József főudvarmester titkos tanácsos utján közölte, hogy megjelenésében akadályozva van s jelentette, hogy a főhercege *Fajda* Zsigmondnak egyik szép kis festményét megvásárolta. A székesfőváros és a Lipótvárosi Kaszinó és a földművelésügyi minisztérium képtársáló bizott-

sága a legközelebb összeül és elhatározza, hogy milyen képeket vásárolnak meg. A kiállítás reggel 9-től 3-ig tekinthető meg egy korona belépődíj mellett. Vasárnap délután 1 órától a belépődíj négyven fillér.

A kiállítás megnyitása alkalmából ma este a „Fészek” művészek klubjában fényes vacsora volt, melyen gróf Zichy János vallás- és közoktatásügyi miniszter képviselőjében Molnár Viktor államtitkár jelent meg. Az egybegyűlt művészeket Zboray Miklós, a Fészek igazgatója üdvözölte, majd utána Molnár Viktor államtitkár ismertette megkapó beszédben a művészet kulturális jelentőségét.

(*) Az Operaházban holnap, csütörtökön, kerül színpadra második Rékai-Tardos új dalműve: „György barát”. Szereposztása a következő: Izabella királyné — Dömötör L. György barát (Martiniuzzi) — Szemere, palotahölgyek — Ambrusné, N. Valent, apródok — Payer, N. Bodor K., udvarhölgy — Hardy H. Frangepán — Székelyhidé F., páter — Venczell B., Török Balint — Várady S., a szultán követe — Dalnoki V., János Zsigmond — Kertész V., orvos — Hegedűs, Dallos diák — Rózsa S. Lajos, muzsán — Déri J., Castaldo — Ney B., pápai követ — Kertész Ö., bérencz — Zolnai. Az előadást Rékai Nándor zeneszerző vezényli és Alszegehy Kálmán főrendező rendezi. (Évi bérlet 155. sz. Kezdeté hét órákor.) — Pénteken „Sába királynőjé”-t adják V. Frammer, Szamosi, R. Berts, Arányi, Takáts, Erdős. Mihályi közreműködésével. (Évi bérlet 154. sz. Kezdeté hét órákor.)

(*) Magyar író a bécsi egyetemen. Az a rendkívüli siker, amely tavaly Diner-Dénes Józsefnek, a kiváló magyar írónak és esztétikusnak a bécsi egyetemen tartott előadását nyomon követte, arra indította a bécsi diákok szabad egyesületét, hogy most már sorozatos előadás megtartására kérje föl Diner-Dénes Józsefet, aki a meghívást elfogadta és máris megtartotta első két előadását annak a sorozatnak, amelynek keretében az individualizmus fejlődését mutatta be az olasz rinaszceimentóban. Az egyetem egyik nagytermét zsúfolásig megtöltötte a hallgatóság, amely mindvégig feszült figyelemmel kísérte az érdekes fejtegetéseket. Diner-Dénes József ennek az előadásnak, amely bécsi tudományos körökben nagy feltűnést keltett, a folytatását megtartja magyar nyelven is az irodalmi szalon közönségnövekedésének, amelynek tudvalevőleg ő a vezetője, egyik felolvasó estéjén, amikor is előadásának tárgya a velencei művészet forradalma a XV. század végén lesz.

(*) Növendék-előadás. Az Országos M. Kir. Színművészeti Akadémia e hó 19-én, szombaton, saját színpadán (Uránia) vizsgálati előadást tart növendékeivel. Császár Imre tanár vezetésével. Színpadon Musset „Ne tréfáld a szerelemmel” című három felvonásos vígjátéka, Császár Imre fordításában, ugyiszintén Musset „Ne fogadj fel soha semmit” című három felvonásos vígjátéka.

(*) Ifjúsági színpad. Berczik Árpád gyermek számára való hét kis vígjátékát adta ki egy kötetben. Valamennyi vidám, kedves dolog és ami fő, gyermekek nagyon jól adhatják elő, mert könnyű őket betanulni, játékszuhoz nem kell semmi különös kellék s mégis hatást érnek el velük. A csinos kötet a Franklin-Társulat kiadásában, A Jó Pajtás Könyvtára című vállalatban jelent meg. Ára 1 korona 40 fillér.

(*) Az Uránia-színház mérlege. Az Uránia magyar tudományos színház-egylet részvénytársaság december 3-án tartja XI. rendes közgyűlést. A részvénytársaság június 30-án végződött üzleti évének mérlege már most megjelent. A nyereségszámla legfőbb tétele a jegyelárusításból és terem-bérlésből folyó bevétel, amely 120.509 korona 40 fillért tett ki. A vidéki előadások 16.864 korona 64 fillért jövedelmeztek. A nyereségszámlán szerepel természetesen a színház aránylag csekély, 3000 korona szubvenziója is. A kiadásokból az írói tiszteletdíjak tételét említjük fel, amely szerint a színház 10.323 korona 71 fillért fizetett ki a szerzőknek tantám fejjében. A színház tiszta nyeresége az elmúlt szezonban 7743 korona 36 fillér volt.

(*) Hangverseny a Mücsarnokban. A téli tárlaton a Mücsarnokban az első hangverseny 17-én, csütörtökön este lesz, amelyen a honvédzenekar játszik Bachó István vezetésével. A tárlat délután öt órákor nyílik, a hangverseny 1/28—11 óráig tart s arra a tag- és családjegyeken kívül csakis az egykoronás pénztárjegyek érvényesek. Az 1910-es jegyek csak a kiállítás végéig használhatók.

(*) Hangversenyek. Erkel Ferenc századik születésnapja alkalmából rendezett III-ik filharmoniai hangversenyen a mester következő műveit adják elő: „Magyar ünnepi nyitány”, Zsófia áriája „Dózsa György”-ből (Takács Mihály); Elek áriája (Környey Béla) és „Verbunkos” a „Névtelen hősök”-ből. Zolnai áriája (B. Sándor Erzsé) és „Induló” az „István király”-ból. A hangverseny befejező száma Beethoven III-ik szimfóniája (Eroica) lesz.

Bossi Enrico orgonaestélyét nem november 17-én, amint hirdetve volt, hanem november 30-án tartja a Zeneakadémiában s mutatja be legelőször a még kiadatlan legújabb orgona-szerzeményeit. Ezen a hangversenyen Magistretti Luigi hárfaművész is közreműködik. Jegyek 3—10 koronáért a Harmónia R. T.-nél (IV., Váci-utca 20.) kaphatók.

Casals Pablo, a jelenkor legünnepeltebb alkotója, aki Bécsben az idén kilencedik hangversenyt rendez és Szántó Tivadar, a Párisban élő jeles zongoraművész nov. 18-án a Zeneakadémia termében tartják szonátá-estélyüket a következő műsorról: I. Beethoven: Szonáta A-dur. II. Liszt: Don Juan Fant. (Szántó.) III. Bach: Suite, a) Preludium, b) Allemande, c) Curante, d) Sarabande, e) Bourrée, f) Gigue, (Casals.) IV. Brahms: Szonáta E-moll. Jegyek a Harmónia R. T.-nél (IV., Váci-utca 20.) 3—10 koronáért kaphatók.

Hubay Jenő és Peppér Dávid első trió-estélyüket december 6-án rendezik a Zeneakadémia termében. A zongorasólamot Lhevinne József, az ünnepelt orosz zongoraművész fogja ellátni. Jegyek 3—10 koronáért a Harmónia R. T.-nél (IV., Váci-utca 20.) kaphatók.

Dohnányi Ernő zongoraestélyét november 25-én tartja a Royal-teremben. Műsor: I. Bach: Englische Suite, C-moll, Prelude, Allemande, Curante, Sarabande, Cavotte, Gigue, Mozart: Allegro és Andante, Rondo. Schumann: Kinderszenen: op. 15. Brahms: Variációk és Fuga egy Haendel-théma felett, p. 24. Jegyek a Harmónia R. T.-nél 4—10 koronáért kaphatók.

A Wiener Konzertverein két első zenekari hangversenyét december 9. és 10.) Löwe Ferdinánd a következő műsorról fogja vezényelni: I. Beethoven: VII. Simf., Ducas: Polyuete-nyitány (először.) Tschajkovsky: V. Simf., II. Beethoven Egmont-nyitány, Bruckner: IV. Simf. (romantikus.) Berlioz: Lidérc-tánc. Jegyek a Harmónia R. T.-nél (IV., Váci-utca 20.) kaphatók.

Burmester Willy hegedűestélyét december 2-án tartja a Vigadó nagytermében a következő műsorról: I. Brahms: Szonáta A-dur. II. Goldmark: Versenymű, A-moll. III. Balakrow: Die Lerche Grieg: Ballada. IV. Bach: Gavotte, Beethoven: Menuette, Hayd: Rondo, Hummel: Deutsche Tanz, Mendelssohn: Capriccio, V. Schumann: Abendlied; Paganini: Caprice, A-moll. Jegyek 3—10 koronáért a Harmónia R. T.-nél (IV., Váci-utca 20.) kaphatók.

Székely Arnold zongoraművész november 22-én tartja hangversenyét a Royal-teremben a következő műsorról: I. Beethoven: Son. op. 109, E-dur. II. Schumann: Dávidsbünder táncok. III. a) Debussy: Prelude, b) Brahms: Raps. G-moll, c) Brahms: Raps. Es-dur. IV. Rameau: Godovsky: Sarabada, Locilly—Godovsky: Gigue, Strauss—Rath: Ständchen, Brahms—Székely: Der Schmod, Brahms—Székely: Meine Liebe ist grün. Jegyek 3—10 koronáért a Harmóniánál (IV., Váci-utca 20.) kaphatók.

Salzer Marcell előadóstélye. December 1-én megátogat bennünket, Németország legkedveltebb humoristája és előadóművésze Salzer Marcell, a Royal-teremben tartja vidám estélyét. Jegyek 3—10 koronáért a Harmónia R. T.-nél (IV., Váci-utca 20.) kaphatók.

A Brüsszeli vonósnégyes kedden, november 29-én rendez a Royal-teremben első kamarastélyét, amely a Méry-czég kamarabérlésének 2. száma lesz. Előadásra kerül Schubert, Ravel és Grieg egy-egy vonósnégyese.

Gerhardt Elena szerdán, november 30-án tartja a Royal-teremben egyetlen dalestélyt a páratlan ének-művésznőhöz méltó válogatott műsorról.

Anheuer Ottó, a Párisban élő fiatal magyar ének-művész hétfőn, december 5-én mutatkozik be először a fővárosi közönségnek önálló dalestélyén, amelyen Holzberger Mariska zongoraművésznő is részt fog venni.

December 11-én Koenen Tilly, az európai hírnevű kitűnő hollandi ének-művész tartja egyetlen dalestélyét a Royal-teremben hosszabb távlat után. Jegyek a Brüsszeli, Gerhardt, Anheuer és Koenen hangversenyére kizárólag Méry Bélánál váltandók.

A II. Grünfeld-hangverseny vasárnap, november 20-án délután 4 és fél órákor lesz a Royal-teremben Barca-Moiret Lujza énekesnő és Hacker Mária zongoraművésznő közreműködésével, következő műsorról: Schumann-est. 1. Vonós-négyes (a-dur); 2. a) „Weit-weit . . .”, b) „Jemand”, c) „Waldesgesprach”. 3. Zongoranégyes; 4. a) „Schöne Wiege . . .”, b) „Nussbaum”.

Az Országos Szimfóniai Zenekar vasárnap, e hó 20-án, délelőtt 11 órákor rendez a Zeneakadémiában ez idényben második ifjúsági matinéját a következő műsorról: I. Weber: Oberon-nyitány. II. Siklós Albert: „Ferkó szórakozásai”. Suite. 1. Az automobil. 2. Szerenád a babának. 3. A maczó. 4. A tánc. 5. A kőrhinta. (Második előadás. Az ifjúsági hangversenyeken először.) III. Wagner Richard: Császár-induló. IV. Mozart: 39-ik szimfónia. (E-dur.) I. Adagio. Allegro. 2. Andante. 3. Menuette. Allegretto. 4. Finale. Az ifjúsági hangversenyeken minden egyes jegy ára csupán 40 fillér. A ruhátár használatát díjmentes és a tanulók ingyen kapják a magyartanító szöveggel ellátott műsört is. Jegyek eskis tanítványzatokhoz kaphatók. A szimfonikusok legközelebbi (harmadik) bérleti estélye december 4-én lesz.

Nyiltes.

Ha szeretnél költőként nem válni felelősséget a szerkesztésért.

Üzletelhelyezés.

Latzko Testvérek

császári és kir. udvari ékszerészek

üzlethelyiségeit a mai napon IV. ker., Váci-utca 1. sz. alól

IV., Váci-utca 32. alá

(Kigyó-utca sarok) helyezték át.

KÖZIGAZGATÁS.

Visszahelyezett községi jegyző. Részletesen megírtuk annak idején, hogy Hatzelhoffer Ádám aradszentmártoni községi jegyző ellen karmadéve egy vészbizottság szervezkedett, mely összeesküdött arra, hogy a jegyzőt tönkre tessék. Kezdték az aknamunkát azon, hogy a jegyzőnek minden lépését megfigyeltették és mint ők mondták: „gyűjtötték ellene az adatokat”, holott lelkiismeretlenül félremagyarázták minden tételt és az igazságot a hazugsággal keverve keresték azokat a köröket, ahol fondor jelentéseiket szívesen fogadták. És aknamunkájuknak meg is lett a foganatja: a nyoloz gyermekes családapát, a megye egyik legrégebbi jegyzőjét a mesterségesen felépített hazug vádakkal sikerült annyira befeketíteni, hogy két év előtt az alispán felfüggesztette s egyuttal fegyelmi eljárást indított ellene. Közel 2 évig volt a jegyző állásától felfüggesztve. A vármegyei fegyelmi választmánya azonban a múlt évben felszabadította a sokat meg-hurczolt jegyzőt kinos helyzetéből. Károlyi Gyula gróf akkori főispán elnöklete alatt ugyanis Hatzelhoffer Ádámot csupán kisebb pénzbüntetésre ítélte és állásába visszahelyezte. E hó 5-én érkezett le a belügyminiszter döntése ebben a fegyelmi ügyben. A belügyminiszter egész terjedelmében helyben hagyta a vármegyei fegyelmi választmányi ítéletét. És ezzel aztán végleg lezárultak a méltatlanul meg-hurczolt jegyző fegyelmi ügyének aktái. Örömmel közöljük e ritka esetet és várjuk folytatását.

Megyebizottsági tagválasztás Pestmegyében. A pestmegyei megyebizottsági tagválasztásnak eredményéről a következő jelentések érkeztek a megye főispáni hivatalához: Nyolczvanöt ismeretes választási eredmény közül ötvenegy kerületben munkapárti, harmincznégy kerületben pedig függetlenségi jelöltet választottak meg. Fazekas Ágoston pestmegyei alispánt Kiskunfélegyházán két kerületben jelölték, de mind a kettőben megbukott. Az egyik kerületben Szabó Sándor, a munkapárt elnöke 116 szavazattöbbséggel győzött vele szemben, a másik kerületben pedig a függetlenségi buktatták ki. Fazekast egyébként Sükösdön megválasztották. Félegyházán hat kerületben 744 szavazattal esett a munkapárti és 689 a függetlenségi jelöltre, ami annyiban egyetlenül áll, hogy a múltban mindig ezeken alul szavaztak le. Halas három választókerületéből két régi függetlenségi kerületben Szatmári és Nagy nemzeti munkapárti vezérek győztek, a harmadik halasi kerületben a munkapárt nem állított jelöltet.

EKSZEREK

EZÜSTNEMŰEK

egyházi szerek, órák, angol, francia és kínai ezüst dísz tárgyak gyári áron a legújabb angol rendszer szerint be-szerkeszthetők részletfizetésre

Sárga János

ékszergyártó Kolozsvár

Árpa nagy árjegy. ingyen

Reggelizés előtt fél pohár

SCHMIDTHAUER-féle

használatra valódi áldás gyomorbajozoknak és székezőreállításban szenvedőknek

Igmándi

keserűvíz

az elrontott gyomrot

2-3 óra alatt tel-

jesen rendbe hozza.

Kis áron 40 fillér,

nagy áron 60 fillér.

TELEFON 135—47.

Tessék meg- kisérelni

hogy tényleg szalon-
és ebédlő-szőnyegek,
függönyök, legolcsóbb-
tól a legfinomabb kivitelben,
paplanok, matrac-
ok, ágy- és asztal-
terítők, sezlontaka-
rók, csipke- és tüll-
stórok legjobb kivitelben
a legjutányosabban
szigoruan szabott árak mel-
lett kaphatók

Fodor József

szőnyegáruházában

BUDAPEST,

Váci-körút 14.

az Andrássy-uttal szemben.

FŐVÁROS.

Panama és inkompatibilitás.

— A polgármester nyilatkozata. —

Budapest, november 16.

Nyolcz nap óta nagy a felfordulás a város-
házán. Ma egy hete ugyanis a főváros közgyűlésén
fölvetették az inkompatibilitás kérdését, amire
Bárczy István polgármester azt az általános kije-
lentést tette, hogy a kérdést nem tartja nagy fon-
toságúnak, mert a nyilvános inkompatibilitás nem
olyan veszedelmes, mint a rejtett összeférhetlen-
ség. A közgyűlésen nem is tűnt föl a polgármes-
ternek ez az általánosságban tett kijelentése. Va-
sárnap reggel azonban egy újságban interjú jelent
meg, amely szerint a polgármester azt mondotta
volna, hogy vannak bizottsági tagok, akik pénzért
különböző dolgokat kijárnak a városházán. Ez a
kijelentés, amint az az interjúban beállítva volt,
nagy feltűnést és megdöbbenést okozott a bizott-
sági tagok körében, mert úgy magyarázták, hogy a
polgármester panamázással vádolta meg a törvény-
hatóság tagjait.

A kerületekben sokat vitatták a dolgot. Szó
volt arról, hogy két bizottsági tag is interpellálni
fog a legközelebbi közgyűlésen és követelni fogja,
hogy a polgármester nevezze meg a panamista bi-
zottsági tagokat. A polgármester ellen tervezett ak-
ciózóról is beszélték, de a nagy megdöbbenést való-
színűleg meg fogja nyugtatni, a nagy harci zajt
lefogja szerelni a polgármesternek alábbi nyilat-
kozata, amelyből kitűnik, hogy a polgármester föl-
fogását és intencióját téves világitásban állította
be az interjú.

Maga a polgármester nem vehetett tudomást
a történetekről, mert a múlt hét óta — tegnapig
Bécsben volt. Ma azután megtudott mindent és
sietett a felhalmozódott félreértések eloszlatásával.
A lapoknak előtte megjelent tudósítói előtt kijelen-
tette, hogy egyáltalában eszébe sem volt, de nem is
lehetett a törvényhatóság meggyanúsítása. Öt év
óta, vagyis polgármestersége alatt sem kicsi, sem
nagy, tehát semmiféle panamáról a közgyűlésen szó
sem lehetett, mert hisz akkor abban neki is, aki
minden fontosabb közgyűlési tárggyal foglalkozik,
része lenne. A fővárosnál uralkodó állapotok
ideálisan tiszták, ezt nyugodt lelkiismerettel áll-
ítja. Egyáltalán olyanok a viszonyok a városházán,
hogy panamákról, panamázásról, visszaélésekről
senki sem beszélhet. Azok a jelentéktelen kijárások
pedig, amiket olyan szigoruan emlegetnek, nem
panamák, de nem is összeférhetlenségek.

A polgármester egyébként a fölmerült félre-
értések tisztázására a következő nyilatkozatot teszi
közzé:

Néhány napig nem voltam Budapesten és így
sajnálatomra csak most van alkalmam az inkom-
patibilitást feszegető hírlapi közleményekre nyilat-
kozni. Miandenképp kijelentem, hogy az egyik
napilapban közölt interjú tulajdonképpen a nyil-
vánosságra nem szánt beszélgetésnek épenességgel nem
hű és hiteles visszaadása volt. Ugy a közlemény,
mint a többi lapokban megjelent kommentárok,
felfogásomnak, de a tényállásnak is teljes félreis-
meréséről tesznek tanúságot.

Az inkompatibilitás kérdésében a fővárosi tör-
vény revíziója céljából kiküldött albizottságban
igen részletes és beható vita folyt le, amelyben egy-
értelműleg azon a nézeten voltunk, hogy az in-
kompatibilitási eseteknek törvényben való taxatív
felsorolása s ez uton a kérdés megoldása sohasem
lehet kielégítő, mert ez uton csak az olyan össze-
férhetlenség állapítható meg, amely amugy is is-
mert, tehát kevésbé veszedelmes. A veszedelme-
sebb mindig a rejtett inkompatibilitás, amelyet
írások szabályokkal megfogni nem lehet, éppen
azért, mert rejtett, általánosan nem ismert. Ennek
a felfogásnak akartam a múlt közgyűlésen kife-
jezést adni.

Igazán meglepett, amikor most, az én felszó-
lalásommal kapcsolatban azt olvastam, hogy a város-
házán nagy panamák vannak, mindenütt és min-
denáron kijárással foglalkozó bizottsági tagok pro-
tezsálnak és hogy itt a korrupció üli orgiáját. Az
én felszólalásomnak ilyen értelmezése annál ke-
vésbé jogosult, mert amennyiben a városházán
tényleg korrupció volna, azért elsősorban engem
kellene felelőssé tenni, annál is inkább, mert

amióta polgármester vagyok, fontosabb dolog alig
ment keresztül a közgyűlésen az én hozzájárulásom
nélkül. Én ezt a felelősséget készséggel és feltét-
lenül vállalom, vállalom a tanácsosai és a közgyü-
lés vezetőivel együtt annál könnyebben és szíve-
sebben, mert a mi hitünk és tudomásunk szerint
a városházán sem panamák nincsenek, sem kor-
rupció nem tombol.

Hogy ma már apró, jelentéktelen, a törvény
által nem tiltott közbenjárások feletti szigorú kri-
tikát gyakorolunk, ez éppen annak a jele, hogy e
jelen korszak felfogása már sokkal érzékenyebb,
szubtilisabb, mint akár a múlté, akár sok, mintá-
szerűnek hirdetett külföldi városé.

Végül kijelentem, hogy ugy ez utóbbi kérdés-
ben, mint általában az inkompatibilitás kérdésében
is a mai városi politikának irányítóival és támo-
gatóival teljesen szolidárisnak érzem magamat és
hogy tudomásom szerint a közgyűlés erre vonat-
kozó felfogása és a magamé között semmiféle el-
lentét nincsen.

Ezzel ez a fővároshoz méltatlan ügy remél-
hetőleg végleg befejezést nyert.

(A Rókus-kórház kihelyezése. A főváros
közönségének már régóta az a kívánsága, hogy a
Rókus-kórházat mostani helyéről elhelyezzék. A
főváros közgyűlése már ismételtelen kifejezést adott
ennek a kívánságnak és báró Müller Kálmán, a
kórházak igazgatója, programot is dolgozott ki a
Rókus-kórház kihelyezésére. A programban Mül-
ler Kálmán egy 2000 betegre berendezendő kórhá-
zat akar építtetni és programjában a lehető leg-
nagyobb takarékoságot tartotta szem előtt. E kér-
désről különben a hatóság is foglalkozik és a mér-
nöki hivatal illetékes hatósága ma hosszabb előter-
jesztésben számol be róla. A mérnöki hivatal há-
rom alternatív tervet mutat be a tanácsnak. Az
első szerint az új kórházat a Kerepesi-ut
déli oldalán elterülő Nagyzuglóban lehetne fel-
építeni 200.000 négyszögletes területen. A más-
odik alternatíva szerint e telek közelében fekvő
260.000 négyszögletes terület volna alkalmas a
kórház helyéül, a harmadik terv pedig ugyancsak
a vidéken 250.000 négyszögletes nagyságu terü-
leten helyezi el a kórházat. A mérnöki hivatal a
maga részéről az utóbbi elhelyezést tartja a leg-
megfelelőbbnek. Az építés költségeit illetően a
mérnöki hivatal a kétezzer beteg befogadására al-
kalmas kórház építési költséget 23 millió koroná-
ban állapítja meg. Az előterjesztéssel legközelebb
foglalkozik a főváros tanácsa.

(Az új gázgyár építése. A III. kerületi Ho-
mokos-dűlőben épülő új gázgyárral kapcsolatban a
gyár előtt partvédő művet létesítenek. A terveket
és a műszaki leírást a folyammérnöki hivatal tu-
domásul vette és azokhoz hozzájárult.

TÖRVÉNYSZÉK!

§ Peticzió-tárgyalások. A Kuria két választási
tanácsa ma folytatta a zilahi és a pécsváradai man-
dátum ellen benyújtott peticiók tárgyalását. A
Lengyel Zoltán zilahi mandátuma ellen beadott
petició tárgyalásán Aigner Adolf a peticionálók
névben, dr. Bekete Károly pedig a választás védel-
mére szólalt föl. Sebástyán Mihály elnök délután
félkettőkor hirdette ki a Kuria határozatát s el-
rendelte a bizonyítást a peticióban fölhozott négy
veszetegetés esetére, amelyeket dr. Lengyel Zoltán
általólág Várteleken, Alsó- és Felsőbánon, valamint
Oláhkezezen elkövetett, de elrendelte a védelem
által hivatkozott azoknak a tanúknak kihallgatását
is, akik igazolják, hogy Lengyel nem volt az illető
közégekben és nem is veszetegetett. A vizsgálat-
tal a Kuria a debreczeni királyi táblát bizta meg.
— A pécsváradon megválasztott dr. Frey János né-
párti képviselő mandátuma ellen benyújtott pe-
tició ügyében a Kuria november 19-én délelőtt fogja
határozatát kihirdetni.

§ A gyermekvédelmi tanács. A fiataloknál
felügyelő hatósága a budapesti büntetőtörvényszék
esküdtbírói terében teljes ülést tartott. Az el-
nökség tagjai közül jelen voltak gróf Edelsheim-
Gyulay Lipót elnök, Melly Béla h-elnök, gróf
Sásy Albiné, Balogh György, Hanvai Sándor,
Imrédy Kálmán, Szilágyi Artur Károly, Stipl Ká-
roly és Szüllő Árpád tanácselnökök, továbbá a ta-
gok nagy számban.

Gróf Edelsheim-Gyulay Lipót elnök mindenek-
előtt felhívta az eskü, illetve a fogadalom letételére
azokat a tagokat, akik a júniusi megalakuláskor
nem voltak jelen. Az eskü és fogadalom letétele
után dr. Lázár Andor, a felügyelő hatóság titkára
terjesztette elő a vezetőség jelentését. A jelentés,
míg egyrésztől bezzámol azokról a tapasztalatokról,
amelyeket a felügyelő hatóság elnöksége az aszói,
kőbányai és rákospalotai javítottintézetek megvizsgá-

lása alkalmával szerzett, másrészt megállapítja a felügyelő hatóság legközelebbi működésének programját. Az általános helyeslés után, mely a jelentést fogadta, gróf *Edelsheim-Gyulay* Lipót elnök a tagokat gondos munkára kérte fel. A teljes ülés befejeztével a VI. számú tanács tartotta meg ülését *Szilágyi* Artur Károly elnöklésével s az ülésen három fiúnak az aszói javítóintézetből való ideiglenes kihelyezése dolgában döntöttek.

§ **Wekerle Sándor sajtópöre.** A Kurián Vavrik Béla tanácselnök ma délelőtt hirdette ki a Kuria határozatát abban a sajtópörben, amelyet *Wekerle Sándor* indított *Habár* Mihály ellen a *Wekerle-Kossuth-kormány* panamázi című brosura miatt. A Kuria az összes semmisségi panaszokat elutasította, tehát hozzájárult az esküdtbírók ítéletéhez. Az elnöki rezimé miatt benyújtott semmisségi panaszt a Kuria elkesztetnek jelentette ki. A főlhatalmazás kérdésében a Kuria kimondotta, hogy az erre vonatkozóan benyújtott semmisségi panasz alaptalan, mert egyes miniszter is adhat főlhatalmazást a pör megindítására, ha az inkriminált közlemény a vezetése alatt álló minisztériumot vagy a személyét illeti. *Wekerle Sándor* a megfelelő főlhatalmazást megadta és jogos is volt, hogy az egyes miniszterek minisztertanácsi főlhatalmazás nélkül is megtették a törvényes lépéseket. A vádtanács mellőzése és a közvetlen idézés helyénvaló volt, mert a vádlott a vizsgálóbíró előtt beismerte a brosur szerzőségét, bizonyítani nem kívánt és nem is tudott. Az a semmisségi panasz, hogy a vádlott nem szerzője, hanem csupán összegyűjtője volt az inkriminált cikkeknek, tárgytalan, mert ez a kérdés az ügy elbírálásánál nem esik latba. A pörök egyesítésének mellőzése miatt bejelentett semmisségi panasz sem alapos. A Kuria a többi semmisségi panaszokat is alaptalanoknak találta és valamennyit elutasította.

§ **Ügyvéd és táblabíró.** A budapesti ítélőtábla ma tárgyalta hatóság előtti rágalmozás vétségével vádolt dr. *Molnár Gyula* budapesti ügyvéd ügyét, mely sok tekintetben hasonlít a minap Szegeden tárgyalt és ugyancsak szegedi táblabíró által folyamatba tett rágalmozási bűnperhez, amelyben a vádlottat a bíróság felmentette. Itt is a szegedi ítélőtábla egy tagja *Kovács Károly* emelt panaszt dr. *Molnár Gyula* ellen, mert a nevezett ügyvéd följelentést tett ellene az igazságügyminisztériummal azzal vádolván, hogy mint a nagyszalontai járásbírósi vezetője, egy zárlati ügyben a végrehajtást szenvedő javára érdekelten járt el. A budapesti büntetőtörvényszék nem engedte meg a valódiság bizonyítását és az ügyvédet 400 korona pénzbüntetéssel sújtotta. Felelősség folytán az ügy a budapesti kir. ítélőtábla elé került, mely a bizonyítást széles mederben lefolytatta. Annak eredménye *Kovács Károly* táblabíróra nézve súlyosan terhelő volt, minek folytán a kir. főügyész kijelentette, hogy felelősségétől eláll, kéri azonban az elsőbíróság ítéletét helybenhagyni, mert az ügyvéd fölmentése a táblabíró erkölcsi tönkretétele volna. A bizonyítás folyamán *Hajdu Béla* járásbíró s a többi tanu is terhelően vallott *Kovács* ellen s ez alapon a vádlott teljes fölmentést kért. A kir. ítélőtábla azonban a valódiság bizonyítását nem találta befejezetteknek és azért a vádlott ügyvédet 100 korona bírságban marasztalta, de ennek lefizetését a büntető törvény 1. szakasza alapján felfüggesztette. Érdekes a kir. ítélőtábla indokolása, mely szerint a kérdéses zárlati ügy a visszaélések egész sorozatát tartalmazza, de *Kovács Károly* érdekltségét csupán egy tanu dr. *Hajdu Béla* bizonyította és ezen tanu vallomását elégségesnek nem tartotta arra, hogy az ügyvéd följelentésében foglaltakat lebizonyítottak nyilvánítsa. Az ítéletet a kir. főügyész megnyugvással tudomásul, de a vádlott semmisségi panaszával azon alapon, hogy állításait bebizonyítván, nem lett volna szabad megbüntetni.

§ **Váltóhamisító árvaszéki ülnök.** Néhány héttel ezelőtt önként jelentkezett a kecskeméti ügyészségen *Sebők* József árvaszéki ülnök s kérte, hogy tartóztassák le, mert váltót hamisított. A vállomás igaznak bizonyult s az árvaszéki ülnököt, akét könnyelmű életmódja vitt a bűn lejtőjére, le tartóztatták. Ügyét ma tárgyalta a kecskeméti törvényszék s az enyhítő körülmények figyelembevételével kilencz havi börtönrre ítélte a megtévedt embert.

Karácsonyi kiállítás
RIPPEL KÁROLY
játék-kereskedésében
Deák Ferencz-utca 12. sz.

KULCSÁR SÁNDOR
Bronzáru- és csillárgyár
világító testek légszusz., aczetylen- és villamos világításra.
Budapest, VI., Dessoewfy-utca 9-11.
Olcsó gyári árak. Telefon 25-44.

KÖZGAZDASÁG.

Az Adria szerződése.

Budapest, november 16.

Ismeretes, hogy *Hieronymi* Károly kereskedelemügyi miniszter egy nagyszabású és egységes tengerhajózási politika kidolgozásának eszméjével foglalkozik. Az a célja, hogy megállapítsa a tengerhajózássunkban követendő politika egységes irányelveit és ehhez képest szabja meg a tengerhajózási társaságok államségélyét. Miután azonban a mostani politikai helyzet lehetetlenné tette e terv kellő időben való kidolgozását, a kereskedelemügyi miniszter ma a képviselőház elé terjesztette az Adria Tengerhajózási R.-T.-gal kötött szerződésnek újabb egy évre való meghosszabbításáról szóló törvényjavaslatot a következő szöveggel:

1. §. Az Adria M. Kir. Tengerhajózási R.-T.-gal 1900 évi december hó 11-én kötött és az 1901-ik évi VII. t.-cz.-vel módosított szerződésnek az 1912-ik év végéig való meghosszabbítása iránt a kereskedelmi miniszter által 1910 évi november hó 2-án kötött egyezmény a törvényhozás által jóváhagyatván, a jelen törvény mellékleteként beczikkelyeztetik.

2. §. A jelen törvény kihirdetése napján lép életbe és végrehajtásával a kereskedelmi miniszter bizatik meg.

A törvényjavaslat indokolása kifejti, hogy a társasággal kötött egyezmény arra kötelezte az Adriát, hogy Fiuméből Nyugat-Európába a tengerentuli forgalom ellátására rendszeres hajójáratokat tartson fenn. A társaságnak ezen teljesítmények fejében államségélyként már a korábbi szerződésben megállapított egymilliószáznegyven ezer korona és azonkívül adó- és illetékmentesség adatik. A szerződésben a törvényhozás az 1901-ik évi VII. t.-cz.-vel csak részben hagyta jóvá, amennyiben a szerződés tartamát 1921 helyett csak 1911 végéig szabta meg és fentartotta magának azt a jogot, hogy a szerződésnek további tíz évre leendő meghosszabbítását egyoldalulag követelhesse. Most elérkezett az ideje annak, hogy a törvényhozás a szerződés meghosszabbítása dolgában határozzon. A szerződés megkötése óta azonban forgalmi viszonyaink lényeges átalakulást szenvedtek. Amíg azelőtt a hajózási szolgálat súlypontját az Adria a Gibraltáron túl fekvő nyugateurópai kikötőkbe irányított alkalmi járatokra helyezte, addig azóta kiviteli forgalmunk irányja lényegesen megváltozott, a Gibraltáron túl fekvő irányuló kivitelnünk súlyodt, ellenben a földközítengeri kikötőkbe irányuló kivitelnünk jelentősen emelkedett. Forgalmi viszonyainknak ezen átalakulása világosan mutatja annak szükségét, hogy az Adria Társaság szerződéses hajózási szolgálata gyökeres módosítást igényel és megjelöli azt is, hogy azon módosítás forgalmi és közgazdasági érdekeink igényeibe képest minő irányban történjék. A távolabbi nyugateurópai kikötőkbe lényegesen csökkenő forgalmuk ma már nem kívánja a Gibraltáron túl fekvő kikötőkkel a sűrű összeköttetés fentartását, ellenben annál nagyobb gondot kell fordítani a földközi tengeri kikötőkkel való hajózási összeköttetésünk javítására és fejlesztésére. Rendeztet igényel a Délamerikával való hajózási összeköttetésünk is. Tengerforgalmunk újabb rendezése iránt a tárgyalások most vannak folyamatban. Ha azok a f. hó végéig befejezhetők lennének is, az nem vehető ki látásba, hogy azokat a törvényhozás a most érvényben lévő szerződés meghosszabbítására vonatkozó jog határmápijának lejáratáig letárgyalhatná. Ely

körülmények között a leghelyesebb utnak az kínálkozik, hogy a most érvényben levő szerződés egy évre meghosszabbíttassék és egyúttal a törvényhozás azon jogának gyakorlása, hogy a szerződést további tíz évre meghosszabbíthassa, egy évvel kitólassék. Ennél fogva — mondja az indoklás — szükséges volt a társasággal az egyezmény kötése.

A Generáli tőkeemlése. A Trieszti Általános Biztosító Társulat (Assicurazioni Generali) igazgatósága — amint értesülünk — elhatározta, hogy jelenlegi 12.600.000 koronát kitevő alaptőkéjét felemelje. Az alaptőke-emlést a társaság összes üzletágainak rohamos fejlődésén kívül különösen indokoltta teszik azok a nagyszabású újabb üzletágak és alapítások, amelyekről az utóbbi időben már ismételtelen esett szó. De szükségessé tette az alaptőke-emlést a társaság magyarországi üzleteinek kiváló fejlődése is. A külföldi biztosítók közül a Generáli azok közé a kevesek közé tartozik, amelyek a magyar biztosítók rohamos előnyomulása dacára is, meg tudták tartani pozíciójukat, sőt évről-évre szorosabban jobban összeforrottak a hazai közgazdasági élettel. Ezért a mostani alaptőke-emlése is általános érdeklődést kelt az utóbbi időben a tőzsdéken s ennek tudható be, hogy a Generáli részvényeinek árfolyama olyan rohamos módon emelkedett.

Az Iparegyesület és a drágaság. Az Országos Iparegyesület igazgatósága tegnap délelőtt ülést tartott, amelyen foglalkozott *Soltész* Adolf titkár referátuma alapján az egyesület drágasági akciójával. Ez akciónak egyes pontjai gyanánt szerepeltek a Kornfeld Mór-féle irodalmi pályázat, a kereskedelemügyi miniszterhez intézett felterjesztés az állatok szabad behozatalának megengedése iránt, az egyesületnek a husfeldolgozó iparosok egyesítésére és a vendéglői menürendszer behozatalára tett javaslatai. Helyeselte az igazgatóság, hogy az egyesület részvesz a Niederösterreichischer Gewerbevereinnak a német és magyar ipari és kereskedelmi érdekképviseletnek a drágaság ügyében rendezendő aukción. *Jakabfy* Ferencz hozzászólásában azt fejtegette, hogy a drágaság oka főként a munkabérek óriási emelkedésében és a munkaidő aránytalanul nagy leszállításában keresendő. Az elnök ezzel szemben szükségesnek látta precizizálni, hogy itt tulajdonképpen két különböző kérdéssről van szó, az általános, világszerte mutatózó drágaságról s a relativ magyarországi drágaságról, amelyet helytelen vámpolitikai és egyéb adminisztratív intézkedések idéztek elő. Ezek között legfontosabb a keleti határ elzárása az állatbehozatal elől. Igazolja, hogy ennek a határozatnak feoldása lehetséges is és czél szerű is, mert egyrészt a szerződési nehézségek nem állanak útjában, másrészt pedig a húsárak csökkenése és a magyar állatállomány kiegészítése csak s szabad forgalom révén érhető el. Ezért keltet az Iparegyesületnek ismeretes álláspontjára helyezkedni és a határ megnyitását kérni.

A Ganz-gyár és a Danubius-gyár fuziója. Az utóbbi időben ismételtelen fölmerült az a hír, hogy a Ganz és Társa Vasöntő és Gépgyár R.-T. és a Danubius Hajó- és Gépgyár R.-T. fuzionálni fognak. Mindkét részvénytársaságnak alapítója ugyanis a Hitelbank (a Danubiusé még a Leszámitolóbank) s eddig is volt közöttük bizonyos érdek-közösség azáltal, hogy bizonyos cikkeknek csak egymásnál készítették. Most, ugy látszik, ez az érdek-közösség erősebben is kifejezésre fog jutni, bár a fuziót valószínűnek nem tartjuk. E hírekre azonban mindkét társaság részvényei tetemesen emelkedtek a tőzsdén.

A szajol-aradi vonal forgalma évről-évre erősen emelkedik anélkül, hogy a forgalom lebonyolítását könnyebbé lehetne tenni. A vonalon a jelenlegi menetrend szerint tíz gyors- és személyvonat s harminczkét tehervonat közledek. A menetrend szerint 42 vonat forgalmának lebonyolítása az esős őszi szállítási évad alatt — amidőn gyakran másodrészt tehervonatok is közlekednek — azért jár nehézséggel, mert a 34-36 perc menetidővel járó tehervonatoknál, két vonat keresztelésének lebonyolítására 1 óránál hosszabb idő szükséges, aminek az a következménye, hogy egyes vonatokat, a gyors- és személyvonatok keresztelése és meg-előzése czéljából vagy Pusztapón, vagy Mezőtúron, vagy egyidejűleg mindkét állomáson hosszabb ideig vissza kell tartani. Ez pedig nemcsak a vonatok késését idézi elő, de a két állomáson gyakran oly bonyolult forgalmi helyzetet teremt, amelyben a forgalom biztonságát megóvni igen nehéz. Egyelőre úgy segítenek a bajon, hogy Pusztapó és Mezőtúr között 212.000 korona költséggel kiterőt építenek. A kiterő csak részben fogja csökkenteni a forgalom nehézségeit. Ki kell építeni a szajol-aradi vonal második vágányát is. A tervezett Pusztapó és Mezőtúr közötti kiterő felvételi épületet és kettős őrbázakat csak ideig-

lenes jellegűnek tervezik, mert ha a szajol—aradi vonalon elkészül a második vágány, a kiterőt megszüntetik.

**Az Országos Vasutas Takarékpénztár töké-
emelése.** Ismeretes, hogy az Országos Magyar Vas-
utas Takarékpénztár igazgatósága elhatározta,
hogy egy millió koronát kitévő alaptőkéjét két
millió koronára emeli fel. Ez ügyben a társaság
igazgatósága már hivatalos kommuniké is tett
közé azzal, hogy a tökéemelés ügyében legközelebb
rendkívüli közgyűlést hív egybe. A tökéemeléssel
kapcsolatosan most arról értesülünk, hogy az az
egy millió korona, amelyvel felemelni óhajtják
az alaptőkét, egyelőre még nincsen biztosítva. A
társaság igazgatóságának az a terve, hogy ezt az
egy milliót a vasutasok körében fogja elhelyezni,
azzal az indoklással, hogy ez a tőke amúgy is a
— vasutasok rendelkezésére áll. Ez ügyben külön-
ben a Magyar Királyi Államvasutak Nyugdíjgye-
sületéhez is fordultak azzal a kéréssel, hogy a
nyugdíjintézet vegye át ennek a mostan kibocsá-
tandó egy millió koronának a — felét. A nyugdíj-
intézet legutóbbi ülésén foglalkozott is ezzel a ké-
réssel, azonban azt mint meg nem felelőt elutasít-
totta. Hogy ezek után meg fogják-e tartani a
rendkívüli közgyűlést, az kérdéses.

Gyáralapítások és gyárkibővitések. A londoni
Frank Tatham Ltd. cég Győrött csipkegyárat szándé-
kozik létesíteni. Győr város a vállalatnak azzal a ki-
kötéssel, hogy a gyárat a vállalkozó cég az átadástól
számított egy éven belül tartozik megnyitni, továbbá,
hogy a gyár detailban, közvetlenül a fogyasztóknak
nem árusíthat, nagyobb területet és 15 évi adómentes-
séget biztosított. — Nagyváradon gipszgyárat szándé-
koznak létesíteni. E célból a várostól a szokásosnál
nagyobb kedvezményeket kértek. A városi tanács elha-
tározta, hogy a kedvezmények befektetéseiket és terveiket
részletezve benutadják a tanácsnak. — Ozveggyárát
Wesselényi Béláné Zsibón köedénygyárat épített. —
Erdélyrészi szövőgyár, Bernhardt Tivadar és társai be-
téli társaság cég alatt Kolozsvár város és a kolozsvári
Mezőgazdasági bank és takarékpénztár r. t. támoga-
tásával új szövőgyár létesült Kolozsvárott 100 ezer ko-
rona tövél, melyhez a város 20.000 koronával, a nevezett
pénztintézet pedig 40.000 koronával járult hozzá. — A
Rimaszombati Kereskedelmi Bank Rimaszombaton gép-
gyárat létesített, hol elsősorban nagyobb mezőgazdasági
gépek javításával foglalkoznak. — Brassóban új me-
chanikai csipkegyár létesült. — A Kollerich-gyárat ki-
bővítik. A cég Márton-uteza telepéhez egy nagy, mo-
dern Schedtermet és egy kétemeletes gyárépületoldale-
ket épített. — A Fejvidék egyik legjelentékenyebb ipar-
vállalatát, a szepesváraljai Villamos forrasztások gyárat
kibővítik.

Az Országos Iparbank a nemzetiségi vidékeken.
Ismeretes, hogy a legtulzóbb pánszláv bankok
egyike, a prágai Ziwonostenka Banka Budapesten
Országos Iparbank címmel fiókintézetet alapított
a célból, hogy nyílt és titkos működését minél sza-
badabban folytathassa. Már akkor, mikor a Ziwno-

stenka magyar alapításának terve először fölme-
rült, rámutattunk arra, hogy a Ziwonostenka ismer-
etes multja után ez az alapítás valóságos merény-
let a magyar piac ellen. Hiszen még élénk emlé-
kezetben van az 1907-iki krízis, amikor a Ziwno-
stenka magyar ügyfeleinek nyolcvan százalékát
minden ok nélkül tönkre tette. A többi pénztintézet
a legnagyobb méltányossággal kezelte az önhibájuk-
on kívül bajba került adósok ügyét, a Ziwonostenka
pedig valósággal belekergetett száz meg száz kis
existenciákat a csődbe. Azóta országsszerte valóság-
gal fáznak a magyar üzleti körök ettől az intézet-
től, mely magyarellenés mivoltából nem is csinál
titkot, hiszen az Országos Iparbank című fiókját
is csupa cseh tisztviselével tömte meg. Ez a hang-
zatos magyar névvel bíró intézet már meg is kezdte
a — nemzetiségi munkát Budapesten. Arról értesü-
lünk ugyanis, hogy az összes nemzetiségi, különösen
az erdélyi oláh pénztintézetekhez (amelyek eddig
nem tartottak vele) körlevelet intézett, amely-
ben igen előnyös feltételek mellett ajánlott ügy-
leteinek lebonyolítására. Szóval a Ziwonostenka nem
elégzik meg az amúgy is hatalmában lévő tót pénz-
intézetekkel. Neki az összes magyarországi nemzet-
iségi bankok kellenek, hogy annál hatékonyabban
támadhassa a periferiákon levő magyarságot, ami
minden nemzetiségi bank legveszedelmesebb fegy-
vere.

Orvosok és a betegpénztár. Temesvárról je-
lentik: A közigazgatási bizottság ülése helyesléleg
tudomásul vette az alispán azon jelentését, hogy
a járási községi és körorvosok nem lehetnek a
munkásbiztosító pénztár esküt tett külön fegyelmi
szabályzat rendelkezései alá tartozó tagjai. Elisme-
rését fejezte ki a bizottság Ferenczy Sándor alispán-
nak, valamint a főorvosnak, a járási főbíráknak és
a községi előljáróságoknak a kolera elleni óvinté-
zkedések hathatós végrehajtásáért.

A szerbiai husbehozatal. Hieronymi Károly
Kereskedelemügyi miniszter ma terjesztette a kép-
viselőház elé a szerb kereskedelmi szerződés beczi-
kelyezésére vonatkozó törvényjavaslatot. A törvény-
javaslat tartalma eléggé ismeretes, mindazáltal
nem érdekelten a szerződéshez mellékelte s az állat-
forgalomra vonatkozó megállapodások ismertetése.
Ezek a megállapodások a következők:

Amíg Szerbia a keleti marhavészől mentes és
amíg ott egyéb, hivatalból kimutatandó veszedelmes
járványok nem uralkodnak fenyegető mértékben,
illetve amíg valamely ilyen járvány Szerbiából
Ausztriába vagy Magyarországra be nem hurcol-
tatott, a vészmentes területekről szerbiai száрма-
zásu egészséges szarvasmarhák és sertések az osz-
trák-magyar monarchia két államának területeire
a következő feltételek alatt lesznek hozhatók: a)

az állatoknak marhalevelekkel kell ellátva lenniök,
amelyek annak az állami állatorvosi igazolását tar-
talmazzák, hogy az állatok szerbiai származásuk
és egészségesek. Ezenfelül tanusítani kell, hogy a
származási terület minden olyan, hivatalból kimu-
tatandó betegségtől mentes, mely az illető állat-
fajra átragadhat; b) az állatokat a kellő berende-
zésekkel ellátott, szerb területen közvetlenül a ha-
tár mellett fekvő közvágóhidakra kell szállítani.
Ugyanott ezeknek az állatoknak a levágás előtt és
a levágás után a szerződő felek állatorvosi által
meg kell vizsgáltatniok. Ha az élőállatok gyanut-
lanoknak találtattak, a levágást a vágóhidra való
behozatal után mielőbb foganatosítani kell; c)
ezeknek az állatoknak gyanutlanoknak talált húsát
a vágóhidról csak friss állapotban az egyetértőleg
kijelölendő nagyobb fogyasztási helyekre és pedig
vagy ólomzárolt vasuti kocsikban közvetlenül, vagy
hajókon ellenőrzés alatt a legközelebbi belépő áll-
omásig és onnan közvetlenül, ólomzárolt vasuti ko-
csikban szabad szállítani; d) a behozott hus a ren-
deltetési helyen az ott érvényben levő vagy később
kiadandó törvényes egészségügyi szabályzatok alá
esik, amelyek az ott piacra hozott belföldi husra
nézve szintén érvényesek; e) a levágott sertések
szalonnástól vagy szalonna nélkül, a szarvasmarhák
pedig az illető fogyasztási helyeken megkívánt alak-
ban hozhatók be; f) az állatoknak a kereskedelmi
szerződés B melléklete szerint foganatosítandó el-
vámolása az illető vágóhidakon a levágás előtt fog-
történni; g) az ilyen módon Szerbiából évenként
behozható szarvasmarhák és sertések összmennyi-
sége 15.000, illetve 50.000 darabot meg nem ha-
ladhat.

Magyar Bortermelő Társaság Bécsben. E
címmel Bécsben egy vállalat alakult, amely cég
a Magyarországon bérelt és még ezentul bérlendő
szőlők borait fogja forgalomba hozni. A cél nem
rossz. Baj csak az, hogy a vállalat mindössze csak
23.000 korona alptőkével alakult meg. Ez pedig
édes-kevés.

Az „Anker” biztosító forgalma. Az „Anker”
élet- és járadék-biztosító-társaság (Magyarországi igaz-
gatóság, Budapest, VI., Anker-palota.) 1910. október
havában benyújtott a társaságnál 858 ajánlat
6.522.307 koron biztosított összegre és kiállított 787
kötvény 5.869.763 K összegre. Díjak fejében bevett a
társaság 1.663.845 K-át, elérés és elhalálozás folytán ki-
fizetett 642.268 K-át. A január—októberi 10 havi idő-
szak alatt benyújtott 10265 ajánlat 78.275.750 K-ra
és kiállított 9226 kötvény 68.924.104 K-ra. Ugyan-
ezen időszakban 18.876.032 K-át vételezett be a társa-
ság, elérés és halálesetek folytán pedig 15.180.151 K-át
fizetett ki. A társaság vagyona 1909. december 31-én
185 millió korona, biztosítási állomány 573 millió K,
hájalozások és esedékessé vált elérési biztosítások foly-
tán a társaság fennállása óta 379 millió koronát fizet-
tetett ki.

Sorsolás. Bécsből jelentik: A 3%-os osztrák
földhitelsorsjegyek (első emisszió 1880.) húzásánál
a 90.000 koronás főnyereményt a 2451—86, 4000
koronát a 1338—3, 2—2000 koronát a 1390—8 és
2590—49 számú sorsjegyek nyertek.

VALÓDI PALMA- KAUCSUKSAROK-VERS:

*A hős Achillesnek, — mint a fáma tartja, —
A sarok volt mindig az Achilles sarka.
Védte volna a sarkát, állta voln' a harcot,
Ha vett volna egy pár Palma-kaucsuk sarkot,
Páris álnok nyíla már sarkához nem férne,
Szegény jó Achilles! Tán még most is élne.*

Heti műsor:

November hó	Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Várszínház	Vigszínház	Magyar Színház	Király-Színház	Fővárosi Város- ligeti Színház	Uránia	Hangversenyek
18 Péntek	III. Rikhard	Walkür	Királyfogás	Benlemens k. a. házassága	Karenin Anna	Czigányszerelem	Az aranyember	A haditengerészet	Kamarazene (H.) Casals-Szanthó (H.) Zenepalota
19 Szombat	A balga szüz	Sába királynője	Sötétség	A testőr	Orvosok	Czigányszerelem	Róbert és Bertram	Az Országos Szin- művészeti Akadémia előadása.	—
20 Vasárnap este:	délután: Az ember tragédiája este: A balga szüz	György barát	—	A kormánybiztos A testőr	A koncert Egy test, egy lélek	Luxemburg grófja Czigányszerelem	Don Juan halnagya Róbert és Bertram	—	Linz Jenő (H.) Royal

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonatőzsde.

Budapest, november 16.

A készáruipiaczon ma kedvtelen volt a hangulat. Mérsékelt kínálattal szemben a malmok tartózkodók voltak és rossz árakat ígértek. Mivel másrészt az eladók sem erőltették a dolgot, korlátozt maradt a forgalom, mindössze mintegy 17.000 q buza kelt el változatlan tegnapi áron. A legdrágább eladási ár 11.30 korona volt 79.5 kilós tiszavidéki buzáért, a legolcsóbb pedig 10.87 és fél korona 76.5 kilós felsőmagyarországi buzáért. Egyéb gabonaneműek közül a rozs és a zab változatlan, a tengeri 2 és fél fillérrel drágább. Forgalomba került 2000 q rozs 7.55-7.65 koronás áron, 300 q zab 8.10-8.20 koronás áron és 100 q új tengeri 5.40 koronás áron kocsi rakva. A határidőpiacon a mai üzlet megkezdése nagy meglepetést okozott, mert arra való tekintettel, hogy a tengerentuli tőzsdék egy ézentig terjedő magasabb jegyzéseket küldtek, mindenki azt hitte, hogy az áprilisi buza legalább 11 koronán fog indulni és a forgalom folyamán még tovább fog emelkedni. Azonban minden várakozás ellenére nem így történt. A kontremén, - hogy honnan szedte ez erre való ösztönzést, azt ő tudja, - mindjárt megnyitáskor igen sürgős kínálattal lépett fel és ezért csak a tegnapi zárlat jegyzéseivel nyílt meg az üzlet és kezdetben csekélységgel még vissza is szorultak az árfolyamok. Később megcsappant ugyan a sürgős kínálat és a vételkedv is javult kissé, de ez már csak kevéssel tudta a jegyzéseket feljavítani. Zárlat felé újra gyöngült kissé az iránzat és pár fillérrel újra visszaszorultak az árfolyamok. Az áprilisi buza 10.91 koronán indult, előbb 10.92 és 10.90 között ingadozott, aztán 10.95-ig javult, majd ismét 10.90-ig gyöngült és zárlatkor 10.91 koronán maradt. Kifejezetten szilárd volt ma az októberi buza, amely ezikk 10.28 koronán indulva, 10.39-ig szűkített fel és zárlatkor 10.35 koronán maradt. A tegnapi zárlatához viszonyítva, végeredményképen ma az áprilisi buza egy fillérrel, a májusi buza hat fillérrel, az áprilisi rozs egy fillérrel, az áprilisi zab szintén egy fillérrel, a májusi tengeri négy fillérrel emelkedett.

A készáruüzlet jegyzéke a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	kilós	Ára 100 q.	kilós	Ára 100 q.
Tiszavidéki	75	21.55-21.75	79	21.80-22.20
"	76	21.55-21.75	80	21.80-22.25
"	77	21.70-22.05	81	21.85-22.30
"	78	21.75-22.10	82	21.90-22.35
Fejérmegyei	75	21.45-21.65	79	21.70-22.10
"	76	21.45-21.65	80	21.80-22.10
"	77	21.60-21.85	81	21.85-22.15
"	78	21.65-21.90	82	21.90-22.20
Festvidéki	75	21.55-21.75	79	21.75-22.10
"	76	21.55-21.75	80	21.85-22.15
"	77	21.65-21.85	81	21.90-22.20
"	78	21.70-21.95	82	21.95-22.25
Lászlói	75	21.55-21.75	79	21.80-22.15
"	76	21.55-21.75	80	21.85-22.20
"	77	21.65-21.95	81	21.90-22.25
"	78	21.70-22.00	82	21.95-22.30
Bácskai	75	21.60-21.80	79	21.80-22.20
"	76	21.60-21.80	80	21.85-22.25
"	77	21.70-22.05	81	21.90-22.30
"	78	21.75-22.10	82	21.95-22.35
Rozs I-rendű új		15.55-15.65		
közepminőségű új		16.30-15.45		
Árpa I-rendű új		14.-14.50		
II-rendű új		13.50-13.90		
Zab I-rendű új		16.60-17.-		
II-rendű új		16.20-16.50		
Tengeri I-rendű ó		13.50-13.70		
új		10.20-10.60		

Kötöttet:

Buza. Tiszavidéki: 500 q 80 k 22.55 K, 200 q 79.5 k 22.60 K, 200 q 79.5 k 22.40 K, 300 q 79 k 22.30 K, 100 q 79 k 22.50 K, 200 q 79 k 22.60 K, 500 q 79.5 k 22.60 K, 300 q 79 k 22.30 K felső.

Fejérmegyei: 100 q 79 k 22.55 K, 3000 q 77.5 k 22.35 K, 500 q 77 k 21.90 K.

Felsőmagyar: 200 q 77.5 k 21.85 K, 3000 q 76.5 k 22.10 K, 100 q 76.5 k 21.65 K.

Pestvidéki: 100 q 79 k 22.30 K, 100 q 79 k 22.30 K, 100 q 79 k 22.30 K, 100 q 78 k 22.40 K, 100 q 78 k 22.20 K, 200 q 76.5 k 21.85 K, 135 q

76.5 k 21.70 K rozsos, 200 q 76 k 21.80 K, 100 q 75.5 k 21.70 K.

Bácskai: 1500 q 76 k 22.- K, 2500 q 75.5 k 21.90 K.

Bihari: 100 q 77.5 k 22.10 K.

Rozs: 200 q 15.10 K pp., 200 q 15.40 K pp., 800 q 15.30 K pp., 200 q 15.25 K pp., 1200 q 15.25 K pp.

Zab: 100 q 16.20 K kpf, 150 q 16.40 K kpf.

Új tengeri: 100 q 10.80 K ab Bpest kocsiira.

A határidőpiacon kötöttet:

Délelőtt:

Előforduló kötések (100 kg.-kint) 1910-re:

Buza áprilsra	21.82-84-80-80-80
Buza májusra	21.58-66-66-66-66
Buza októberre	20.56-54-78-72
Rozs áprilsra	15.74-78
Rozs októberre	15.30-26-88
Tengeri májusra	11.0-18-88-28
Zab áprilsra	16.62-64-60-66-58

7 óra 30 percet kezdve záruka:

Buza áprilsra	21.82-21.84
Buza májusra	21.58-21.58
Buza októberre	20.70-20.72
Rozs áprilsra	15.76-15.78
Rozs októberre	15.36-15.38
Tengeri májusra 1911-re	11.26-11.28
Zab áprilsra	16.56-16.58

Budapesti gabonaforgalom.

1910. nov. 14-től 1910. nov. 15-ig.

	Erkezett	Elszállított	méter mázsá
Buza	56125	8996	
Rozs	1423	8000	
Árpa	2.94		
Zab	8159	12114	
Tengeri	3780		
Liszt	1686	18097	
Korpa		8625	

Kimutatás

a hazai nyilvános áruraktárak és szövetségi gabonáraktárak gabona és őrlemény forgalmáról és készleteiről

1910. november 5-től november 12-ig.

A forgalom és készletek részletezése	Buza	Rozs	Árpa	Zab	Tengeri	Liszt	Korpa
I. Készlet és forgalom.							
Készlet 1910. nov. 5-én.	591440	215629	228630	289866	146472	12360	17360
1910. nov. 6. nov. 12.	50166	6457	19188	22845	6222	4585	1153
1910. nov. 5. nov. 12.	70239	7791	24865	15657	21462	4172	71
Készlet 1910. nov. 12-én.	571367	214295	207923	296554	133282	12773	18442

II. Az 1910. november hó 12-én megállapított készletek részletezése.

A) Nyilvános áruraktárak	Buza	Rozs	Árpa	Zab	Tengeri	Liszt	Korpa
Baja	264	4833		53020	279	165	
Bács	29184	1990	389	22088	97508		
Berettyóújfalú	4225	6581	19.9	76	225		
Békéscsaba	15884	689	1878	2182	1595	3400	
Brassó	8715	2507	8757	17.39	1511		
Budapest	147439	29528	29917	114295	6950	37	6404
Csáktornya	8765	4658	11	5019	6389	14	
Czegled	3-2-6	21945	1472	1192	10		
Debreczen	28584	5641	1562	64			
Déaványa	13785	4394	6459	932	113		1554
Erményfalva	1902	12709	81	1168	505		
Fiume		2548	18623		3161		
Győr		432	96	786	211		
Kába	13884	492	96	786	211		
Karczag	94.1	107	18.9	375	65		80
Kassa	89.7	7.03	10291	225.5	244	551	12.5
Kisújszállás	8.008	1222	917	1.8	81		
Kisvárd	9297	14263	1090	578			90
Kolozsvár	220.9	1785	1.95	23.0	272	645	
Maroslúdas	536	1260	5362	5875	97	14	
Marosvásárhely	111	7	672	1688		398	
Mátészalka	1146	7101	365	3294	71		
Mezőkaszony	3415	3.0		2929	150		200
Mezőtúr	34899	948	2143	1.6	50		
Miskolc	1071	471	16501	3510	856	820	147
Nagybecskerek	42915	8.9	12	7356	1057		
Nagykanizsa	9410	5981	4.474	3574	3965		
Nagykároly	8772	22947	918	3812			
Nagyszalonta	22138	5.25	18	6872	483		4249
Nagyzeben	1495	1960	117	5190	192		
Nagy-Várud	15268	4000	5144	1443	99	595	2615
Nyíregyháza		508	35	13268	528		
Nyitra		418	101		106	1143	215
Páncsova		895	196	28941	1124	648	2655
Pozsony		10424	58	1.68	471	89	9
Szatmárnémeti							
Szeged							
Szucsoszló	11636	675	4498	98			
Szombathely	2.5	293	11433	3904		585	498
Temesvár							
Versecz	22602	338	448	2054	892	241	160
Észék							
Sziszek	592		1538	9510	6158	1354	
Zágráb							
Zimony							
B) Szövetségi gabonáraktárak	1896	1637	2854	164	50	206	175

Értéktőzsde.

Az elötőzsde iránya nyugodt volt, mert a külföldi jelentés nem buzdított. A nemzetközi értékek alig változtak és tartósan zárultak. A helyi piacon

a városi villamos részvény egy itteni bizományos vásárlásai folytán 3-4 koronával emelkedett, a többi érték csak kisebb mértékben javult. A készáruipiac szilárd volt. Délben a nemzetközi piac forgalma pangott, mert Berlinből, az ottani ünnep miatt a tőzsde zárva lévén, jelentés nem érkezett. A helyi piacon a Leszámitoló és a városi villamos részvényt tovább favorizálták, a többi keveset változott. A készáruipiac élénk volt, a Ganz tetemesen emelkedett.

Az elötőzsdén kötöttet: Osztrák hitel 663.75-664, Magyar hitel 849.50-850, Jelzálogbank 496.50, Osztrák-magyar államvasut 747.50-743.50, Városi villamosvasut részvény 393.50-396.50, Közuti villamosvasut részvény 742.50-743.50, Hazai takarékrészvény új 17.060, Hazai bank 743-743.50, Agrárbank 510.50-511, Fonciére 460, Drasche 641-645, Beocsini 728.50-731, Danubius 496-502, Magyar vilamosági 443, Ganz-gyár 3890-3915, Légszergyár 1555, Atlantika 311-312.

A déli tőzsdén kötöttet: Osztrák hitel 664-663.75, Magyar hitel 850.25-849.50, Leszámitolóbank 593-596.50, Jelzálogbank 495.50-496.50, Rimamurányi vasmű 678-678.50, Osztrák-magyar államvasut 748, Városi villamosvasut 397-395.50, Közuti villamosvasut 742.50, Magyar bankrészvény 745.50-743, Agrárbank 511.50, Athenaeum 352-354, Czementgyár elsőbbségi részvény 330.50, Beocsini 729-730, Ganz-féle vasöntő részvény 3930-4000, Danubius hajógyár részvény 502-508, Légszergyár 1500-1505, Ujjaki téglagyár 430-438.

Utótőzsde kissé lánghabb volt. Az árfolyamok azonban alig változtak. Záródot osztrák hitel 663.75, Magyar hitel 849.50, Leszámitoló 595, Jelzálog 495, Rimamurányi 677, Városi 395.50, Közuti 742.75.

Gyomorfájdalmakat enyhít!

Rögtöni hatás mutatkozik gyomorgörcs, gyomorhurut, kólika, eszmőr, étvágytalanság, bőfűgés, telivódás, rosszullet, kimerültség, hányinger, kellemetlen szájíz, oldalszurás, láz és migrén stb. hasonló bajnál, ha

„Novicum“ székelyhavasi gyomorke-serű honiszert használja. Kapható a készletben!

KÁRPÁTI JÓZSEF
Arkos-Sepsiszentgyörgy 5. szám.

Egy nagy üveg ára 2 kor. Egy közép üveg 1 kor. 20 fill. és egy kis üveg 60 fill. Postán legkevesebbet küld 3 nagy, 5 közép vagy 10 kis üveget 6 kor. utánvét mellett a készítő vagy a Magyarországi főraktár: Balla Sándor „Hunnia“ gyógyszerháza Budapest, VII / 1, Erzsébet-körút 56. szám.

Bécsi gabonatőzsde.

Bécs, november 16. (Saját tudósítónktól.) Tekintettel a szilárdabb amerikai árjegyzésekre, a terménytőzsde szilárd irányzattal indult és az eladók buza és magyar zab árát 5. osztrák zabát 10 fillérrel drágították, rozs, árpa és tengeri tartott.

Jegyzetett buza: Tiszavidéki 11.50-12, bánáti 11-11.60, székesfehérvári 11.05-11.55, mosoni és győri 11-11.60, felsőmagyarországi 11-11.50, délviasuti 10.95-11.30, marchfeldi 10.80-11.15.

Rozs: Felsőmagyarországi 8.10-8.30, csepeli 8.05-8.25, pestmegyei 8.15-8.30, délviasuti és külföldi magyarországi 8.05-8.25, ausztriai 8.10-8.30.

Árpa: Morvaországi 8.85-9.55, marchfeldi 8.25-8.50, bécsvidéki 8-8.60, felsőmagyarországi 7.50-9.50, csepeli 7.80-9, győri 7.75-8.75, délviasuti 7.75-8.85, maláta 7.55-7.95, takarmány 7.16-7.50.

Magyar tengeri 7.30-7.50, új 7.75-8.15.

Magyar zab 8.50-9 válogatott 8.90-9.30, cseh-országi 8.00-8.90.

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, november 16. A külföldi szilárd árjegyzések hatása alatt az elötőzsde szilárd irányzattal nyílt meg, egyes értékekben nagyobb forgalom fejlődött ki, Union Laenderbank és alpesi értékek jelentékenyen emelkedtek. Dunagőzhajózási részvények is élénkek voltak, egyes építkezési értékek iránt érdeklődés mutatkozott. A déli tőzsde megnyitáskor alpesi részvények ismét élénkültek és javultak, egyébként a piac nyugodt volt. A forgalom későbbi során a vezetőértékek irányzata nyugodt maradt, árfolyamuk változatlan. Korlátok közt általános építkezési értékek ismét emelkedtek.

10 óra 45 perczkor: Osztrák hitel 663.75, Magyar hitel 849, Laenderbank 529.50, Union 631, Államvasut 749, Délivasut 115.50, Alpezi 759, Rimamurányi 677.50, Skoda 399, Török sorsjegy 259.50, Dunagőzhajózás 1196, Általános építkezési társaság 336.

1 óra 30 perczkor: Osztrák hitel 663.50, Magyar hitel 848.50, Anglo 315.50, Bankverein 553.50, Osztrák Földhitelintézet 1276, Laenderbank 529.50, Union 630.50, Magyar Jelzáloghitelbank 497.50, Államvasut 749, Délivasut 115.75, Dunagőzhajózás 1188, Alpezi 759.50, Rimamurányi 678, Orosz járadék 103.85, Török sorsjegy 255, Általános építkezési társaság 339, Skoda 400.

EICS, nov. 16. (Magyar értékek zárata). 4 százalékos arany-járadék 111.15, Tiszai és szegedi kölcsön, sorsjegy 158.25, Magyar hitelbank részvény 84.50, Magyar leszámítoló és váltó részvény 593, Rimamurányi 676, Magyar cukoripar, Adria hajózási részvénytársaság, Magyar koronajáradék 91.55, 4 százalékos magyar földterem. kötvény 82.10, Magyar nyerem.-kölcs. sorsjegy 22.50, Kassa-Oderbergi Vasútrészv. —, Magyar jelzálogbank 494, Magyar kereskedelmi bank —.

EICS, nov. 16. (Osztrák értékek zárata). 4,2 százalékos papír-járadék 93.10, 4 százalékos osztrák arany-járadék 116.56, 1860-as sorsjegy 166, Osztrák hitel-sorsjegy —, Angol-osztrák bankrészvény 316.25, Bécsi Bankverein 522, Osztrák magyar bank 1881, Déli vasut 115.10, Dunagőzhajózási r. t. 1188, Dohány-részv. 364, Cs. k. arany (vert) 11.87, Német bankv. 117.63, Osztr. Lloyd 578, 4,2 száz. ezüst jár. 93.10—96.60, Osztr. koronajáradék 92.05, 1864-es sorsj. —, Osztrák hitelintézeti részvény 662.90, Union-Bank 629.75, Osztrák Länderbank 528, Osztrák-magyar államvasut 748, Elbavölgyi vasut —, Alpezi részvény 788.26, 20 irankos 13, Londoni váltóár 241, Lipótkohó 536, Török sorsjegy 254.35.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, nov. 16. Zárlat. (Saját tudósítónktól. Zárlatkor jegyeztetik: 4,2 százalékos papír-járadék —, 4 százalékos osztrák arany-járadék 98.40, osztrák hitelrészvény —, Déli vasut 21.70, orosz bankjegyek 217, 4 százalékos új orosz kölcsön 94.40, Disconto Commandit 191.10, Dinamittruszt 187.60, Harpenit 17.90, Unifikált török járadék 92.20, 4,2 százalékos ezüst jár. 92.90, 4 százalékos magyar arany-járadék 93.40, Magyar koronajáradék 91.60, Osztrák-magyar államvasut —, Bécsi váltóár 849.25, Olasz járadék —, Alt. villamos-sági Edison 267.20, Gelsenkirchener 213.20, Laurakohó 171.

Frankfurt, nov. 16. Zárlat. 4,2 száz.-os papír-járadék —, 4 száz.-os osztr. ar.-jár. 98.45, Magy. ar.-jár. 93.45, Osztr. hitelint. részv. 208.60, Osztrák-magyar államvasut 159.1/8, Északnyugati vasut —, Bustiehradi vasut —, Londoni váltóár 204.60, Bécsi Bankverein 139, Villamos részvény —, 3 százalékos magyar aranykölcsön 76, 4,2 százalékos ezüst-járadék 96.45, Osztrák koronajáradék 92.95, Magyar koronajáradék —, Osztrák-magyar bank 133.70, Déli vasut részvény 22, Elbavölgyi vasut —, Bécsi váltóár 849.25, Párisi váltóár 810, Union bankrészv. 167, Alpezi részv. —.

Hamburg, nov. 16. (Zárlat). 4,2 százalékos ezüst-járadék 96.30, 1860. sorsjegy 175.75, Déli vasut 21.75, 4 százalékos arany-járadék 93.95, Osztrák hitelrészvény —, Osztrák-magyar államvasut 159.7, Olasz járadék 102.30, 4 százalékos Magyar arany-járadék 93.10.

London, nov. 16. Angol consol 78.15/16.

Páris, nov. 16. (Zárlat) 3 százalékos francia járadék 97.23, Osztr. arany-járadék 99.70, Magyar arany-járadék 96.8, 5 százalékos boigár kötvény 1896. évről —, 3 3/4 százalékos Olasz járadék 103.75, Déli vasuti elsőbbségi kötv. 281, 5 százalékos marokkói járadék 52.6, 4 százalékos 1890. román köles, 97.25, 4 százalékos amori. románjár. 1905. 91.70, 5 százalékos orosz járadék 104.65, 4 es fél százalékos 1909. orosz járadék 100, 4 százalékos spanyol jár. 93.6, 4 százalékos unifikált török jár. 90.9, Török sorsjegy 1, Török dohányrészvény 369, Osztrák földhitelintézet 185, Osztr. Länderbank 574, Magyar jelzálogbank —, Banque de Paris 18.40, Banque Ottomane 660, Osztrák-magyar államvasut —, Déli vasut —, Meridionalvasut —, Hartman gépgyár 635, Rio Tinto 17.6, Sucerie d'Égypte 76, Tula 428, Urkányi közén 167, Chartered 41.25, De Beers 452.50, East Rand 106, Jagersfontein 215.50, Trans. Land Comp. 58.50, Váltó Amsterdamra (rövid) 209.25, Váltó német piacokra (rövid) 133.37, Váltó Bécsre (rövid) 104.87, Váltó Belgiumra (rövid) 3/8, Olasz arany-váltó rövid 1/2, Váltó Svájcra (rövid) 1/2, Csekk Londonra 253, Magánkamatláb 2 1/8.

KASZNÁR NÁNDOR Magyar Világ Kávéház volt tulajdonosa még tavaly Bécsben átvett 'Grand Hotel National'-t Wien, II., Taborstrasse 13. teljesen átépítette, megújította és mintaszerűen újnan berendezte. 800 szoba, lift, villanyvilágítás, központi fűtés, a lakosztályok fürdővel ellátva, gyönyörű téli kert, zené és olvasóterem, kitűnő magyar konyha, étterem és kávéház méretekkel árak mellett áll a n. é. közönség rendelkezésére. Telefon, Interurban Villanyos összeköttetés az összes pályaudvarokkal.

Üzleti tudósítások.

Kőbányai sertés piac.

November 16. Árjegyzés. Hizott sertésárak. I. Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (párnkint 400 kilg-on felül) 140—142 fillérig, Fialat nehéz (párnkint 320 kilg-on felül) 148 fillérig, Fialat közép (párnkint 251—320 kilg.) 150 fillérig, Sertésletszám: 1910. november 14. napján volt készlet 24785 drb, 15-én elszállított 450 drb, 16-ára maradt készlet 24335 darab. A hizott sertés üzletirányzata változatlan.

Sertés-konzumvásári jelentés.

(A székesfővárosi állatvásár és közbizottság igazgatóságától.) November 16. Előző napi eladatlan maradvány 737 drb sertés, 45 drb süldő. Mai felhajtás 908 drb sertés, 38 drb süldő. Összesen 1645 drb sertés, 83 drb süldő. Eladatott 1108 drb sertés, 13 drb süldő. Mai maradvány 537 drb sertés, 70 drb süldő. Árjegyzés. Zsirtsertés. Öreg I. rendű 350 klg. felül életsúlylevonással 144—152 fillér. Fialat nehéz 300 klg. felül életsúlylevonással 152—160 fillér. Fialat közép

220—300 klg.-ig életsúlylevonással 156—166 fillér. Fialat könnyű 120 klg.-ig életsúlylevonással 164—168 fillér. Süldő belföldi elősúlyban 136—144 fillér. (Az árak minden levonás nélkül klgkint elősúlyban értendők.) A vásár irányzata közepes. Az árak változatlanok.

IDŐJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának áttekintése. Hazánkban tegnap, Erdély keleti részét kivéve, mindenütt esett. A csapadék mennyisége az ország nyugati megyéiben 15—20, a Nagyalföldön 5—10 mm., egyebütt 1—2 mm. között volt. A hőmérséklet erősen emelkedett s ismét 4—6 fok C-al a normális fölélt van. A maximum 16 fok C volt Cirkvenicében, a minimum —3 fok C volt Rozsnyón.

Prognózis a következő 24 órára: Változékony, szeles, hűvösebb idő várható, többnyire csapadékkal. (Sürgöny-prognózis: Változékony, szeles, hűvösebb, sok helyütt csapadék.)

Table with columns: Állomás, Légnyomás mm. 700 +, A hőmérséklet Celsius skálán, Szélirány & erője, Felhőzet, Csapadék mm. max., Hőmérséklet min.

Feloldó szerkesztő: FURJESZ LAJOS. Kiadó-tulajdonos: Magyar Újságkiadó Részvénytársaság. Igazgató: ERDŐS ARMANIA.

BUDAPESTI ÉRTEKTŐZSDE. Table with columns: Mai záró árfolyam, Pénz, Áru, and various market categories like Államadósság, Záloglevelek, Bankok, Gőzmalomok, Iparvállalatok, Székesfővárosi állatvásár, and Pénzmenek és váltók.

Szerkesztői üzenetek.

— Magánlevelek írására nem vállalkozunk. —
— Kéziratokat vissza nem küldünk. —

Színész. Szokatlan kérdéssel fordul hozzánk. Egyik rokonának van egy német szindarabja. — tulajdonképpen csak a darab „fötémája” van meg, — és azt kívánja, hogy adjunk valakit, aki a szindarab kidolgozását elvállalja. Sajnos, nem szolgálhatunk felvilágosítással. Szerkesztőségünkben közzétettük megtisztelő felhívását. A társulás eszméje, bár nagyon kecsesgató, meg nem változhat. Harminczhat munkatárs kapott rajta, az első hallásra... mert van-e olyan eleven író, aki ne szeretne szindarabot írni! De csakhamar családottan somfordált el valamennyi. Ugyanis, témája — „fötémája”, „melléktemája”, „alaptémája” — mind-egyiknek van... A főnehézség a kidolgozás körül kezdődik. És amint minden anya a maga gyermekét tartja a legszebbnek, a legjobbnak, a legokosabbnak, a mi kollégáink is előbb a saját témájukat akarják kidolgozni s csak ha azaz boldogultak, kernek a máséban — ha ugyan addig nem támad egy, vagy több, új darab-témájuk.

Kjegyző neje. Czegeket, elvből, nem közlünk. A fővárosi barátja a lak- és címjegyzékben, az „öszerekek” rovatában, — tucatszámra találhat olyat, aki használta ruhát vásárol.

M. J., Rétság. A III. oszt. vaskoronarend tulajdonosát, 1885. óta, semmiféle külön cím vagy jog, nem illeti meg. Azelett kérhetne a személyes nemességét.

Színész. Minden attól függ, van-e leányának tehetsége, valódi, erős tehetsége. Mert nem elég a hajlam. A legtöbb fiatal leány és legény kedvet érez a csillogó pályára, mely a lámpák fényénél olyan esábitónak mutatkozik. Nem számolnak az iszonyú nehézségekkel, küzdelmekkel, ármányokkal, bukásokkal; csak azokat látják, akiket tönjéneznak, tapsolnak, virággal árasztanak el. Ezek vajmi kevesen vannak. A pályázók kilencz-tizedrésze letörve siratja szép álmaikat, szétfeszített illúzióit. Mindenekelőtt ezzel járjenek tisztába. Ha a kisasszony csakugyan tehetséges, vétek lenne visszatartani. Ha alkalma van Budapestre jönni, mutassa be az Orsz. Színművészeti Akadémiának igazgatóságának (Rákóczi-ut, Uránia épület), ha ott biztató feleletet kapnak, a papát is könnyű lesz a tervnek megnyerni.

Cs. Mihály, M.-Visk. 1. A kisebb sorsjátékok húzásainak eredményét nem tarthatjuk evidenciában. Szíveskedjék a rendőrséghez fordulni. — 2. Intézkedünk.

J. Etuka, Nyiregyháza. Levelét kiadtuk a szakszemlézet terén jártas dolgozó társunknak, aki vasárnapi számunkban felel az „édes” kérdésre.

Színész. 1. Ez ideán minden legyező divatos. Ugy a csipkelegyező, mint a japánlegyező, sőt még a kereklegyező is. Nagyon természetes, hogy az ön legyezője, melynek fehér selymre híres művész szép tájképet festett, különösen értékes. Ha azonban a „kereszt”-ből kö-

vetkeztethetünk, úgy a kis legyezők kedveltebbek lesznek a nagyoknál. — 2. A szezon-prém — a hermelin. Nagyon drága divat és sokszor tünődünk már afelől: hol veszik azt a rengeteg hermelint, amely — tudvalevőleg — kiesike és nagyon ritka állat! Leginkább stólaalakban viselik, táskaalaku nagy muffal. A hermelin-köpeny is felette divatos. — 3. A sütes árt a hajnak, mert kiszáritja és törekenynyé teszi.

Új előfizető. 1. Tizenkétéves gyermek rendes test-sulya 33—35 kiló. — 2. Némely galandfergek borsóskás sertéshus, mások marhahus evésével jutnak az emberi belekbe. Forduljon háziorvosához. — 3. A bőrvizketeg ellen ajánlható a sósborszeszszel való bedörzsölés.

Kivonat a hivatalos lapból.

— November 16. —

Kinevezések. Az igazságügyminiszter Despotovics Döme temesvári törvényszéki, Hirsch Lipót temesrékási, Székely Péter hajduböszörményi, Vencz János tornai, Grünwald Adolf tordai járásbírói, Siposs Andor közdivásárhelyi törvényszéki, Veres Sándor czeg-lédi, Ötvös Károly fehérgyarmati járásbírói, Orbók Kálmán dévai törvényszéki, Szabó János szamosújvári, Gőzei Gyula dési, Révai Márton letenyei járásbírói, Görös József rimaszombati, Vagányi Ferenc sátor-ajkajuhelyi, Kellner Lajos budapesti kereskedelmi é. váltótörvényszéki, Braun Antal szentendre, Bartók Ger-gely pécsi járásbírói, Kollmann László lörcsei törvény-széki, Toller János mezőkövesdi, Bölcsény György kas-sai járásbírói, Weiszkopf Ede beszterezobányai, Loibl Viktor budapesti törvényszéki, Luka Virgil lu-gosi járásbírói és Makk Miklós nagyikindai tör-vényszéki inokokat addigi alkalmazásuk helyén iroda-tisztekké;

a pénzügyminiszter dr. Antal Arthur budapesti lakost ideiglenes minőségű fizetésellen pénzügyi fogal-mazóvá a veszprémi pénzügyigazgatóság; Rákosi Ferencz sepsiszentgyörgyi lakost ideiglenes minőségű díjtalan pénzügyi számgyakornokká a sepsiszentgyörgyi pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez; Kraemer János németborsáni lakost ideiglenes minőségű segélydíjas adóhivatalt gyakoronokká a németborsáni adóhivatalhoz;

a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter Góg Sándor ördögkúti gör. kel. felek. elemi iskolai tanító az ördögkúti, Smóling Sarolta gyöngyösi állami gazd-sági szaktanítónő a kispesti, Dancs Károly okleveles tanító a benei, Libsch Ottília és Koczán Gyuláné, szil. Bachó Anna okleveles tanítónőket a gyöngyösi, Lombos Albert zombori ág. ev. felekezeti tanító a zombori, Schandl Mária okleveles tanítónő az oláhlaposbányai, Anzoltuti Alajos okleveles tanító a kuptoreszkúli al- tami, továbbá Annók Margit okleveles tanítónő a ver-endini (volt határvidéki) községi, végül Fodor János telepözi gör. kath. felekezeti iskolai tanító a szá-lánuzvárosi áll. elemi népiskolához rendes tanítóká, illetőleg tanítónőkké nevezte ki.

Athelyezések. Az igazságügyminiszter Kéri István adonyi járásbírói jegyzőt a székesfehérvári járásbíróshoz;

a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter Graff Károly Stefánia oláhlaposbányai állami elemi tanítónőt a majláthfalvi állami elemi iskolához és Bernátsky Róza óteleki állami ovónőt a pozsonyi Schulpe-telepi állami ovóházhoz addigi minőségében helyezte át.

Szolgálati kirendelés. A vallás- és közoktatás-ügyi miniszter Csete Ferencz végzett bölcsészethalga-tót, ideiglenes minőségben, fizetés nélküli kir. tanfel-ügyelővégi tollnokká nevezte ki és szolgálattételre Fe-hér vármegye kir. tanfelügyelőségéhez rendelte.

Véglegesítés. A pénzügyminiszter Farkas La-jos okleveles íémmköh-mérnök, ideiglenes minőségű bá-nyagyakornokot az állami szolgálatban véglegesítette.

Névmagyarosítás. A belügyminiszter Schle-singer Ignác budapesti lakos saját, valamint Sarolta gyermeke családi nevének Szilágyira kért magyarosítá-sát megengedte.

VIZALLÁS.

nov. 15. nov. 10.		nov. 15. nov. 10.	
inn	Schärding 0.90 0.96	Tisza	M.-Szilgós 0.85 0.76
Ónna	Passau 2.95 8.19	Telekaháza	0.88 0.94
	Linz 0.20 0.87	V.-Námány	2.71 8.82
	Bécs 0.04 0.16	Tolna	4.71 4.97
	Pozsony 2.20 2.19	Tiszaújváros	5.10 5.22
	Komárom 3.40 8.40	Szolnok	5.82 5.34
	Budapest 2.88 2.88	Csongrád	5.08 4.88
	Paks 2.40 2.88	Szeged	4.84 4.83
	Mohács 3.54 3.84	T.-Becse	3.88 8.78
	Gombos 4.08 3.84	Titel	4.11 4.02
	Ujvilág 3.51 8.40	Óndova	Hódor 0.84 0.76
	Pancsova 3.88 8.84	Tapoly	Bártfa 0.80 0.40
	Orsova 3.82 8.84	Bodrog	Ladimóca 4.20 4.22
Morva	Norvafala 3.31 8.81	Sajo	Zsolca 0. — 2.47
Vág	Zalna 0.80 0.85	Hernád	H.-Németh 0.44 0.53
	Trencsén 0.72 0.75	Bereetty	Hargitta 0.05 0. —
	Szered 1.22 1.81	B.-Ujfalu	0.02 0.18
Sába	Szt.-Gothárd 0.28 0.22	Kőrös	Csúcsa 0.60 0. —
	Sárvár 0.25 0.88	N.-Várad	0.10 0.19
	Győr 2.80 2.82	Bélnyás	0.48 0.53
Órava	Varasd 1.64 1.70	Tenke	0.50 0.49
	Zákány 0.10 0.06	Guraboncs	0.58 0.63
	Barca 0.71 1. —	Borosjenő	0.08 0.20
	Eszék 2.48 2.54	Békes	0. — 8.60
Mura	M.-Szerdah. 0.70 0.78	Gyoma	4.23 4.70
Száva	Zágráb 0.88 1.10	Maros	Gy.-Fehérvár 0.28 0.40
	Sziszék 5.62 6.11	Branyicska	0.78 0.84
	Mitrovicza 5.38 5.88	Arad	0.44 0.41
	Deés 0.22 0.88	Makó	0.72 0.88
	Szatmár 1.16 1.40	Temes	Lugos 0.70 0.70
	Szatmár-N.-Majdány 0.58 0. —	Ságs	K.-Kostály 0.88 0.92
	Latorosza-Munkács 0.48 0.50		Kiszató 0.78 0.80
Laboroz	Homonna 0.25 0.30		Temesvár 0.28 0.28
Ung	Ferencesy 0. — 0. —		Becskerek 1.08 1.08

EGYETERTÉS

politikai naplap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MÁTYÁS.

GÁRDÁHUSZÁROK

— REGÉNY. —

Írta: E. SCYRION.

28

Csönd volt. A szomszédos ágyakban nyugodtan aludt a két sebestült s most már ők sem beszéltek.

Viktor arcát lassacskán pir borította el, szemjei egyre élénkebbek lettek.

— Adj vizet, — szólott.

Renaut odanyújtotta az asztalon álló poharat. A beteg fenékeig ürítette.

— Nagyon meleg van, — susogta alig hallhatóan.

Aztán ismét csönd lett, a pir mindinkább elborította a sápadt arcot. Renaut tudta az okát: itt a sebláz.

Egy fiatal orvos lépett a terembe. Megnézte a két nyugodtan alvó beteget, valamit jegyzett s aztán Viktor ágyához lépett.

— Nos, hogy érzi magát, kapitány ur? — kérdezte kedveskedve. — Ugy-e, már nincs semmi baj?

A beteg mosolygott, de révedező tekintete elárulta, hogy nem oda figyel. Talán most is a medaillont látta.

Az orvos Renauthoz fordult. Láza van. Mikor jött, jól érezte magát?

— Tudja Isten. Én nem értek hozzá, s most láttam először. Képzelteti doktor ur, hogy mennyire meglepett. Sohasem hittem volna, hogy ennyire...

— No, most már nincs baj! Ezt már ki-lábolja.

— Mindig így szokott lenni?

— Természetesen, sőt igen sokszor rosszabbul.

— Van remény felépüléséhez? Az igazat megvallva én...

— Erősen bizonyos. Egy hét múlva már

minden rendben lesz. Most kötetet fogunk cserélni.

— Akkor én megyek. Kérem, doktor, kövessen el mindent, hogy mennél hamarabb felépüljön.

Melegen kezét szorították s Renaut halk leptekekkel hagyta el a szobát.

A folyosón Mervillevel találkozott.

— Nos? — kérdezte Merville. — Ugy-e, már nincs semmi baj.

— Azt éppen nem mondhatom, — felelte Renaut. — Az igazat megvallva, bennem igen szánalmas érzést keltett, szegény fiu. Azt hiszem, hogy egyhamar nem fog felépülni.

A legkellemetlenebb a dologban, hogy nemsokára visszaindulunk s szegény fiunak még keresztül kell esni azon a rettenetes utazáson. Hidd el, ettől most már sokkal jobban félek — az sokkal nagyobb aggodalmat okoz nekem, mint a betegsége.

— Ne hidd, — szólott Merville s látszott rajta, hogy maga sem hisz benne, csak barátját akarja megnyugtanni. — Még megtörténhetik, hogy lóháton velünk együtt teszi meg az utat Párisig.

— Na, ezt nem hiszem. Szegény fiu, talán hónapokig nem fog lóra ülni.

— Szerettem volna látni, de most már nem zavarom. Minden bizonynyal fáradt.

— Most sebláza van, úgy sem beszélhetnél vele, — felelte Renaut, — legokosabb, ha most haza megyünk s megbeszéljük, hogy miképen szállíthatnák legkényelmesebben haza, szegény fiut.

— Ez még korai aggodalom, — felelte Merville. — én remélem, hogy addigra már megerősödik, hidd el, ha a lázak megszűnnek, nagyon hamar helyre jön. Aztán meg tíz napnál több van még az indulásig.

Renaut karonfogta barátját s megindultak hazafelé. A havas utca, a hideg levegő mindkettőjüket felélénkítette. A téli nap beragyogta a fehér tájat s mindkettőjük kedvet kapott egy kis sétához.

— Talán sétáljunk egyet, — szólott Renaut,

— Helyes, de akkor sokkal okosabb lenne, ha nyergeltetnénk, s kilovagolnak a mezőkre. Hitemre, nagyon kedves tájék, aztán meg te úgy sem láttad a harczeret. Majd elmagyarázok mindent; azt hiszem, ez érdekeln fog tégedet. Jó?...

— Nem bánom. Ez ugyanis szándékomban volt. Lovagoljunk ki ahhoz a malomhoz, hol a nagy tusát vívtátok a kozákokkal.

Egy negyedórába sem tellett, s már mindketten lóháton ültek s lassu ügetéssel igyekeztek elhagyni a várost. Utjuk az országúton kissé kellemetlen volt, mert minduntalan szekerészekkel, tűzerekkel gyalogosokkal s más a hadsereghez tartozó osztályokkal találkozottak. Mindnyájan Brunn felé igyekeztek. A császár már megkezdte a leg-szélső csapatok visszavonását.

— Látod, ezek milyen boldogok. Ezek mind viszont fogják látni övéiket, — szólott Merville. — Azt hiszem, jó volna letérnünk az országútról, mert itt nem lesz nyugtunk.

Mindketten átugrálták az országutat szegélyező árkot s lovaikat galoppban hajtották a kijelölt cél felé, csak úgy porzott a hó alattuk, amint a magas hórétegben gázoltak. Mentéjük meg-meglebbent s alakjuk mindinkább elenyészett a távol szürkés-gében.

Már kőszó délután volt, mikor visszaérkeztek. Jókedvűen, a hidegtől kipirult arca-za saladtak fel szobájukba. A legényeknek kiadták a parancsot, hogy mindent készítsenek elő a téafőzéshez s aztán megszabadítva magukat fészes ruháiktól, kényelmesen dőltek végig a megvetett ágyon. Pamlag nem volt a szobában, ennyi kényelem talán a parancsnoknak sem jutott, s úgy azt használták fel erre a célra, ami leginkább pótolni tudta ezt a hiányt s legmegközelítőbb illúziót keltette.

Róbert M. M.

SZÍNHÁZAK.

Csütörtök, 1910. november 17-én.

NEMZETI SZÍNHÁZ

A balga szüz.

Színmű 4 felvonásban. Írta: Henry Bataille. Fordította: Abrányi Emil.

Személyek:

De Charance herceg Gái	K. Hegyesi M.
De Charance 4. K. Hegyesi M.	
De Charance Diane Patai E.	
De Charance Gaston Dezső	
Armaury Marcel Odry	
Armauryné P. Márkus E.	
Roux Abbé Pethes	
Ketty Kelemen M.	
A herceg titkára Szőke	
Hévíz pincesz. Balassa	
Második pincesz. Sugár	
Lucy Munkácsi M.	

Kezdeté 1/8 óraker.

VÁRSZÍNHÁZ.

A kis cukros.

Vígjáték 4 felvonásban. Írta: Gavault Paul.

Kezdeté 1/8 óraker.

M. KIR. OPERAHÁZ.

György barát.

Örökéretű zenedráma 3 felvonásban. Zenéjét szerzte: Rékai Nándor. Szövegét szerzte: Tardos Viktor.

Személyek:

György barát Szemere	
Izabella Dömötör I.	
Frangepán Székelyhidy	
Rosalinda Hardy I.	
János Zsigmond Kertész	
Török Bálint Várady	
A páter Venczell	
Orvos Hegedűs	
Ali esasz Dalmoki	
Dalós diák Rozsa	
Muezzin Déri	
Castaldó Ney B.	
Papai követ Kertész	
Palotabírók Ambrusné	
N. Valent	

Kezdeté 7 óraker.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

A haditengerészet.

Kezdeté 1/8 óraker.

ROYAL ORFEUM

ERZSÉBET-KÖRÚT 31. TELEFON 110-2

!! A novemberi műsor is kitünő !!

Minden este pont 8 óraker

elsőrangú színházi és variété-előadás.

Zéró bási a legkacagtatóbb bohózat. Les Niards fantasztikus új kreációja: „At home.” The 8 Merry Marcell's angol bakák. Charles Baron liliputi állatseregletével. A palatinus lánya, operett. Azonkívül: A dalárda, a balga szüz, Huszágaság, stb. stb. Solli, Szécsi, Sarkadi, Tábori, Várjas új szöveggel. — Új kuplék, szüneti tréfák és 8 elsőrangú attrakció. Kitünő vendéglő, mérsékelt árak. Minden vasár- és ünnepnap 2 előadás, délután 3/4 óraker mérsékelt, este 8 óraker rendes helyárakkal. A téli kertben éjféli Royal-Cabaret. 40 új tánc- és ének-attrakció. Ball, mabilie, ének, táncmulatság és szingányzene hajnali 6 óráig.

Minden vasárnap délután 3/4 óraker családi délutáni előadás MÉRSEKELT HELYÁRAKKAL.

óriási „fehér” műsorral

fellép a Niard-csoport, a legképrázatosabb akrobata szám. Charles Baron liliputi állatseregletével, a 8 Marcell leány, angol énekek és táncok, az egész színtársulat és még 12 elsőrendű attrakció.

STEINHARDT MULATÓ

Rákóczi-ut 63. sz. Telefon 54-23.

Ma és mindennap! Kezdeté 1/9-óraker.

Az erényesek klubja

és

Már megint főznek.

Bohózatok. Írták Glinger és Taussig, ford. és átad. Steinhardt.

Steinhardt és Hunyadi új kuplékkal, Szőke Szakal, mint beteggyógyító orvos, csodás külföldi számok. — Vasár- és ünnepnapokon délután fél négy óraker előadás fél helyárakkal. — Éjféltől reggel 5 óráig a remek téli kertben cabarett, tánc és szingányzene, belépődíj nélkül. — Jegyek: d. e. 10-1-ig és d. u. 3-6-ig a mulatóban és egész nap a Hirsch-féle nagytársaságban Andrássy-ut 19. és a Hungária-fürdőben.

Kiváltunk

ZÁLOGBAN

levő arany- és ezüstékszereket, sorsjegyeket s szokra magasabb kölcsönt nyújtunk.

MANNHEIM SIMON ÉS FIA

Budapest, IV., Párisi-u. 5.

(Főpostával szemben.)

Fővárosi Orfeum

VI., Nagymező-utca 17. sz. Waldmann Imre igazg.

Ma csütörtökön

2 nagy előadás.

Kezdetük 1/4 és 8 óraker.

Délután mérsékelt helyárak és a

zsonglirozó fókák

fellépte. — Jegyelővétel 10-1 és 3-6 óráig

a nappali pénztárnál.

A téli kertben reggel 5 óráig VÖRÖS ELEK

ozigányzenekara hangversenyez.

Minden vasárnap, ünnepnap és csütörtökön délutáni előadás, kezdeté 1/4 óraker.

BRISTOL-szálló.

Naponta HANGVERSENY

Délután a Társalgóban. Este az Étteremben.

Szenzaciós ujdonság!

Stubnyai Fenyő Sósorszesz!

Nem szabad egy házból sem hiányoznia. — Hülséből eredő összes bántalmaknál, ugymint: reuma, csusz, köszvény, fogfájás, fejfájás stb. kitünő hatású. Hatás és jóságban fölmúlja az összes eddigi sósorszesz-készítményeket. — Kérje mindenütt a Stubnyai Fenyő Sósorszeszt. — Hat üveg rendelésnél portómentes szétküldés a készítőnél.

DETRICH ENDRE gyógyszerész, Stubnyafürdő.

Kis üveg ára 40 fillér, nagy üveg 1 korona.

Minden lőtulajdonos
csakis az általánosan használatban lévő, minden tekintetben bevált védjeggyel ellátott eredeti-H-sarkot használja.

Állandóan élse! Csúszklépés kizárva! Sikos úton az egyedüli célszerrel!

Kövécsohánál és vaskezesedőknél állandóan raklárban.

Figyelmeztetés: Csakis az eredeti-H-sarkok készítménye speciális acélból: óvakodjunk utánozó sarkoktól, melyek csekélyebb értékű anyagból készülnek s ennélfogva használhatatlanok. Bevásárlásánál figyeljünk a fenti védjegyre, mely minden egyes eredeti-H-sarkon látható.

Aki még nem kapta meg az 50-ik idényértéstitket, kérje annak bérmentes beküldését. !!

BUDAPEST, V., BÉCSI-UTCA 6. KUNZ ÁRUHÁZ

FŐNÖKÖK

cseréi eddig hiába vártak arra, hogy könnyű szerrel jussanak irógéphez.

HA FIZETNEK

havonta 30 koronát, kapnak egy elsőrendű látható írás, visszaváltós, tabulátoros, összeadó billentyűs, automatikus sorváltós, csupa acélból és vasból gyártott, rendkívül tartós, univerzál-kia-váltós

Ujlaki-irógépet.

Nem irak alá váltót és folytonosan alkalmazható írodol munkálataikban könnyen

BOLDOGULNAK.

Díjmentes bemutatás országszerte, árjegyzék ingyen és bérmentve.

UJLAKI BÉLA BUDAPEST, VII. ERZSÉBET-KÖRÚT 28.

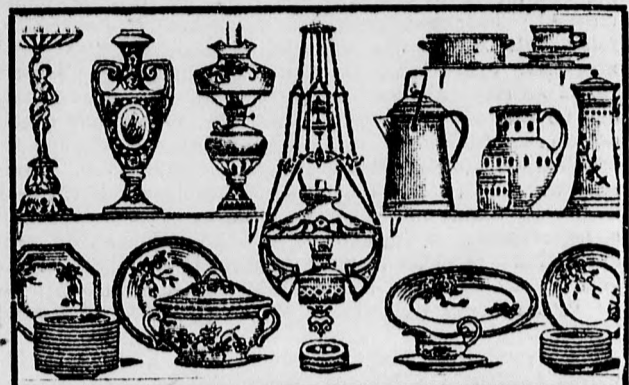
Telefon 122-60.

irógépek eladása, bérlete, cserélése, javítása. Kellékek összes rendszerű irógépekhez és sokszorosítókhöz. Elvállal irógépek leírását és sokszorosításokat jutányosan.

Vidéki képviselők kerestetn-k.

KARÁCSONYRA

200 ezer darab különféle dísz-tárgyat partiba féláron kiárúsít

Takács Porcellán-ház

Budapest, Baross-tér 4. sz.

Óriási raktár, állandóan 50 waggon választék üveg-, porcellán-áru-, vasdedény-, kelengye-nászajándék-konyha-berendezésből. Ingyen láda, ingyen csomagolás, nagyon szolid kiszolgálás. Teljes vendéglői és kávéházi berendezések, 30% engedmény.

Diszes függőlámpák 3 frttól 25 frtig.

- 6 személyes metszett és mintázott üveg-készlet csak 6 frt. 50 kr.
- 6 személyes kávé- vagy tea-készlet, modern, aranyozva és festve 2 frt. 60 kr.
- 6 személyes étkező-készlet aranyozva és festve 6 frt. 25 kr.
- 6 személyes étkező-készlet, rococo, csodaszép 8 frt. 25 kr.
- 12 személyes étkező-készlet, rococo, csodaszép modern, aranyozva és festve, 42 tányér, mindenből 2 tál 20 frt.
- Remek szép angol mosdó-készlet díszesen festve 4 frt. 50 kr.
- 12 drb legprimább kék románok farséklábos, 1/3 litertől 5 literig 3 frt. 50 kr.

Felülmúl mindent egészségi szempontból, tiszta alumínium evőeszköz, 6 kés, 6 villa, 6 kanál, 6 kávé kanál 6 frt. összesen 24 drb csak

Alumínium konyha felszerelések a legolcsóbb árban.

Porcellán-Ház

BAROSS-TÉR 4. SZ.

forduljon minden érdekfűző, ki sülyt fektet elsőrendű fajtisza anyagra.

NAGYENYED-re Gyümölcsfacsemeték

sétányiak, díszeserjék, tülevellők, kertés növények, boggyógyümölcsök stb.

Szőlőoltványok (elsőrendű áru)

Európai és amerikai sima és gyökeres vesszők. (Oktató díszjegyzék kívánatra ingyen.)

FISCHER és Tarsai

faiskolák és szőlőoltványtelepek

Árjegyzéket kérők és megrendelők szíveskedjenek „A KERT”-re hivatkozni

Szén és koks nagyban és kicsinyben Salamon Jakab és Tsa cégnél

Budapest, V., Erzsébet-tér 5. sz.

Telefonszámok: 73-96, 73-97, 73-98.

SZÍNHÁZAK.

Csütörtök, 1910. november 17-én.

VIGSZÍNHÁZ.

A kormánybiztos.
Vígjáték 3 felvonásban. Írta: Guthi Soma.
Személyek:
Góf Tályai Tanay
Fenke, a felesége Makay M.
Gábor Tapolezay
Kirá, a felesége Gazsi M.
Tóth Kelenen Szerény
Tóth Minaly H. gedus
Gáspár Barna F. Dittói
Czakó Samu V. Drey

Kezdete 1/3 8 órakor.

KIRALY SZÍNHÁZ.

Czigányserzem
Operette 3 felvonásban. Szövegíró: Bodánszky Robert és Wagner A. M. Zenejét írta: Lehár Ferencz.
Személyek:
Deszafin Peter P. pr.
Orika, a lánya Bend ner H.
Johan Luga Baco E.
Károly Lona Fedák S.
Josi Toronyi
Halsku Jonel Toh
Károly Németh
Dimitreanu Caigo
Julesa Erdi E.
Mona Sifany

Kezdete 1/3 8 órakor.

Fővárosi Városi Színház

Nobánsvirág.

Énekes szimfónia 3 felv. írták: H. Meihac és A. Müllau. Ford. E. Lajos és Rakosy Viktor.
Zenejét szerző: Horvá.

Kezdete 1/3 8 órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Egy test, egy lélek.
Szimfónia 3 felvonásban. Írta: Kóbor Tamás.
Személyek:
Orbák Imre Góth
Aranka, a felesége G. Kertész E.
Zsuzsika Tóth I.
Czobor Oszkár Tarnai
Emma R. Gombaszögi Fr.
Günthar Váro
Güntharmá T. Halmi M.
Gáspár Béla dr. Sebestyén
Szobaleány Béres M.

Kezdete 1/3 8 órakor.

ROYAL-ORFEUM

Esti pont 8 órakor
Legelsőrangú színházi és variété előadás.

Zéro bácsi
a legkacozgatottabb bohózat.
Les Niards
fantasztikus új kreációja: „At Home”
The 8 Merry Marvill's
angol bakfélék.
Charles Baron
lilliputi állatseregletével.
A palatinus leánya
operett.
Szalontay, Szécsy, Palásthy, Solti, Bárony, Sarkadi, Varjas, Tihanyi, Németh, Tábori stb.
Teljesen új szöveg, új kislek színpadi tréfák és 8 elsőrangú attrakció.
Minden vasár- és ünnepnap előadás délután 3/4 órakor mérsékelt, este 8 órakor rendezvényekkel.

FRIEDMAN-ORFEUM

Szerencsen-utca 35. Telefon: 4-49.

A főváros legelőkelőbb mulatóhelye.

Szenzációs családi variété műsor!

Uj! **Jaszni Berozi** Uj!
a csodás 8 éves számolóművész **Mr. Keenwood**
komikus zsonglőr.
Mr. Robinson **Chang-ih**
zeneimitátor. mesés kinal csoport
és még 10 világhírű attrakció.

Éjjel 12 órától kezdve a télikertben 15 szenzációs szám fellépte.

Kezdete este 8 órakor. Pentárnyítás 7 órakor. Jegyek előre válthatók d. e. 11-1g és d. n. 3-6g.

Vasár- és ünnepnap délután 1/4 órakor nagy előadás az egész fényes családi műsorral. Erre az előadásra földszinti jegyek ára 1 kor., páhoiyülés 2 kor.

FOLIES CAPRICE

Téli helyiségei Révay-utca 18. szám.

Írta: Leitner és Keleti. Rendező: Rott Sándor. Telefon: 11-22. Telefon: 11-22

Az előadás kezdete 1/2 8 órakor.

9/4 órakor! Ma Ujdonság!

„Csütörtök”

Bohózat 1 felvonásban. Írta: Satyr. Rendező: Rott Sándor.

Végül 11 órakor Ujdonság!

„Vaterfreuden”

Bohózat 1 felvonásban. Írta: Schmidt Berthold. Rendező: Springer Armin.

Jegyek elővételben a napnál pentárnyítás d. e. 9-1g és d. n. 3-6g. — Konti különlegességi tőzsde, Andrássy-utca 24. és Sopronyi nagytőzsdeben, Rakóczi-utca 1. szám. 12 óra után az 1-8 emeleti Casino de Parisban a világ legelső ének- és táncszámok fellépte.

? Szőnyegujdonság!
300/200 cm. napyságu nyírott Jaquard-szőnyeg elpusztíthatatlan minőségben

5 frt 80 kr.ért kapható

Szőnyeg-udvar
Király-u. 32. (az udvarban.)
Vidéki rendelések pontosan elkészítettek.

Minden szobának dísz.

Miért vesz

minden szegény és gazdag egyaránt

DIANA

sósorszeszt?

Mert a fáradt test okvetlen megkíván egy jó

masszírozást.

Mert bedörzsölés által rögtön elmúlnak a meghűléstől és megerőltetéstől keletkezett és visszamaradt fájdalmak. Például: csontfájdalom, félarc és reumatikus fejfájás, nyakszirtmerevedettség. A hátfájás, derékfájás, szaggatások, oldalszurás és nyilalás, melyek a reumatikus, csuzos és köszvényes bajokkal szorosan összefüggnek.

Mert különös előnye, hogy már a masszírozás alatt

mulnak el a leghevesebb fájdalmak.

Nagyon sokan cseppenként cukorra vagy vízbe

= veszik =

mint étvágygerjesztőt és fájdalomcsillapítót.

Munkásoknak is

kincset ér egy üveg valódi

DIANA sósorszesz

El van ismerve, hogy

szájviznek

használva, a bü-ös szájlehelet teljesen elmúlik tőle. A leghevesebb nátha egyszerű szagoltatás által eltűnik. Rekedtség egyszerű toroköblögetés által megszüntethető.

Erényi Béla

Budapest, Károly-körut 5.

(Postán legkevesebb 6 üveg szállítható utánvéti mellett.)

Minden üvegnek plombálva kell lenni.

Egy üveg DIANA-sósorszesz	Egy nagy üveg Diana-sósorszesz	Egy nagy üveg Diana-sósorszesz
44	1.10	2.20
fillér	korona	korona

Vigyázzon jól az utánzatokra, mert csak az valódi, a mely üvegen látható felülően a két szó:

DIANA-SÓSORSZESZ.

Székesfővárosi Vigadó nyilvános földszinti

Éttermei

megnyitlak. Páholy és szeparék rendelkezésre állanak a n. é. közönségnek.

TOST és MOLNÁR

Kereskedelmi-, díszítő- és táktervezete

BUDAPEST, VII. ISTVÁN-UT 50.

Elvállal ablak és erkélydíszítéseket. Kertek, parkok tervezését, alakítását, fentartását. Alkalmi és állandó díszítéseket. Téli kertek berendezését, minden szakba vágó munkát. : : : :

Telefon: 83-75. Telefon: 83-75.

Külső telep: Gyarmat-utca 25.

Elnök: Herczeg Windischgraetz Lajos.

Boraink hírneve az egész földgömbön ismeretes!

Eredetisége s fölülmulthatatlansága tette azzá!!

A legalkalmasabb s legbeesőbb

Karácsonyi és ujévi ajándék.

5 kg. postakosár:

2 palack 0.5 lit. 1904. évi zamatos szamorodni	---	---
2 " 0.5 lit. 1904. évi 3 puttonos aszu	---	K 12.---
1 " 0.5 lit. 1901. évi kiváló szamorodni, kosár	---	---
3 palack 1 lit. 1904. évi zamatos szamorodni	---	K 7.10
3 palack 0.7 lit. 1901. évi kiváló szamorodni	---	K 7.40
3 palack 0.5 lit. 1901. évi kiváló szamorodni	---	---
2 " 0.5 lit. 1901. évi 4 puttonos aszu, kosár	---	K 15.10

Ládában:

20 palack 0.7 literes 1904. évi zamatos szamorodni	K 36.---
12 palack 0.5 literes 1904. évi 3 puttonos aszu	K 40.80
12 palack 0.5 literes 1901. évi 4 puttonos kövér aszu	K 55.20

Hordóban:

60 liter 1908. évi finom tokaji asztali bor	K 60.---
60 " 1907. " " peosenye bor	K 72.---
60 " 1904. " zamatos szamorodni bor	K 90.---
60 " 1901. " kiváló szamorodni bor	K 138.---

Angol costumök és francia ruhák legizlésebb kivitelben

SZEGŐ LAJOS

IV., Kossuth Lajos-utca 8. sz.

alatt ujonnan megnyit divattermében készülnek.

TYUKIN!!

használata után nincs többé baromfivész.

1 nap alatt megszűntet mindenféle vést.

Sok számos elismerő bizonyítja, orvosi bizonyítványok igazolják e szer kitünös gét, minden gazdaembernek szüksége van rá. Ahol ezen szert használják, ott baromfivész nincs, s hosszú időre vézmentesíti a baromfiakat. **1 nap alatt megszűnteti a vést.** Minden üveghez külön használati utasítás. Egy litert tartalmazó üveg ára 4 korona. Megrendelhető a főraktárhozál:

Dr. ODOR BÉLA gyógyszerésznél:

Sürgönyozim ODOR NAGYENYED. — Naponta postacétküldés. — Szabadalmazva és törvényileg védve.

IV., Koronaherceg-
utca 18. szám.

Üzletáthelyezés.

IV., Koronaherceg-
utca 18. szám.

Perzsa-szőnyeg üzletünket

IV., Koronaherceg-utca 18. sz. alá helyez-
tük át. ::

Fióküzletünk és ügy-
nökeink nincsenek.

Kiváló
tisztelettel

Agobián és Adorján

Ezelőtt ::
Klotild-palota.

Most Férfi- és
fiuruhákban

nem titok

felöltökben, téli kabátok-
ban, valamint nagy vá-
laszték szőrmeárukban.

Heller Jakab
Budapest,
VIII. Rákóczi-ut 13.
Külön mértékosztály.

IMMUNITAS HYGIENIKUS
ÁRUHÁZ

Budapest, IV/2., Kossuth Lajos-utca 14-16.

"SANIN" (férfi övszer) a gummi-technika
legújabb vívmánya. Feltétlen
biztos és utóérhetetlen finom-
ságú gyártmány egyedül
raktára. Tucatja 6, 8 és
12 korona.

GUMMI- és hálhólyag övszerek
tucatja 2, 4, 6, 8,
10, 16 korona. —
Mindenféle betegápo-
lási cikkek. Szigorú
titoktartás.

Egyéb Képes árjegyzék ingyen.

BUTOR készpénzért és részlete.
Nem kell banknál törleszteni
és semmiféle kamat nem számít-
tatik. Háló-, eb-dlő-, uri- és
szalonberendezések, óriási vá-
laszték, egyszerű és
modern kivitelben.

FUCHS BODOG butornagykereskedő
Budapest, VII., Erzsébet-körút 32. Árjegyzék ingyen.

Nemi betegségek

alapos, gyors és gyökeres gyógyítására férfiak
nál és nőknél a foglalkozás zavarása nélkül
legjobban ajánljuk bevált lelkijámeretes és
nagy gyakorlaton alapuló gyógymódjainál fogva
Dr. GARAI szakorvos, rendelő-tervezetét
Budapest, Andrásy-ut 24.

GYÓGYIT: húgyszervi, hólyag-, nemi és bőr-
betegségeket, altesti sebeket és bujakort (syphi-
lis), az onterőzés utókövetkezményeit, magom-
lést, elgyengült férfiéret (impotencia) mindenféle
női bajokat, fehérlólyast stb. Fűzvényes gyógy-
ítás feltétele nélkül levélleg is. Titoktartás biz-
tosítva. Rendel d. a. 10-15 d. u. 4-ig, este 7-8.

"AZ ANKER"
élet- és járadék-biztosító-társaság.

:: Magyarországi Igazgatóság ::
Budapest, V. Erzsébet-tér 13.

1909. december havában benyújtott
a társaságnál 863 ajánlat 5,877.286 K
biztosított összegre és kiállított 709
kötvény 4,901.231 K összegre. Díjak
fejében bevett a társaság 1,707.017 K-át
elérés és elhalálozás folytán kifizetett
834.671 K-át. A január-decemberi 12
havi időszak alatt benyújtott 11.251
ajánlat 86,514.984 K-ra és kiállított
10.090 kötvény 76,787.084 K-ra. Ugyan-
ezen időszakban díjakért 19,331.843 K-át
vételezett be a társaság, elérés és
halálesetek folytán pedig 16,814.421 K-t
fizetett ki. A társaság vagyona 1908.
december 31-en 178 millió K, biztosít-
ási állomány 550 millió K. Halálozá-
sok és esedékessé vált elérelési biz-
tosítások folytán a társaság fenn-
állása óta 365 millió K. fizetett ki.

ÉLŐESZKÖZÖK

EZÜSTBŐL ÉS ALPACCA EZÜSTBŐL,
DISZTÁRGYAK, ALKALMI AJÁNDÉKOK
A LEGELÖNYÖSEBBEN

POLGÁR KÁLMÁN ÉKSZERTELEPÉN

BUDAPEST, VII, Erzsébet-körút 29.sz.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KIVÁLÓ GONDOT FORDITOK.
ÁRJEGYZÉK 2000 RAJZZAL BÉRMENTVE KÜLDETIK.

MAGYAR ORVOSI MŰSZERTÁR

BUDAPEST, VII-İK KERÜLET, RÁKÓCZI-UT 32-İK SZÁM, A RÓKUS-KÓRHÁZZAL SZEMBEN,
 saját érdekükben felhívja az összes sérülteket, hogy az összes kulturállamokban szabadalmazott, különösen a nyári idényben páratlan czélszerűségű kioszerélhető
 nyomlappal ellátott **MULTIFORME sérvkötők**ről prospektust kérjenek. Ezen
SÉRVKÖTŐ a legmesszebbmenő igé- **MŰLÁB** a lehető leg- **MŰKÉZ** a legkisebb **MŰFÜZŐ**
 nyeknek is megfelelő jobb kivitelben kiállításban
 Támgépek, egyenestartók, haskötők, gummihiaranyák stb. mérték szerint jótállás mellett készülnek.

HYGIENIKUS KÜLÖNLEGESSÉGEK! KÉPES ÁRJEGYZÉKET kb. 1000 ábrával, ingyen, bérmentve és diszkrétan küldünk.

EFCO

TELEFON 177-41. porosz készentélgia a legjobb, a legolcsóbb, a legtisztább, ennélfogva a legkedveltebb

FÜTŐANYAG!

Egy órai fűtés 3 fillér!

Nem piszkít
Nem porzik
100 darabonként
Súlyhiány kizárva

PONGRACZ es PONGRACZ
Budapest, VII., Erzsébet-körút 50.

Szabadalom-értékesítés.

Lőw Sámuel kereskedő és Koller Heinrich fényképész wieni lakosok

A 35288. számú és

„Készülék fényképek folytonos másolására“

ezimű magyar szabadalom tulajdonosai, magyar szabadalmuk gyakorlathatóságát céljából gyárosokkal összeköttetést keresnek. A szabadalom tulajdonosai hajlandók szabadalmukat esetleg el is adni, gyártási engedélyeket adni, vagy más a szabadalom kivételére vonatkozó megfelelő javaslatokat elfogadni. Bővebb felvilágosítással szolgál a Szabadalmakat Értékesítő Vállalat PÁSZTOI cég, Budapest, VII., Erzsébet-körút 17.

Figyelmeztetés.

Fogfájás, fogszuvasodás és kellemetlen szájszag elkerülése végett használja állandóan a Sztraka menthol fogszáppat. Ara gyógytárakban, drogériákban egy korona, 3 darabot 3 koronáért bérmentve küld Sztraka gyógyszerész Mohol/II. 28893

Parlamenti

gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola. Gépirás és magyar-német levelezés-oktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 kor. Kereskedelmi akadémiai tanárok által oktatott szaktantárgyak. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület hivatalos tanfolyama. Alapított a Markovics Iván 1863-ban. Biztos állás közvetítés. Nyitva szept. 1-től jul. 1-ig. Havonként új tanfolyamok. Tájékoztatók küld a Gabelsberger szakiskola. (Csak Liszt Ferenc-tér 10. előbb Gyár-utca 4.) Czimre vigyázzunk! — Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája írógépcégektől s más hirdetésünket utánzó újabb tanfolyamoktól független. — Telefon 64-68. Beiratások egész napon át.

Ilyen csodálatos változást idéz elő a

Kola-Dultz

a természet legjobb agy- és idegtápláléka.

Hangulat, gondolkodás, tevékenység, valamint a test minden mozgása az agyvelőtől függnek.

Bágyosság, fejfájás, levertség, kimerültség és általános testi gyöngeség a hiányzó életerő jelei. Ha Ön állandóan egészséges és vidám akar lenni, ha egészséges idegkre és jó emlékező tehetőségre vágyik, ha a munkát és fáradságot élvezetül akarja tekinteni, úgy szedjen Kola-Dultzot. Ez az idegek és agyvelő természetes tápláléka, mely egyúttal a vért javítja és fiatalítja és így erőt, életet nyújtva, a test minden szervére hat.

Kola-Dultz

Életkedvet és munkakedvet ad

és az ifjúság érzetét az egészséggel és tetterővel, melyek sikert és boldogságot eredményeznek.

Szedje egy ideig naponta a Kola-Dultzot, mely megerősíti idegeit, eltűnik minden gyöngeség és hatása alatt erősenek és egészségesnek fogja magát érezni.

Kolat orvosi tekintélyek az egész világon ajánlják és szegényházakban és idegstanatoriumokban használják.

Kérjen ingyen Kola-Dultzot!

Most alkalmat nyújtok Önnek arra, hogy idegeit megerősítse. Írjon nekem egy levelező-lapot az Ön pontos címével és én azonnal küldök ingyen és bérmentve egy csomag Kola-Dultzot, mely elegendő lesz arra, hogy megismerje hatását és méltányolni tudja kiválóságát.

Ha hatásával megvan elégedve, úgy rendelhet: többet. De rögtön írjon, mielőtt elfelejtene.

Főraktár: DULTZ MIKSA, Budapest, VII., Abt. 466. Dehány-utca 29. szám.

Éneidig egyenruhák

legjutányosabban

Blum Sándor

elsőrangú egyenruházati intézetében ::
Budapest, IV. Váci-utca 15

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB NERNEVŰ ÓRAÜZLETE.

Alapítva 1847.

Austro-Tschingel

ÓRAK, ÉKSZEREK 10-ÉVI JÓTÁLLÁSSAL RÉSZLETFIZETÉSRE

Kénes árjegyzék bérmentve, javítások bérmentve esztendőnként

Párisi vilákiállítás „Grand Prix“ 1900.

KWIZDA-féle korneuburgi marhatáppor.

Dietetikus szor lovak, szarvasmarhák és juhok számára.

Árak: 1 doboz 1 kor. 40 fillér, fél doboz 70 fillér.

10 év óta használatos a legtöbb istállóban étvágytalanság és rossz emésztés esetében, tehéneknél a tej javítására és a tej gyarapítására.

Kwizda-féle korneuburgi marhatáppor valódi csak ezen védjeggyel.

Kénes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Főraktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerész, Buda-pest, VI. kerület, Király-utca 12. szám és VI. kerület, Andrásy-ut 28. szám.

Fürdőkádak

magy. kir. szab. fűtéssel jégszekrények, foteni és gyermekkádkak kaphatók

Wiesel Adolf
Váci-körút 47. Podmaniczky-utca sarok. Telefon 91-20. 28793

Falusi Könyvtár.

Acsiperkegomba (sampion) és a szarvasgomba termesztése.

Írta Eperjessy István.

Gyakorlati útmutatás a két igen jövedelmes termelési ág felkarolására.

Kiadja a **FRANKLIN-TÁRSULAT.**

Kapható: **LAMPÉL R. Könyvkereskedése** (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nél Budapest, VI., Andrásy-ut 21, valamint minden könyvkereskedésben.

MAGYAR-HORVÁT TENGERI GŐZHAJÓZÁSI R.-T.

Fiuméből Dalmáciába és Olaszországba.

A turisták által olismert legrövidebb és legkényelmesebb összeköttetés.

Fiume-Dalmácia: naponta hajóindulás, ezek közül 4 gyorsjárat Fiuméből Zara, Spalato, Gravosa (Ragusa), Curzola, Castelnovo és Cattaróig. Az utazás tartama Gravosáig csak 20, Cattaróig csak 24 óra.

Fiume-Venecia: hetenként hat gyorshajó-összeköttetés.

Fiume-Ancona: hetenként három gyorshajó oda és vissza.

Ezen gőzök közvetlen csatlakozásban közlekednek a Budapest felől érkező és Budapestre induló gyorsvonatokkal, melyek a hajóindulásig és onnan közlekednek, ugyancsak Veneciában és Anconában az olasz vonatokkal csatlakoznak és pedig Róma, Nápoly, Bari, Brindisi, Bologna, Milano stb. felé.

A gőzhajók modern kényelmel, hálószobákkal, kitchennel, teremmel és a kényelmes és kellemes utazás minden kényelmével vannak berendezve.

Bővebb felvilágosítást nyújt a **Központi Menetjegyiroda, Budapest, (V., Vigadó-tér 1.)** és annak összes magyarországi fiókirodái.

Sürgős megbízásunk van **10,000.000 kor. törlesztéses jelzálogkölcson** elhelyezésére I. és II. helyre földbirtokra **4 1/2 %**-os kamatra. Kölcsonk a legmagasabb becsérték 2/3-ad része erejéig a legelőnyösebb feltételek mellett engedélyoztetnek. — Felvilágosítással költségmentesen szolgál: **PROPPER és ÖRLEI bank- és váltóüzlete, Budapest, VI., Andrásy-ut 32. szám.**

E hirdetés minden szövege... egyszerű beiktatása közönséges... betűkből 4 fillérrel, kompakt... betűkből szedve 6 fill. -rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés minden szövege... egyszerű beiktatása közönséges... betűkből 4 fillérrel, kompakt... betűkből szedve 6 fill. -rel fizetendő.

Pénzszekrények, használtak és újak, rendkívül olcsó áron kaphatók... Budapest, V., Bálvány-utca 6-C.

Édes kis menyasszonyom. Jövő héten hosszú levél. Tényekről fogok beszámolni. Elküldését újból jelzem. Csokolom szívből, igaz szeretettel. 6012

Budai Lili várjon holnap csütörtökön négy órakor Calvintéren. 6013

Nőszüni óhajunk évi jövedelmünk 3-4000 korona, oly tisztességes leány vagy özvegyvel, kinek 4-6000 korona hozománya van, teljes czímmei, válaszbellyel irjon. "Faleség" jellegre a kiadóhivatalba.

Férjet keressék két leányomnak 4-5000 korona hozománnyal, névvel, válaszbellyel irjon. "Szerencsés" czímre a kiadóhivatalba.

Sonka-pác szepességi, 1 adag 1 sonkán 50 fill., 12 adag 5 korona. Barta József konzervgyára Felka (Szepes megye). 29318

Sorozatós elárusítás férfi és női valódi Good-year varrott cipők 14.50 korona, 14.22 korona. Amerikai chevro v. boxból. Kizárólag Moskovits Anatómiai cipőgyár Rákóczi-ut 6. sz. Főtelep 1910. december 31.

Kiváló minőségű kínai tea negyedkilónként bérmentve 7 kor. Szent István gyógyszerár Lovasberény. 6011

Koporsó asztalosok részére mindennemű koporsók díszítését, összes temetkezési cikkeket képez árjegyzékét kívánatra ingyen küldi a Budapesti Éavatályár Részvénytárs. Nagymező-utca E. 46. sz.

Pénzszekrényeket tűz- és betörésmenteseket ajánl olcsó áron Budapesti pénzszekrénygyár, Rákos u. 4/h.

Papirhéju diót, mézédés téli szőlőt postakosaránként 3.60, nemes birsalmát, téli csmegealmát 2.60, mázsánként 58.-, ezetes ugorkát, paprikát 2.60, házilag főzött mézédés szilvalekvárnak kilóját 1.80, különleges barack lekvárnak 2.60, valódi barackkonyak 5 kilós füveggel 20.- koronáért. Gyümölcskivittel Csongrádról.

Fajborokat lefejte kölcsönhordóban hektóliterenként 44 koronáért, papirhéju diót postakosaránként 3.50. Gyümölcskivittel Csongrádról.

Marónt, narancsot, citromot, datolyát, papirhéju diót, füget, orosz teát, vegyesen postakosaránként 2.60 koronáért szállítja Gyümölcskivittel Csongrád.

Hurutos bántalmak hatásos és kellemes gyógyszere a Réthy-féle cukorka, melyet pemetefülből készít Réthy Béla gyógyszerész Békéscsabán. Gyógyszertárban kapható.

Juniperus (nemes borovicska) 4 literes posta-tartály bérmentve K 10.50 Barta József konzervgyára Felka (Szepes megye). 29315

Rizike gomba, válogatott, 5 kilós hordókban, ezekben K 8.-; sóslében K 7.- Barta József konzervgyára Felka (Szepes megye). 29319

Szárnyas, hus, vaj bérmentve bárhova utánvétellel 5 kilós csomagokban. 1 hízott liba vagy 3-4 kacska, pulardok vagy levesnek való tyúk, gyöngye, kövér, frissen vágva és koppaszva K 6.50, marha- és borjúzomb K 6.-, természetes vaj K 10.50. E. Margules, Buzsacz, via Tisza-Erőrkút

Helyiség rövidesen átadása miatt az összes asztalos, kárpitos, rezbutor, kelme és szőnyegek, addig míg a készlet tart mélyen leszállított áron eladó. Sarkány J. bútorgyáros. Budapest. VII. ker., Erzsébet-körút 26.

Sorozatós elárusítás férfi és női valódi Good-year varrott cipők 14.50 korona, 14.22 korona. Amerikai chevro v. boxból. Kizárólag Moskovits Anatómiai cipőgyár Rákóczi-ut 6. sz. Főtelep 1910. december 31.

Zálogcédulát, Brillantot, gyöngyöt, ékszer, aranyat, ezüstöt és rézártségek veszek. Wien porcellánt, régi bronz, szobrászatokat, szobrokat és olajfestményeket veszek. Kertész ékszerész és rézártségek Király-u. 88. Telefon 95-42. Meghívásra jövök.

Asztalosok a jövedelmi forrását leíró képes nagy árjegyzékét kívánatra ingyen küldi a "Kegelet" szerkesztősége Budapest, Nagymező-utca E. 46.

A gyakorló gyorsírók Társasága gyorsírási (Gabelsberger-Markovits rendszerű) és gépirás magyar és német tanfolyamaira, különféle rendszerű. látható írásu írógépekre beiratkozhatni naponként. Beiratási díj nincs. Tandíj igen mérsékelt. Végzett növendékeinket díjtalanul állásba segítjük. Telefon 18-09. GLOGOWSKY és TÁRSA, Andrássy-ut 12. és Révay-utca 6. szám.

A gyermekáldást 2 vagy 3 számra meghatározni, nagyon okos dolog és sok pénzmegtakarítással jár. Az erre vonatkozó pontos utasítást, a melyért sok ezer hálaírat beérkezett, titoktartással küldi 90 fillér magyar levélbélyeg ellenében Frau A. Kaupa, Berlin S. W. 247, Lindenstrasse 51 29634

TÁRS, (oskás komoly, agilis) néhány ezer forinttal szabadalmazott tömegesítékekhez amelyek kitűnő rekordul lettek miniszteriumoknál és a közgazdaságnál bevezetve. 100.000 korona évi jövedelem elérhető. Csak komoly uri embereknek ajánlata vétetik figyelembe. Felvilágosítást nyújt a Wodern Kereskedelmi Szemle szerkesztőségében Budapest, VII., Rottenbiller-utca 10., hova a levelek intézendők.

Sorozatós elárusítás férfi és női valódi Good-year varrott cipők 14.50 korona, 14.22 korona. Amerikai chevro v. boxból. Kizárólag Moskovits Anatómiai cipőgyár Rákóczi-ut 6. sz. Főtelep 1910. december 31.

MAGANTANULOKAT polgári iskolai, gimnáziumi, kereskedelmi-iskolai magánvizsgálatokra, érettségire felkészítéssel előkészít Magyar Tanügyi Intézet Rottenbiller-utca 5/a. sz.

Zálogcédulákat veszek. Elzálogosított brilliansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszerket 100.000 kor. költségmentesen kiválók és teljes értékét kifizetem. 736 SCHILLER IZIDOR ékszerkereskedő Budapest, Sip-utca 8. sz.

"Hungária" beszélő-gépek tölcsernéküliek is kizárólag eredeti első-rangú gyártmány, részletfizetésre is olcsón kaphatók.

Deményi és Társa Budapest, VI., Teréz-körút 4. Kérjen árjegyzékét.

BUTOR közpénzért vagy részletre minden kamat nélkül legolcsóbban. Óriási választék polittoros butorokban Nagy Imréné! Bpest, VI., Váci-körút 9. Felárat Szerencsen-utca 1. szám. Kis képes modern teljesen új album ingyen. Nagy album 60 fillér.

Sorozatós elárusítás férfi és női valódi Good-year varrott cipők 14.50 korona, 14.22 korona. Amerikai chevro v. boxból. Kizárólag Moskovits Anatómiai cipőgyár Rákóczi-ut 6. sz. Főtelep 1910. december 31.

Gyümölcsfát, szőlővesszőt legolcsóbban szállít Papp faiskolája Nagyköröson. Árjegyzék ingyen. 5994

Tiszviselői kölcsönt köztisztviselőknek és katonatiszteknek előjegyzéssel és előjegyzés nélkül. Kezdezőkölcsönt 60 évre. Váltókölcsönt kereskedők, iparosok és magántisztviselőknek gyorsan és előnyösen folyósítat. Rigócz és Hartmann bankiroda, Bóza-utca 29. sz. Telefon 94-66. 29100

Karácsonyi ünnepek közeledtével ajánlunk igen szép növényű karácsonyfákat

10-20 cm. magas 1 drb K -15, 10 drb K 1.-, 100 drb K 8.-, 1000 drb K 50.-, 20-50 cm. magas 1 drb K -20, 10 drb K 1.50, 100 drb K 15.-, 1000 drb K 100.-, 50-100 cm. magas 1 drb K -50, 10 drb K 4.-, 100 drb K 35.-, 1000 drb K 300.-, 100-150 cm. magas 1 drb K -70, 10 drb K 6.50, 100 drb K 60.-, 1000 drb K 550.-, 150-200 cm. magas 1 drb K 1.-, 10 drb K 9.-, 100 drb K 80.-, 1000 drb K 700.-, 200-250 cm. magas 1 drb K 1.20, 10 drb K 10.-, 100 drb K 90.-, 1000 drb K 800.-, 250-300 cm. magas 1 drb K 1.50, 10 drb K 13.-, 100 drb K 100.-, 1000 drb K 900.- Megrendelések a képviselőségünkhöz. Magyar magtanyosztási r.t.-nál Budapest, IV., Városház-utca 12. is feladhatók. Költség megtakarítása szempontjából igen ajánlatos társas (többen együtt) megrendelést eszközölni. Gróf Bathányi Eszmond urad. intézsége Oszdlatk. u. p. Ferencziak, Vasm.

JÖNNEK A RIADÓ LEHEZEN ES NYOMUKBAN AZ INGYEN GRAMOFON.

Akinek még nincsen gramofonja, feltétlenül kérje ingyen gramofon rendszerünk prospektusát. Lemezvásárlásnál minden kötelezettség és aláírás nélkül azonnal ingyen kap egy pompás beszélőgépet. Címünkre jól ügyeljen, mert már ezt a rendszert sokan utánozzák. SZENT LÁSZLÓ INTEZET Budapest, 27. Veres Pálné-u. 16.

25 koronáért készülnek saját műhelyemben mérték után remek szabásban, finom kivitelben divatos férföltönyök vagy télikabátok finom szöveteiből. Lichtman Sándor férfiszabómester, Budapest Rottenbiller-utca 4 A. sz. Vidékre posztóminták bérmentve, helyben szabászatot kívánatra házhoz küldör 28592

Veres atonya befőtt, szepességi, 5 kilós postakosár K 7. Barta József konzervgyára Felka (Szepes megye). 29317

Sorozatós elárusítás férfi és női valódi Good-year varrott cipők 14.50 korona, 14.22 korona. Amerikai chevro v. boxból. Kizárólag Moskovits Anatómiai cipőgyár Rákóczi-ut 6. sz. Főtelep 1910. december 31.

Soványág Az egyedüli eredménytől kísért háziszar a dr. William Hartley tanár amerikai erőtap-pora. Soványak tartós, szép telt testidomokat nyernek. - Hölgyek remek keblet. Hat hét alatt 20 kiló gyarapodásért jótállat. Verszegénység, gyengeség, idegesség ellen és gyomorbetegségeknél nélkülözhetetlen tápszer. Kitüntetve: Chicago, Berlin, London Hamburgban. Köszönő levelek minden országból. Dobozonként 1 firt 10 kr. Használati utasítással. Főraktár Batás Mór E. Budapest, VII., István-ut 11. II/I. Telefon 156-80.

Tíz lemez 10 forint.

Hulló falevél, Balkáni hercegznő, Czigány-szereltem, Luxemburg grófia. Az anyját neki, Kaland a Lichthofban és még négy kitűnő lemez vadonatúj kétoldalu 26 cm. nagyságú szenzációs reklámárban karácsonyig 10 firt. utánvétellel kapható. Minden tíz lemezhez egy doboz tűt ingyen adunk. ::

Gramofon Áruház BUDAPEST, Himző-u. 5.

VALÓJÁN FRANCZIA GUMMIÉS HALHÓLYAGOK talcaja 1,75, 2, 3, 10 Kr.ig. 3 drb. legfinomabb mintát K. STERYL törvényvédett legfinomabb GUMMI-KÜLÖNLEGESSÉG csak csövegennél kapható. NEUMAYER LIPÓT BUDAPEST VI. VÁCI-KÖRÚT 3. SZ. AUERFÉNYHÁZ.

A világhírű "THE ROYAL" Gramofonokat minden részegés vagy utózáj nélkül mesés tiszta hanggal, szigorúan az eredeti, nagyban gyári áron és minden ártó emelés nélkül havi 6-10 kor. részletfizetésre szállítjuk a vidékre is. Részletek a kiadóhivatalban. Gramofonok 20 kor.-tól feljebb.

Láng Jakab és Fia gramofonagyártókereskedők. Budapest, József-körút 41. Főútelék VIII., Baross-ter 4. Ruda, II., Magt-körút 6. sz. Árjegyzék ingyen és bérmentve 29566

INGYEN TANULHAT november 1-től két hónapban a kereskedelmi szaktárgyakat, gépirás, gyorsírást, helyesírást, szépírást, német nyelvet. Magyar Tanügyi Intézet, Rottenbiller-utca 5/a. sz. Tanítás napi három óran át. Nappali és esti tanfolyamok.

Sorozatós elárusítás férfi és női valódi Good-year varrott cipők 14.50 korona, 14.22 korona. Amerikai chevro v. boxból. Kizárólag Moskovits Anatómiai cipőgyár Rákóczi-ut 6. sz. Főtelep 1910. december 31.

Zálogcédulákat veszek. Elzálogosított brilliansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszerket 100.000 koronáig költségmentesen kiválók és teljes értékét kifizetem. Singer Jakob ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. sz. Izabella-utca csatlakozásánál 27346

Legújabb gramofon lemez 25 cm. Drbja: kor. 2.50. Király Erzsébeti énekelve. 1. Hulló falevél - - - - - 2. Balog Orszo keszkenője - - - - - 3. De jó volna egy né - - - - - 4. Erdő jó sűrű erdő - - - - - 5. Steinhardtl. Fikusz - - - - - 6. Most amikor minden - - - - - 7. Spitzernának a szolgálja - - - - - 8. Gimbelom, gombolom - - - - - 9. A leghülyeb kuplé - - - - - 10. Kaland a lichthofban I rész - - - - - II Gyártástól nevezett 6. Vicszházmester I. rész - - - - - II.

Róza Lajostól. Legújabb népdalok. 7. Dícsértések szól a legény! 8. A templomba vasárnap sef. Mit szög a fehér akác 9. Valakinek muzsikálnak 10. A csordába szól a róta 11. Ha majd egyszer a síromon Simaytól. Sláger! 12. Az anyjátneki. Négerparád 13. A szoknyavadász 14. Minden egyes lemez tiszta felvételéért kezeskedem. Utánvétellel mell. küldi: arniz Frigyes, műhangszerkészítő Budapest. VIII., József-körút 39-p. Az összes hangszerek legújabb választékban és legolcsóbban. Hangszer, gramofon és lemez árjegyzék, ingyen, külön-külön kérésre.

BUTOR 30% megtakarítás! Régi Butorszalon Budapest, Ferencziak-ter 3 télelelet. Vétel és eladás használt és új polgári, urasági lakberendezéseknek, mahagomi és pallander butorok, uri szobák, angol börgarnitúrák és teljesen berendezett mintaszobák, keleti szőnyegek, csillárak. Telefon 82-13. 28589